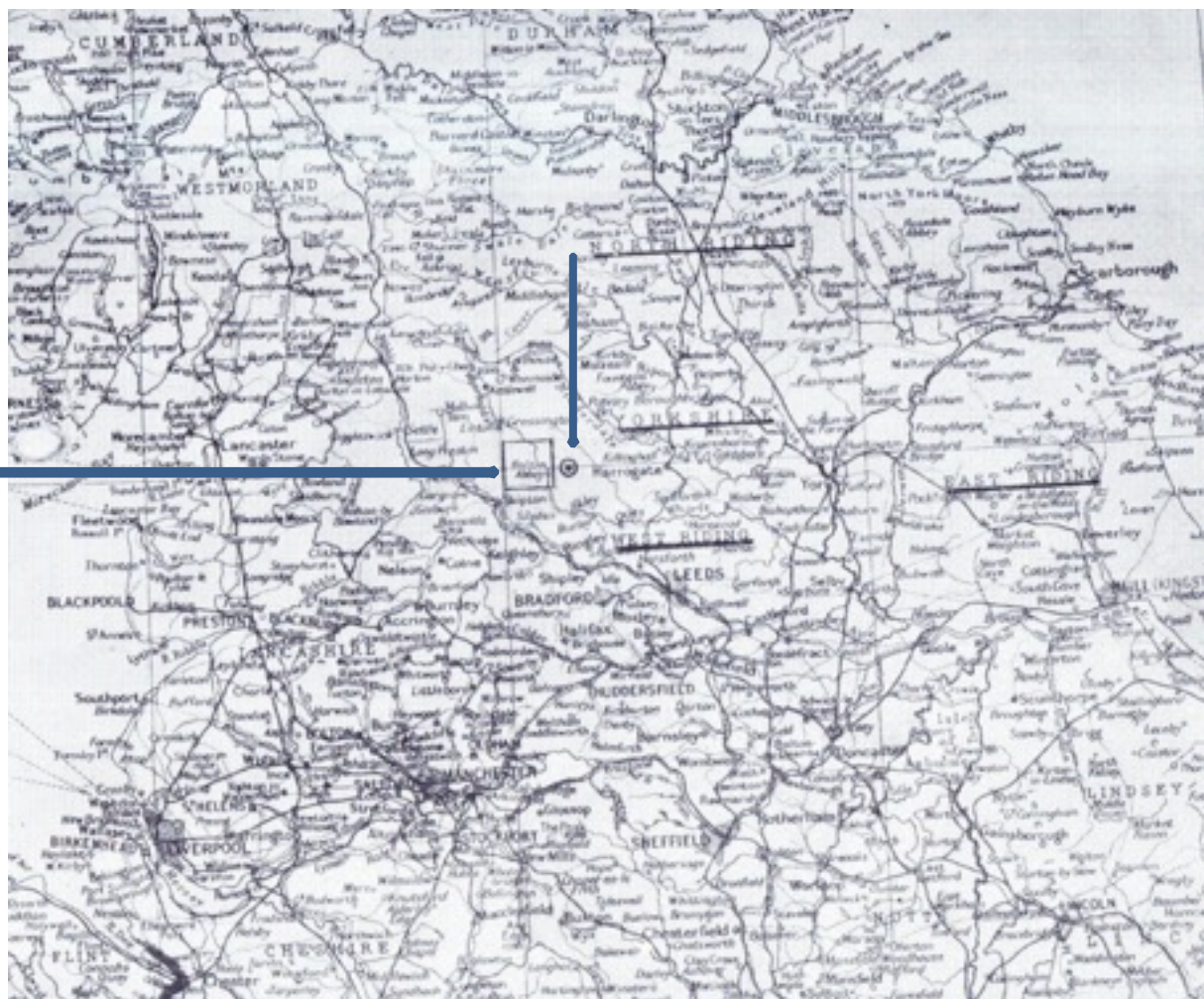

Tippoldefar Avle Jonssønn Kveberg sin far ; Jon Estenssønn Norsen , Kveberg sine opphavslinjer på mor's og deretter på far's siden .

Sommerscales slekten fra England , og dens forgreninger til Norge som omhandler vår slekt

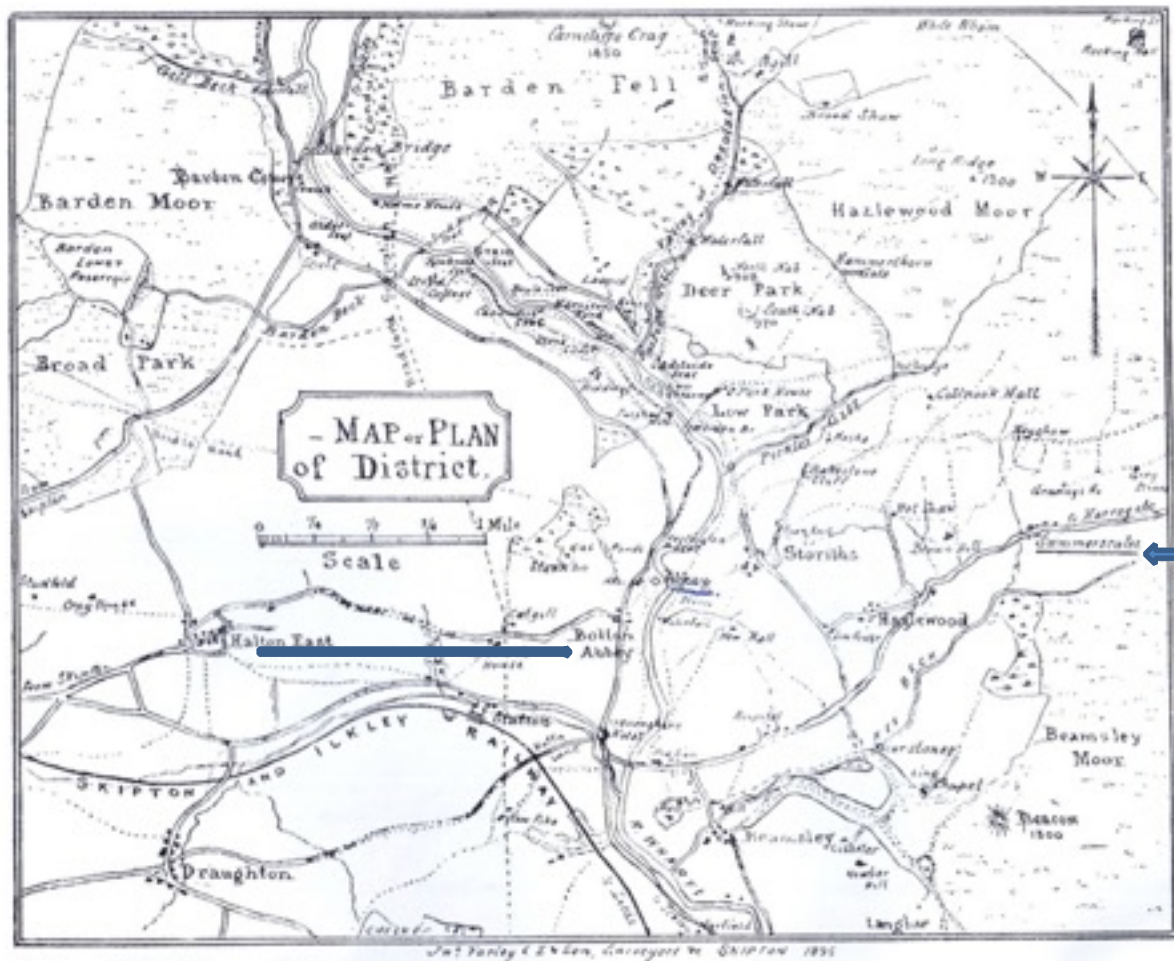
Et gammelt kart over England som viser byen York i delen Yorkshire hvor vår engelske Sommerscales slektslinje hadde sitt opphav

Kartet viser den nordlige delen av England , strekkende seg fra vest mot øst ligger Yorkshire . Yorkshire var nærmest å betrakte som “ **administrativ** ” enhet . Som var delt inn i tre mindre , administrativt relativt selvstendig avsnitt , North Riding , East Riding og West Riding (navnet er et derivat av det gammelengelske “ **thriding** ” som igjen stammer fra det oldnorske “ **tridjunnr** ” - tredeling . Den felles ledelse har sitt sete i hovedstaden York i det østlige Yorkshire på et punkt hvor de 3 “ **Ridings** ” støter sammen .

Det lille stedet “ **Sommerscales** ” er beliggende på høyden ovenfor klosterruinene Bolton Abbey .

BOLTON ABBEY AND WOODS

Engelsk kart fra 1895 over “**Bolton Abbey and Woods**” som viser de gamle kloster ruinene Bolton Abbey , og stedet Sommerscales .

Kartutsnitt som viser Giggleswick og stedet Settle hvor vår stamfar Henrich Sommerscales ble født den 28 September i 1584

Byen Settle i Nord Yorkshire omkranset av the Settle Hills .

Kloster ruinene Bolton Abbey

Slekten Sommerscales - Sommerschild - Sommerschield

I den nordlige delen av England , strekkende seg fra vest mot øst ligger Yorkshire . Landsdelen har i likhet med andre opprinnelige grevskaper i England ingen naturlig geografisk begrensning og de geografiske forhold innen området er høyst uensartet . Yorkshire er derfor nærmest å betrakte som “ **administrativ** ” enhet . Det er dog delt i tre mindre , administrativt relativt selvstendig avsnitt , North Riding , East Riding og West Riding (navnet er et derivat av det gammelengelske “ **thriding** ” som igjen stammer fra det oldnorske “ **tridjung** ” - tredeling . Den felles ledelse har sitt sete i hovedstaden York i det østlige Yorkshire på et punkt hvor de 3 “ **Ridings** ” støter sammen . Yorkshire var en gang “ **Det Vestromerske Rikes** ” nordvestligste utløper . Etter det “ **Vestromerske Rikes** ” oppløsning (år 476) ble det innlemmet i et angelsaksisk rike (ca. år 500) men var i århundreder fremover stadig utsatt for overfall av skottlenderne . Men også vikingeferdene fra Norge , først vanlig plyndringstokter , senere forsøk på å underlegge seg landet , gjorde forholdene urolige og førte til at Yorkshire ble skueplass for krigerske oppgjør . Således var slaget i 1066 ved Stanford Brigde , beliggende i det østlige Yorkshire et fra Norgeshistorien velkjent forsøk fra kong Harald Hardrådes side på og erobre landet . Hans hær ble slått , og kongen selv falt . England var alt i år 829 blitt samlet til ett rike , men først ved Wilhelm Erobrerens overtagelse av kongemakten i 1066 ble forholdene mer avklart og konsolidert . I likhet med andre grevskaper ble Yorkshire etter hvert fastere knyttet til kongeriket og utgjør i våres dager en politisk og økonomisk fundamental del av England .

Befolkningen i Yorkshire er fra gammel tid regnet for å besitte den engelske nasjons mest karakteristiske egenskaper . dens ry for seighet , utholdenhet , pålitelighet og ordholdenhet finnes i Yorkshire mannen sin typiske representant . Ord og stedsnavn minner her mer enn i noen del av England om den skandinaviske påvirkning i vikingetiden . Særlig er levninger av norske ord og vendinger ikke sjelden i Yorkshire og befolkningen fremhever selv gjerne det norske innslag i slektene

I den nordvestlige del av Yorkshire , nærmere bestemt i West Ridings høyland finner man så tidlig som i 1298 et lite sted ved navn “ **Sommerscales** ” . Det er beliggende på høyden ovenfor klosterruinene Bolton Abbey som ligger ved elven Wharfe , noen kilometer nord for Ikley på veien mellom Skipton og Harrogate . Det nevnes her i forbindelse med regnskapene for Bolton Priory , et klostergoods tilhørende “ **The Blessed Mary of Bolton** ” . Det gjaldt reprasjoner av hus og utgifter til slåttonnen i How , Stede , Riding og Sommerscales .

Navnet Sommerscales : Scales (Schales , Scalls , Shawl) er et ikke sjeldent forekommende stedsnavn i dette distriktet . Det er avledet av det oldnorske “ **skåli** ” hvorav vi i vårt nåværende språk har en levning i ordet vedskjul , vognskjul . Det kom til England med vikingene og fikk i begynnelsen nærmest betydningen av en gjeters sommerhytte , senere en samling hus og ble til sist altså et stedsnavn . Navnet er således i sin språklige opprinnelse norsk . Sammenligning for øvrig det franske ordet for hytte : chalet .

Landskapet omkring dette lille stedet ca. 250 meter over havet er karakterisert dels ved steinete og nakne åser , dels ved høydedrag bevokst med løvskog , dels av store gressmarker og beiteområder med myrlendt terreng iblant . Det hele ser temmelig kummerlig ut og bare i elvedalene finnes virkelig fruktbart land .

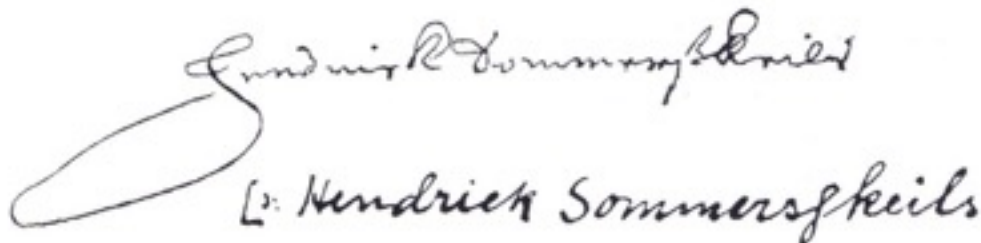
Dette lille stedet har gitt navnet til en slekt Sommerscales som i middelalderen og de derpå følgende århundrer fikk noen utbredelse i de omkringliggende distrikter (Yorkshire Archaeological Society)

Allerede i 1299 sees en "**Henry of Sommerscales , the Cowheard** " å komme i besittelse av alt kveget i Sommerscales og samme år sees en Robert of Sommerscales nevnt som eier av kveget i Stede . I den første tid kalte slekten seg "**of Sommerscales** " Senere omkring år 1400 da arvelige etternavn ble alminnelig i England sløyfet de dette "**of** " og tok Sommerscales som etternavn .

I gamle dokumenter lar det seg videre påvise at medlemmer av denne slekten Sommerscale ervervet seg eiendomsretten til vidstrakte gressganger og beiteområder samt en del jordeiendommer i denne egn og i egnen omkring Settle , en liten by i Giggelswick prestegjeld , nordvest for Sommerscales . Ved klostergodsenes oppløsning under Henrik den 8 (1509-1547) påberopte de seg gammel arverett til disse eiendommer . Likeledes inneholder dokumentene fra 1576 til 1596 angående klostergoods tilhørende Sawley Abbey en rekke eiendomservervelser for slekten Sommerscales , dels i Craven , men mest i omegnen av Settle hvor den gren av slekten Sommerscales som den norske slekt Sommershild-schild nedstammer fra hørte hjemme .

Etter en gammel familietradisjon skulle slekten være av engelsk avstamning . Dette er nå fastslått : I lensregnskapene for Trondheim by - tollregnskapene - for 1613 står det anført følgende : "**Jacob Albrethsson , Schipper aff Meimblick (døpt etter byen Medemblick ved Zeudersjøen) udi Holland ankom den 22 november met hans Schib dregtig paa 60 Lester . Befragthet aff Hendrick Sommersskeils , Kjøbmand aff Lundenn udi Engelland , den 10 Januari 1614 igenn affsiglet , affgiftet oc fortoldet** "

Dette er første gang Sommerscales navnet sees i Norge i 1613.

Den øverste håndskriften er da den først kjente signaturen til vår stamfar Henrich "**Engelskmand** " Sommerscales .

Signaturen under er skrevet av tolleren i Trondheim i 1613 , og legger man merke til tollerens skrivemåte av denne nederste signaturen her , så har han tydeligvis skrevet ned navnet slik som det uttales : Sommerscales = Sommersskeils .

I de samme regnskapene for 1614 står det videre : “ *Dennd 18 Augusti Fortolledede Mester Hendrich Sommerschales aff Lundenn i England en dannsch Kreigger (mindre skip) som hand kjøptte aff S.Johannes Bruders Arffuinger her i Trundhiemb , gaff osv.*

Skipstypen Kreiert var en mindre skipstype på opptil 50 - 60 læsters størrelse rigget med 3 master (En lest er et rom- og vekt mål for vareslag som forekom i større kvanta . Det er også et skips mål , hvor skipets drektighet måles i lastekapasiteten kalt lester . Når det gjeld tønnetall og skips drektighet: 1 lest = 12 tønner) Fokk og stormasten førte under og mersseil , og den lille mesanmasten akter sneiseil . De egentelige Kreierter var polakktaklet , hver mast besto av en enkelt spire , så rærne kunne fires i dekk . (etter Bergens sjøfartsmuseum årshäfte 1934)

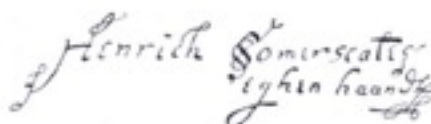
Ved undersøkelser i England som ble foretatt på dette grunnlag lyktes det å bringe på det rene at det i London i årene 1605 til 1612 virkelig eksisterte en ung kjøpmann med dette

navn (chancery proceedings : high court of admiralty ; senere benevnt som H.C.A.) 13/40 av 9 september 1609 og 13/42 av 24 oktober 1612 .

Ved å sammenligne denne manns egenhendige underskrift i disse dokumenter med underskriften til den i Trondheim innvandrede Henrich engelskmand Sommerscales , slektens stamfar her i landet , viser det seg at disse menn er identiske . (Rettskjemiker Bruff 28 oktober 1947)

London
9—9 1609

Trondhjem
29—4 1631

H.C.A. 13/42

24 oktober 1612 . (Brevet er en direkte avskrift og var opprinnelig skrevet på gammelt engelsk vis)

Henry Somerscales av City of London, handelsmann , 25 år gammel . Under eksaminasjon av Martin Smith og Jacob Broskey , bevitnet han at frakten på hundre stykk furuplank fra Romsdal til London vanligvis beløper seg til to pund fem shilling eller der omkring , og at furuplank vinterstid vanligvis kan kjøpes i eller i nærheten av Romsdal for førti shilling per hundre stykk inkludert den stedlige tollen og andre avgifter , og at i London må det betales fem shilling i toll for hvert hundre stykk furuplank . Slik plank kan vanligvis kjøpes i Romsdal for førti shilling for hundre stykk og selges i London for fem pund ti shilling eller fem pund femten shilling eller der omkring for hundre stykk . Dette vet han er riktig og sant fordi han har kjøpt furuplank og andre norske varer fra Romsdal og andre steder i Norge i omtrent fem eller seks år. Og fordi han fra tid til annen har sendt dette over til England , så kjenner han til verdien , fraktomkostninger og fortjenesten på slike varer.

Henry Sommerscales

(Sign) NB. Denne signaturen av vår stamfar Henrich Sommerscales er hentet fra arkiver i London og er datert 9 September 1609 .

I dette dokumentet av 24 oktober 1612 opplyser han at han i 5-6 år i London har drevet handel i Romsdalen og andre steder i Norge . Dette taler også for at en har med samme mann å gjøre .

Sommerscales Slekten i England

Henry Sommerscales som navnet sees skrevet i kirkeboken i Giggelswick , oppgir i dokumentet datert London 9 september 1609 sin alder til 22 år , og at han er født i Settle i Yorkshire . Han skulle etter dette være født 1587 . Kirkeboken for Giggelswick - in Craven - hvor Settle er et tilhørende anneks begynner den 5 desember 1558 . Den inneholder til langt inn i det 17 århundre navnene på et stort antall døde , gifte og dødt av navnet Sommerscales . For tidsrommet 1558 til 1600 finnes det bare 2 døde ved navn Henry Sommerscales , nemlig Henry Sommerscales dødt 27 februar 1577 sønn av George Sommerscales og Henry Sommerscales dødt 28 september 1584 sønn av Richard Sommerscales . Sistnevnte er da “ **vår** ” stamfar Henry Sommerscales . En Isabel Sommerscales sees begravet på kirkegården i Giggelswick 26 mars 1566 . Alt tyder på at dette kunne være Henry Sommerscales oldemor eller endatil tipp oldemor , og er i så fall Sommerscales slekten første kjente stammor , den første av 14 eller 15 generasjoner . Dette forhold og hvem hennes mann var , er det vanskelig med sikkerhet å fastslå . Ytterligere granskning av kirkebøker , testamenter og “ **administration of goods** ” vil sikkert kunne føre slekten langt bakover . De samme for og etternavn går igjen både bakover i generasjoner og til sidene , men dokumentene er spredt og finnes til dels i York , dels i Leeds og London . Dels også i privat eie .

Det må presiseres at den nedenfornevnte engelske slektslinjen til “ **vår** ” Henry Sommerscales er det resultatet som de fleste engelske og norske slektgranskere mener og anser er det riktige .

Giggelswick kirke med den gamle kirkegården hvor noen levninger av våre forfedre av den Engelske slekt Sommerscales ligger begravet .

The Cross And St Alkelda's Church in Giggleswick

Det er disse tre Sommerscales brødrene som er de første man har kjennskap til på denne

slektslinjen men hvem og hvilke Sommerscales som var deres foreldre er ikke funnet , men deres far KAN ha vært en Thomas Sommerscales som da ville ha vært født ca. 1440 . Denne antagelse er basert på navneoppkalling og denne setningen under generelle notater vedrørende vår stamfar William Sommerscales :

“ Therefore William is the brother of Robert. William’s father is Thomas “

- **Thomas Somerscales** ble født ca. 1470 i Settle og døde den 27 desember 1563 i Settle , i en alder av omkring 93 år . Thomas sin hustru kjennes ikke . Men på kirkegården ved Giggleswick kirke er det en grav hvor det ligger en ; Isabel Sommerscales begravet 26 mars 1566 . Dette kan ha vært Thomas sin hustru og vår første kjente stammor på Sommerscales linjen .
- **Robert Somerscales** , (Robert of Settle ?) ble født ca. 1484 i Settle og døde i 1553 i Settle i en alder av omkring 69 år. Han arbeidet som Fuller. Robert giftet seg med **Margaret NN** Margaret døde den 18 April 1577. (Fuller = Den engelske termen er ” **fuller** ”; oversettes med ”**valker stamper** ”. Verbet ” **full** ” forklares også som ”**clean and thicken cloth** ”. Dette henspiller på å gjøre ulltøy tett og fast ved mekanisk bearbeiding , jmf. valkemaskin, valkemølle. Jeg tror det må henspille på filting av ullstoff slik at det ble tykt og varmt (vadmel?). Oppblomstringen av tekstiltilvirkningen i det 14 og 15 århundrede var viktig for det)

Generelle noter

I ” **låneboken** ” ¹ fra 1522 som oppsitter under Finchale Priory². Finchale hadde fått Giggleswick kirke omkring 1190 av Henry de Puiset . Henrys mor var Adeliz , uekte datter av William de Percy den andre . Det var Adeliz’s søster , Maud, hertuginne av Warwick og ektefødt datter av William de Percy den andre , som hadde skjenket landområder i Settle i tillegg til Giggleswick kirke sammen med kirkens kallsrett til Henry de Puiset (doing the service of a $\frac{1}{4}$ of a knights fee) ³. Henry betalte 15 mark og en ridehest for dette .

Omkring 1210 overdro Laurence, sognepresten ⁴ i Giggleswick , tiendeinntektene fra Settle og Rathmell til John , prior i Finchdale som utbetaling av pensjon fra Giggleswick kirke .

¹ Den engelske termen er Loan Book.. Ordet ”loan” betyr ”lån”, ”utlån”. Her eventuelt ”utlånsprotokoll”.

² Den engelske termen er ”tenant”; dvs ”leilending, forpakter, bygselsmann, bruker, besitter, oppsitter. Jeg har generelt valgt å bruke oppsitter. Poenget er at de ikke eide eiendommen (her: klosteret stod som eier). Ordet priory betyr ”kloster” ledet av en ”prior” / ”priorinne”. Priory var mindre enn ”abbey” som også er et kloster. Et priory kunne være underlagt en abbey.

³ Den engelske termen er ”advowson”; betyr ”kallsrett”, dreier seg om ”prestekall”. Setningen i parentes betyr muligens at gudstjenesten (the service) skulle utføres for $\frac{1}{4}$ av en ridders lønn i året.

⁴ Den engelske termen er ”the rector”; dvs sogneprest. En ”rector” hadde større tiendeinntekter enn en ”vicar” (som også er en sogneprest). Det sies at ”rector” fikk ”begge” tiender uten at jeg vet hva det siktes til.

Dette beløp seg til 20 mark (Â £6-13-4) ⁵. Av dette fikk Adam de Thorner på det tidspunktet 12 mark året i pensjon .

Den 15 mai 1259 ordinerte erkebiskopen av York med samtykke fra prioren av Durham og prioren av Finchdale , et uopphørlig prestekall i Giggleswick kirke . Det skulle finansieres av tiender fra innhøstingen av kornnek fra Langcliffe og Stainforth under Hill samt tiender fra all innhøsting av høy, korn som skulle males til mel ⁶, hagegrønnsaker, arbeider og tjenerlønninger , gjess og høns . Sognepresten kunne også beholde alle altergavene ⁷, personlige tiender og de levende husdyrene som var den vanlige kompensasjonen for ubetalte utgifter i forbindelse med gravferder . Dette kalles et “ **mortuary** ”, det bestod av det beste husdyret i besetningen til det sognebarnet som nylig var avgått ved døden . Dyret ble overført til den sittende sognepresten i sognet . Han skulle også ha det huset på kirkens jordområde som Henry Thoppa tidligere hadde hatt .

I 1279 skjenket Henry Coupeman tre “ **bovates** ” ⁸ med land i Giggleswick til Finchale Priory (dvs 45 acres eller litt over 180 mål) .

I 1522 hadde prioren av Durham to eiendommer i Giggleswick som tidligere var gitt av Henry Coupman og hvor oppsitteren nå var Richard Armistead og Richard Lemyna og en eiendom i Settle hvor oppsitteren var Robert Somerscales (gitt av Henry de Puiset). ⁹.

Robert dukker opp igjen i Lekmannssubsidiene av 1543 med Â £8 og i Lekmannssubsidiene av 1547 med Â £5. ¹⁰

Han testamenterte det nye huset sitt med alt dets utstyr og leid av Jarlen av Cumberland for 8 shilling i året, til sin eldste sønn Thomas og i tillegg også eldhuset sitt (“ **firehouse** ”) etter konens død .

Til sønnen Richard (pres t) testamenterte han en inntekt avhengig av hvor mye han ellers tjente. (*“Det er mitt ønske at Sir Richard Somerschalles, min sønn, skal ha som sin andel av arven Â £6 13 s 4 d dersom han ikke har en inntekt i sørområdene på Â £10 eller mer og i nordområdene på Â £4 eller mer. Hvis dette er tilfelle skal de nevnte Â £6 13s 4d deles mellom Margaret, min hustru, og mine sønner Thomas og George”*). Til sin yngste og umyndige sønn George ga han det huset han bodde i og som han betalte 4

⁵ £ 6-13-4 betyr 6 pund, 13 shilling (s / sh) og 4 pence (d). Dette var det gamle myntsystemet i England med 20 shilling i ett pund og 12 pence i en shilling.

⁶ Den engelske termen er “grist” som står for det (kvantum) korn som skal males på en gang; mel.

⁷ Den engelske termen er “oblation”; thing offered to God; pious donation. Ting man i sin fromhet ofrer til gud

⁸ Den engelske termen “bovate” er det samme som “an oxgang of land”. Det viser til det landareal som en okse kan pløye opp i løpet av et år og er estimert til ca 15 acres i følge mine opplysninger. En acre er litt over fire mål.

⁹ Den engelske termen er “tenanted by”. Jeg har som i resten av teksten valgt å bruke “opsitter”.

¹⁰ Den engelske termen er “lay subsidy”. “Subsidy” betyr også “tilskudd”. Jeg vet ikke hva dette faktisk var.

shilling i året for i leie . Det ble leid av Finchale Priory frem til oppløsningen av klostrene ¹¹.

Han sørget for sin bror Chantry presten ¹². *"Til min bror Sir Richard testamenterer jeg kammeret på baksiden av eldhuset mitt med en seng og tilstrekkelig sengetøy for resten av hans jordiske liv. Videre skal den nevnte Sir Richard ha en av min hustrus tjenere, så sant de to er enige om dette".*

Robert nevner ingen døtre . Ut fra det ovenstående så kan vi være sikre på at han hadde en bror Richard , en kone Margaret og tre sønner som overlevde ham ; Thomas , George og Richard . Videre vet vi at Thomas fikk det nye huset som han leide for 8 shilling i året av Jarlen av Cumberland , og at George ble boende i familiens opprinnelige hjem som ble leid for 4 shilling i året (dette var land som tidligere var eid av prioren av Durham / Finchale Priory). Richard hadde allerede en karriere som prest , men George ble født sent i ekteskapet og siden han var umyndig i 1554 , så må han ha vært født etter 1533 .

Vi kan være sikre på at Robert var eldre enn sin bror Sir Richard som vi ut fra andre opptegnelser vet ble født i 1486. Vi har derfor anslått Robert's fødselsår til å være 1484 . Siden Robert kalte sin eldste sønn for "**Thomas**" , så er det sannsynlig at hans egen far var Thomas . Det er imidlertid noe usikkerhet her . Dersom det fantes eldre sønner som døde , så kan Thomas ha vært Robert's andre eller tredje barn , noe som betyr at hans fars navn er ukjent .

- **Richard Somerscales** , ble født i 1488 i Giggleswick Parish og døde i 1557 i Giggleswick Parish 69 år gammel. Han arbeidet som prest .

Generelle noter

¹¹ Oppløsningen av klostrene under reformasjonen; det romersk-katolske klostervesenet ble opphevet og klostrene ble revet / brukt til andre mer sekulære aktiviteter. Bakgrunnen for den reformasjonen som oppløsningen av klostrene var en del av, var sammensatt, men noe av opptakten var at kong Henry VIII brøt med paven i Roma da paven ikke gikk med på å umyndiggjøre hans ekteskap med Catharine av Aragon. Kongen beholdt sin katolske tro, men ville ikke lenger bli kontrollert av paven. Parlamentsmøtet i 1529 støttet ham, man hadde sett seg lei på pavens innblanding i saker som vedrørte den engelske kirke, man var lei skattene pålagt dem av Roma og man var lei den rikdom og makt som de pavetro blant de geistlige hadde. I 1534 erklærte Parlamentet at Henry VIII var den engelske kirkes overhode. I 1536 sørget han for at de mindre klostrene ble oppløst og tre år senere led de store og rike klostrene samme skjebne. Klostrene var svært rike og det sies at deres rikdom fristet kongen. Noe av landeiendommene solgte han til adelsmennene og sikret seg slik deres støtte. Det sies at reformasjonen var anti-pavelig, anti-klerikalsk og anglikansk. Henry VIII henrettet pavetro og sendte protestanter på bålet fordi de nektet transsubstantiasjonslæren (forvandlingen av brødet og vinen i nattverden til Kristi legeme og blod etter den katolske kirkes lære).

¹² Chantry; sjelemesse-kapeller. Disse var vanligvis en del av en kirke og ikke frittstående bygg. De ble skjenket for at de skulle brukes til sjelemesser for grunnleggeren etter hans død. Det var gjerne en spesifikk prest som tok seg av denne funksjonen (chantry-presten), men han kunne også ha oppgaver utover dette. I løpet av det 14. århundre var chantry bevegelsen så etablert som et uttrykk for religiøst liv, at disse kapellene ble en del av den opprinnelige bygningsplanen for katedralene. Antall chantry'er økte hurtig etter svartedauen i 1349 og det ble da grunnlagt chantry'er ikke bare i kirker, men også i klostere, sykehus og i latinskoler. Slike kapeller er nesten uten unntak atskilt fra midtskipet med et gjennombrutt panel for eksempel av eik, men enda oftere med vakre, utskårne steinstrukturer og pyntet med våpenskjold. I mange tilfeller finnes det også en steinkiste med en liggende statue av grunnleggeren. Blant vel-kjente chantry'er er the Chapel of Henry VII i Westminster Abbey.

Richard fra Giggleswick Parish . Han var messehjelper ¹³ i York 3. mars 1519 / 20. Underdiakon i York 14. juni 1522 og diakon i York 20. september 1522 ¹⁴. Prest i York 20. desember 1522 med tittel Whalley Abbey ¹⁵. (Archbishop Registers 27ff. 186v, 195v, 196v, 197v).

Sir Richard Somerscales (prest ¹⁶) 1488 til 1557 og bror av Robert . Richard var ingen adelsmann ¹⁷, betegnelsen *"sir"* ble brukt for å indikere at vedkommende var prest . I Chantry oversikten fra 1548 så antydes det at Richard var født i 1488 .

På denne tiden , like før chantry'ene ble oppløst, så ble han beskrevet som *" noe lærd "*. Oppløsningen av chantry'ene fant sted etter oppløsningen av klostrene .

I tillegg til å være prest i The Chantry of Our Lady, så bestod Richard's arbeid i å hjelpe den sittende sognepresten i å betjene sognet som var stort i utstrekning og hadde ca 1200 sjeler. Chantry'et hadde en årlig inntekt på Å £4 fra landområdene som Robert Stanford hadde overdradd til Salley Abbey for dette formålet .

Det fantes ytterligere to Chantrier i Giggleswick . En av disse var *" the Rood "* som var etablert av en prest ved navn James Carr . Carr forventet at den sittende (chantry) presten skulle være tilstrekkelig lærd i messesang ¹⁸ og grammatikalsk riktig språkbruk til å kunne hjelpe til med gudstjenesten i kirken . I 1545 var det Thomas Hustler som var prest i denne kirken som ble tilgodesett med eiendommer og leieinntekter fra Otterburn . Landeiendommene omfattet en gård ¹⁹ som ble drevet av av Cuthbert Carr , en eiendom hvor oppsitteren var ²⁰ Christopher Thompson , en liten stue (cottage) bebodd av John Smith og ytterligere en gård som ble drevet av Henry Atkinson . Thomas Atkinson's kone

¹³ Den engelske termen er "acolyte". I den katolske kirke så var dette en person som hadde som oppgave å assistere presten og diakonen under gudstjenesten, dvs "messehjelper" eller "akolut". Det står at i England på 1500-tallet, så forble dette kun en forberedende rolle, dvs kunne lede en videre til posisjon som prest.

¹⁴ De engelske termene er "subdeacon" og "deacon". En "deacon" tok seg av de verdslige behovene til folk i sognet i motsetning til de åndelige. Dette kunne være å organisere hospits, ta seg av de syke. De kunne også stå for en del kirkelige oppgaver, men hadde ikke samme myndighet som presten.

¹⁵ Den engelske betegnelsen "Abbey" står for en gruppe bygninger som huset et munke- eller nonnekloster under ledelse av en abbot eller abbess. De var bygd opp rundt en klosterkirke eller en katedral og var vanligvis et større senter. Ordet "abbey" står slik sett for en gruppe bygninger som huset alle behovene et selvforsørgende samfunn kunne ha. Etter oppløsningen av klostrene, så er det i mange tilfeller kun klosterkirken som står tilbake og som nå enkelt betegnes som en "abbey". Westminster Abbey er det best kjente eksempel på dette.

¹⁶ Presten eller "the priest" befant seg mellom "deacon" og "bishop" på rangstigen i det svært hierarkiske systemet som kirken var. Jeg vet ikke hva "tittel Whalley Abbey" vil si, men lenger nede i teksten står det "hans stilling ved Whalley Abbey". Det kan antyde at han var chantryprest i klosterkirken i Whalley Abbey (dvs prest i sjelemessekapellet der).

¹⁷ Termen som brukes er "knight"; som var "en person som ble gitt rang under baron pga personlig dåd eller tjenester til kronen eller landet". Dvs adelsmann av fortjeneste ikke av fødsel (jeg vil tro dette var lavadel).

¹⁸ Den engelske termen er "plainsong". Dette står for "unison synging med fri rytme som i Gregoriansk sang".

¹⁹ Den engelske termen er "messuage"; et juridisk begrep som står for gård, jord, eiendom. Det forklares også som "dwelling house with outbuildings and land assigned to its use".

²⁰ Den engelske termen er "in the hands of". Jeg har valgt å bruke ordet "opsitter".

hadde en gård og ca 15 acres landareal ²¹ , mens Thomas Atkinson selv hadde en gård med **”tilliggende herligheter”** ²². I tillegg var det tre andre gårder med **”tilliggende herligheter”** som ble drevet av Henry Swier , Richard Pattenson og William Harrop samt to små stuer (cottages) bebodd av Christopher og Richard Thompson . Samlet inntekt fra disse var Å £6-1-0. Av dette fikk John Smith (en tidligere Chantry prest) en pensjon på 6 shilling . Tre år senere var det den 32 år gamle Richard Carr som var prest i dette Chantry’et . Richard var velutdannet og underviste i tillegg på skolen i Giggleswick .

Det andre Chantryet var ikke i drift i 1545 . Det var blitt opprettet av den da avdøde Sir Richard Tempest som et alter for hans sjel . Tempestfamilien hadde vært forbundet med Giggleswick kirke siden 1439 da Roger Tempest Esq av Broughton ²³, Christopher Alton (clerk) og John Armistead (selveiende gårdbruker ²⁴) festet kirke tienden fra prioren i Durham ²⁵ for Å £44 per år . Festebrevet kom på andre hender i ca 1489 , på denne tiden var det Sir Richard Tempest som innehadde festet . Det ble overtatt av Robert Tennant og var i hans besittelse frem til 1510 . Richard Tennant er nevnt fra 1511 , han var antagelig Robert’s sønn. Giggleswick kirke med kirkegods var eid av prioren i Durham som hadde skjenket den til Finchale Priory , et datterhus av Durham . Tempest Chantry’et hadde en inntekt på Å £4-8-4 fra prestegården i Kirkby Malham . Dette ble betalt av Sir John Tempest som var Richard Tempest’s arving . For å gjøre det enda mer forvirrende, men ikke spesielt relevant her , så var Kirkby Malham eid av Dereham Priory i Norfolk .

Når en kommer til 1548 , så er det den 70 år gamle og ulærde Thomas Thompson som driver Chantry’et . Han hadde ikke fått lønn av Sir John Tempest siden han tiltrådte .

Det er interessant at en John Malham (prest) hadde testamentert Å £33-6-8 som skulle dekke kostnadene til prest i Giggleswick kirke . I 1548 var det Thomas Yeadon som hadde denne posten . Thomas hadde vært sogneprest i Clapham fra 1520 . Han ble begravet i Giggleswick kirke den 30 januar 1568 . Han bevitnet Richard Somerscales testamente .

Michael Bush (1996) sier at alle Giggleswick prestene var innblandet i opprøret i 1536 . Opprøret ble kjent som The Pilgrimage of Grace ²⁶. Hoyle nevner at sognepresten i Clapham leste opp et skrift for folkemengden på Neals Ing ovenfor Stainforth . Richard’s stilling ved Whalley Abbey plasserte ham helt klart i sentrum for begivenhetene . Opprøret kan være forklaringen på utskiftningen blant prestene i Giggleswick . Det ser ut som om det kun var Richard Somerscales og Thomas Yeadon som overlevde urolighetene .

Sir Richard’s bror var Robert som bodde i Settle og som arbeidet med valking av ullstoff . Han døde fire år før Sir Richard . Robert testamenterte et kammers på baksiden av eldhuset sitt til ham , med tilstrekkelig sengetøy for resten av livet og en av konen Margaret’s tjenere, dersom hun var enig.

²¹ Den engelske termen er ”an oxgang of land” som viser til det landareal som en okse kan pløye opp i løpet av et år. Det utgjør ca 15 acres og er det samme som ”bovate”. Tilsvarende ca 60 mål.

²² Den engelske termen er ”appurtenances”; som juridisk begrep står det for ”tilliggende herlighet”.

²³ ”Esq” står for ”esquire”. Betyr godseier, fornem mann i rang under ”knight” (som igjen har rang under baron).

²⁴ Den engelske termen er ”yeoman”; dette var menn som eide og drev mindre gods, gårdbrukere eller countrymenn av middelklassen

²⁵ Det norske ordet for ”prior” er klosterforstander.

²⁶ Pilgrimage of Grace: Bakgrunnen for opprøret var de endringene Henry VIII hadde foretatt når det gjaldt Englands religiøse tilknytning; dvs hans brudd med paven, oppløsningen av klostrene og innsettelsen av ham selv som overhode for den engelske kirke. Dette var et opprør mot reformasjonen. Opprøret ble ledet av Robert Aske og abbedene i de store klostrene i Yorkshire. Henry VIII sørget for å få dem arrestert og henrettet.

Sir Richard etterlot seg et testamente som var datert 30 mars 1557 (nettsted for testamenter).

Testamentet til Presten; Sir Richard Sommerscales datert 30 mars 1557.

University of York ref v15(1) f252

I Guds navn, Amen .

I det Herrens år et tusen femhundre og femtisyv, og den trettiende dag i Mars .

Jeg , Ric(hard) Som(er)schall, prest , i legemet syk , og åndsfrisk , ære være den allmektige Gud , utferdiger min siste vilje som følgende .

Først gir og testamenterer jeg min sjel til den allmektige Gud , til Vår Frue S(aint) Marie , og til alle helgenene i himmelen , og mitt legeme gir jeg til å bli gravlagt på kirkegården S(aint) Alkild Virgin i Giggleswick .

Så gir og testamenterer jeg det som riktig er for utgiftene til min gravferd .

Så testamenterer jeg 4 pence til hver prest som sier messe for meg den dagen jeg gravlegges

Så gir og testamenterer jeg £ 4 til Margrett Som(er)schall, min brors hustru , og hun skal kunne bruke eller gi dette til den hun ønsker når jeg er borte ²⁷.

Så gir og testamenterer jeg 40 shilling til George Som(er)schall og hans hustru .

Så testamenterer jeg 4 pence til hvert av mine gudbarn .

Så testamenterer jeg 6 shilling 8 pence til innkjøp av en stor(artet) kirkeklokke ²⁸ dersom sognet sier seg enig i å gjøre dette .

Så testamenterer jeg 2 shilling til Sir James Foster for at han skal be for min sjel .

Så testamenterer jeg 12 pence til John (?ie, Johann, Joan) Howgton, Alexander's hustru .

Så ønsker jeg at halvparten av formeringen i hele saueflokken min ²⁹ skal gå til dem som tar seg av dem og at den andre halvparten skal deles blant de fattige , så lenge noen av dem er i live .

Så utnevner jeg Thomas Som(er)schalle s, min bror's sønn , til å være den som skal ha oppsyn med dette mitt testamente , min gjeld, utgiftene til begravelsen og utbetalingen til mine arvinger .

Resten av alt mitt gods gir og testamenterer jeg til Giles Cokeson for understøttelsen av hans barn .

Så gjør jeg den nevnte Giles Cockeson til eneste eksekutor av denne min siste vilje og testamente .

Disse vitner: Ric(hard) Collier, Thomas Twisilton og S(ir) Thomas Yeaden , prest med flere .

Den Thomas som nevnes I dette testamentet kan være sønnen til Richard's bror Robert . Jmfr.at det står "**Min bror's sønn**" . Vår stamfar Thomas må ha vært farfaren til den Thomas som skulle overvåke testamentet .

Probate of Will of Sir Richard Sommerscales

²⁷ Formuleringen er; "if I die att this tyme".

²⁸ Den engelske termen er "great"; kan bety både "stor" og "storartet / storslått". Med datidens måte å formulere seg på, så er det antagelig riktig å bruke "storartet".

²⁹ Han må her sikte til lammene som saueflokken produserte; dvs en slags form for "renteavkastning". Tidsperspektivet synes å være så lenge den opprinnelige saueflokken er i live.

Et vj^{to} die mensis Maii Anno d[omi]ni p[re]d[i]c[t]o decanus de Craven certificavit se app[ro]basse d[i]c[tu]m test[amentu]m etc per duos priores testes no[m]i[n]at[os] iurat[os] etc

Co[m]missa[ue] fuit admi[nistrati]o bonoru[m] Egidio soli Execut[orum] in eodem test[ament]o no[m]i[n]at[o] iurat[o] etc

Salvo Jure cuiuscunq[ue]

Oversatt fra Latinsk til Engelsk

[And on the 6th day of the month of May in the year of our Lord aforesaid the Dean of Craven certified himself to have approved the said testament by the first two witnesses named, they being sworn etc,

And administration of the goods was committed to Giles, the sole executor named in the same will, he having been sworn etc.

Saving the right of any person whomsoever.]

- **William Somerscales** . fødselsår ukjent , men muligens ca. 1490 . Hustru er ukjent .

Generelle noter

Nevnes i ” **låneboken** ” som Adam’s far (1522). Det sies at han har betalt 10 shilling . Oppsitter hos Jarlen av Cumberland i Settle .

Hans sønn Adam refererer til sin fetter Thomas i 1569 . Dette må være Thomas , sønn av Robert av Settle . Dette betyr at William er Robert’s bror . William’s far er Thomas .

Kjente barn av **William Sommerscales og hustru NN**

- **Richard Somerscales** , ble født ca. i 1515.
- **Adam Somerscales** , ble født ca. i 1510 og døde den 2 Mars 1570 i en alder av omkring 60 år. Adam giftet seg med **Anne NN** . Begge ble begravet i Giggelswick .

Generelle noter

Beskrevet som sønn av William Somerscales i ” **Låneboken** ” av 1522 , ingen innbetalinger. (William betalte 10 shilling). Som oppsittere hos Jarlen av Cumberland var de verdsatt til 20 shilling i Lekmannssubsidiene i Settle i 1543 ³⁰. (Hans slektning valkeren Robert var verdsatt til Â £8). I oversikten fra 1545 var de verdsatt til 40 shilling .

Testamentet til Adam Somerschalles 25th October 1569 (proved 13 June 1570) :

Will of Adam Somerschalles , 1569

I Guds navn , Amen, den femogtyvende dag av Oktober Anno domini 1569 ,

³⁰ Den engelske termen er ”lay subsidy”; ”Lay” står for ”lekmann”. Subsidy står for pengehjelp, (stats)stønad, tilskudd, subsidie.

Jeg , Adam Som(er)schalles , i legemet syk , men av fullkomment god erindringsevne, ære være den allmektige Gud , utferdiger dette mitt siste ønske og testamente på følgende måte .

Først av alt overlater jeg min sjel til den allmektige Gud og til himmelsen herlige hærskarer , og min kropp overlater jeg til å bli gravlagt på kirkegården til sognekirken i Gygleswicke .

Og så gir og testamenterer jeg det som høver seg til dekning av utgifter i forbindelse med min bortgang og alle de andre avgifter som Kirken skal ha .

Og så gir og testamenterer jeg til Richard Som(er)schalles , min sønn , anledning og rett til å leie min bolig , med samtykke fra lorden ³¹, etter min og min hustru Annes bortgang, eller etter at hun er blitt enke .

Og så er det mitt ønske at Richard min sønn og Anne min hustru skal ha og besitte alle mine jordbruksredskaper, og at når hun er blitt enke så skal min sønn ha alle de nevnte jordbruksredskapene.

Og så er det mitt ønske at Richarde min sønn , etter min hustru , skal ha det store skapet (Awmerye) ³² og at den nevnte Richard skal kjøpe en trekiste til 10 shilling eller mer , slik at Isabell min datter kan få den nevnte trekisten .

Og så er det mitt ønske at Anne min hustru og Isabell min datter skal bo sammen dersom de kan være enige om dette .

Og så er det mitt ønske at Anne min hustru skal gi så meget som hun kan avse til mine to barn som er i London , men dog uten at det forringer hennes egen levemåte .

Og så gir jeg fire lam til de fire barna til Will(ia)m Meddoppes .
Videre er det mitt ønske at Thomas Somerschalles min fetter skal støtte og hjelpe min hustru med hennes rettigheter slik de er beskrevet i dette mitt siste testamente .

Resten av mitt verdslige gods , når min gjeld og mine gravferdsutgifter er betalt og gjort opp , gir og testamenterer jeg til Anne og Isabell min datter , og jeg gjør Anne min hustru til eneste eksekutor ³³.

Disse vitnene ; Richarde Somerschalles medius , Richarde Cookson medius , Will(ia)m Meddoppe , og Richarde Somerschalles min sønn , med flere .

Probate of Will of Sir Richard Sommerscales

Et decimo Tertio die mensis Junii Anno d[omi]ni Mill[esi]mo qui[n]gentesimo Septuagesimo decanus de Craven cert[ificavit] de approbaci[one] h[uius]mo[d]i Test[ament]i p[er] Ric[hardu]m Cookson et Will[ielmu]m Meddoppe, Testes sup[ra]no[m]i[n]at[os] iurat[os] etc

*Com[m]issaq[ue] fuit admi[n]istrac[i]o bonoru[m] eiusd[em] Anne rel[i]c[t]e d[i]c[t]i defunct[i] soli Execut[rici] in eod[em] test[ament]o no[m]i[n]at[e] iurat[e] etc
Salvo iure cuiuscu[n]q[ue] etc*

Oversatt fra Latinsk til Engelsk

[And on the thirteenth day of the month of June in the one thousand five hundred and seventieth year of our Lord the Dean of Craven certified approval of this will by Richard Cookson and William Meddoppe, the witnesses abovenamed, they having been sworn etc, And administration of the goods of the same was committed to Anne the relict of the said deceased, the sole executrix named in the same will, she having been sworn etc, Saving all right etc

³¹ Den engelske termen er "the lorde". Jeg antar dette henspeiler på eieren av eiendommen og ikke The Lord i betydning Herren / Gud.

³² Jeg forestiller meg dette som et stort frittstående skap i mørkt tre (eik). Jmfr bilde av en kiste fra den tiden, så kunne dette ha vært en kiste som stod på litt høye ben og med flotte utskjæringer.

³³ Den som skal sørge for at testamentet blir fullbyrdet ihht den avdødes siste ønske.

Kjente barn av Adam Sommerscales og Anne NN

- Isabell Somerscales , ble født ca. 1535.
- William? Somerscales , ble født i 1553 i Giggleswick Parish.

Generelle notater

William tjente hos William Sparke, notarius ³⁴ i London , den 3 mai 1575 da han ble spurt om han hadde strøket ut noe fra et dokument (?) . (TNA C24/116). Det ser ut som om han ble ansatt hos ham i 1572 i en alder av 18 eller 19 år .

- Robert Somerscales , ble født i 1545 i Settle og døde i 1609 i Gainsborough 64 år gammel

Generelle noter

Robert sønn av Adam Somerscales (ca. 1542 / 45 .. til 1569) ble døpt i ca 1545 og døde i Gainsborough i 1608 ca 63 år gammel .

Han arbeidet sammen med Henry Burre (notarius) i 1573 og ble tatt opp i selskapet / lauset ³⁵ i 1578 . Robert var den ene av Adam's to barn som i testamentet hans ble sagt å oppholde seg i London .

Robert vil ha vært 24 år gammel da faren døde og ble ikke tatt opp som notarius før 1573, han var da 28 år gammel . Det kan se ut som om han var lærling et annet sted før dette . I hans påfølgende karriere er det tydelig at han hadde evner innen lov og rett , og han kan ha fått sin utdanning ved et av de juridiske lærestedene før 1573. Han kan ha studert ved Barnards Inn i 1604 selv om dette også kan ha vært sønnen hans ³⁶.

³⁴ Den engelske termen er "scrivener". Oversettes med "notarius" eller "mekler". Ut fra sammenhengen har jeg valgt notarius. Notarius var en som skrev dokumenter for hånd. Jeg har en kilde som mener at notarius kanskje var noe mer juridisk, noe som antagelig også er mulig i denne sammenhengen.

³⁵ I teksten står det "company / guild". Så vidt jeg kan se ble betegnelsen "company" brukt om de enkelte laugene. Det kan høres ut som om han ble tatt opp i lauset for notariususer (scriveners). Det sies at ethvert fag / yrke hadde sitt håndverksslag som bestemte prisen på varer og tjenester. Inntrykk er at laugene var sterke interesseorganisasjoner som hadde en del privilegier og makt. Det høres ut som om dette var et byfenomen. Dersom dette er riktig, så kan det høres ut som om fredsdommere hadde en tilsvarende funksjon på landsbygda i tillegg til sine andre oppgaver. Eventuelt at staten hadde overtatt kontrollen fra de middelalderske korporasjonene / laugene og utøvde den via fredsdommerne. Jmfr fotnote 46.

³⁶ Termen "Inn" står her for juridisk kollegium, juridisk skole. "Inns of courts". Det sies at ved universitetene og "Inns of Courts" forberedte sønnene til de velstående av kledesfabrikantene seg til arbeid i statens tjeneste. Dette var nyrike som gjerne hadde giftet seg inn i fattige adelsfamilier og slik grunnet nye "county families".

I 1575 bevitnet han et skjøte hvor Richard Frankland, gent av York ³⁷ solgte noe eiendom , Hugh Frankland var også vitne (Beverly Borough records: DDBC/15/338). Det er sannsynlig at han møtte Franklandfamilien i London hvor William Frankland var borger og produserte klede ³⁸. Richard og Hugh var William Frankland's sønner . William's tredje sønn Ralph hadde to egne sønner ; William som bygde ut Frankland eiendommen i Thirkelby og Richard som giftet seg med Bridget Somerscales (datter av Henry av Stockdale) . Senere skulle Robert Somerscales bli involvert i Franklandfamilien's oppkjøp av land. I juli 1580 sendte Percival Brooke et brev til Robert på adressen hans i Fleet Street nær Belle Savage Inn ³⁹ hvor han omtalte ham som sin fetter , spurte etter helsen til hans ” **nært forbundne** ” ⁴⁰ og ba ham om å møte i retten for mr. John Stanhope Esq i forbindelse med noen forretningsspørsmål . Robert ble beskrevet som sær kompetent for denne type arbeid . (” The York Mercers and Merchant Adventurers 1356 - 1917 ”: Surtees Society vol 129 (1917)). Robert's kone var Jane , men det er usikkert om hun på dette tidspunktet var hans ” **nært forbundne** ”.

Tidlig på 1580 tallet kjøpte Robert eiendommer og gods i Yorkshire, men dette kan ha vært i egenskap av agent fordi de eneste eiendommene han selv hadde da han døde , ble beskrevet i den rettslige kjennelsen ⁴¹ post mortem .

I 1589 kjøpte han en gård, staller og landområder i Smeathle y, Womwell, Woodhead og Worsborough av Thomas og Frances Wombwell og deres sønn og arving William . Det var enten denne Robert (eller Robert av Giggleswick) som i 1584 og sammen med Leonard Caston , sikret seg eiendom i Beamsley og Somerscales fra George og Elizabeth Clapham , deres sønn Gresham , svigerdatteren Ann og barnebarnet George (Claphamfamilien var selgere og Franklandfamilien var kjøpere i dette området) .

Robert , Richard Frankland , Anthony Wright og Anthony Pulleyn (som solgte Blubberhouses til Franklandfamilien) kjøpte et hus med landområder i York av William og Mary Watkinson i 1581 (Watkinsonfamilien hadde giftet seg inn i Somerscalesfamilien allerede i 1561) .

Robert Somerscales og John Nicolls kjøpte 12 gårder med landområder i Brocksey i 1581 av en gruppe på 12 familier som inkluderte William Catterall . Før oktober 1584 bodde Robert i Gainsborough hvor han denne måneden bevitnet et skjøte angående landeiendom i

³⁷ Termen ”gent” regner jeg med står for ”gentleman”, dvs mann med en viss sosial status; dannet og fornem.

³⁸ Termen som brukes er ”cloth worker”. Dette kan oversette med ”person som produserer klede”. Som nevnt var tekstiltilvirkningen viktig for England. Den skapte en hittil uant velstand i folket. I det 14. og 15. århundre blomstret den opp spesielt i Øst Anglia og Norwich som ble svært rike distrikter. Senere fulgte Taunton og de vestre Cotswolds, Kendal og Yorkshire dales. Overalt grodde det opp nytt liv og ny virksomhet. Innvirkningen på landsbygda var imidlertid ikke bare av det gode. I flere distrikter medførte det at allmenningene ble inngjerdet og lagt ut til beitemark. Dette førte til at en mengde jordarbeidere måtte vike plassen for noen få sauegjeterere. Dette var lenge før den industrielle revolusjonen, dvs før oppfinnelsen av mekaniserte vevstoler etc og før tekstilfabrikkene. Den tekstiltilvirkningen det vises til vil derfor ha dreid seg om håndveving - og valking etc.

³⁹ Her vil jeg tro at ”Inn” muligens står for vertshus. Jmfr sammenhengen og resten av navnet ”Belle Savage”; ”Den vakre ville kvinnen” - hvis jeg tenker riktig.

⁴⁰ Den engelske termen er ”bedfellow”. Direkte oversatt betyr det sengekamerat. Ordet brukes om medarbeider eller person man er nær forbundet med eller alliert med. I neste setning sies det at det er usikkert om forespørselen gjelder konen Jane i egenskap av kone / nærpersion, eller om det gjelder en annen person.

⁴¹ Den engelske termen er ”inquisition”; dette kan også bety ”undersøkelse”. Jeg har valgt ”rettslig kjennelse”.

East Stockwith , Linconshire . Robert sendte en anmodning til Queen Elizabeth I og huskes som grunnleggeren av Queen Elizabeth Grammar School (latinskole) i Gainsborough. Skolen ble grunnlagt i 1589.

Innen den 17 juli 1593 var Robert ansatt hos Jarlen av Shrewsbury (Gilbert Talbot) som forvalter ⁴². Han skrev til jarlen fra Gainsborough . Brevet refererer til forretningsspørsmål som dreide seg om at Sir George Saville ble ettergitt av herr Wray ⁴³. Han nevner sin **”egen hemmelige og svært gode venn herr Hamerton”** som hadde giftet seg med søsteren til John Ellis fra Retford. Det var noe fordekt som foregikk og en av setningene lyder **”Sawre er forberedt på å avstå fra og å undertrykke all bruk av vold”**. Hamertonfamilien kom fra Hellifield nær Giggleswick og frem til the Pilgrimage of Grace , så var de godseiere ⁴⁴ overfor en gren av Somerscalesfamilien i Settle .

Personen Sawre som nevnes ovenfor kan godt være William Sawre som i 1592 var tjener hos lord Burghley. Han hadde klaget over at demningene ⁴⁵ på elven Trent ødela for fisket . William skaffet pergamentet og Robert Somerscales skrev en anmodning og ga sin tilslutning til den . En Nicholas Taylor sendte anmodningen tilbake til Robert for at han skulle oversende den til noen som hadde myndighet (sannsynligvis en fredsdommer ⁴⁶), men han oversendte den til sin herre, Jarlen av Shrewsbury, som brukte den i en annen krangel om demningene nær Nottingham. (A Calendar of the Shrewsbury and Talbot papers in Lambeth palace library and the College of Arms, vol H folio 405).

Den 9 august 1603 skrev Robert til Jarlen av Shrewsbury fra York . Han nevner at Sir Edward Stanhope ligger for døden og at han nekter å skrive testamente . Dersom han dør , **”Guds vilje skje”**, så anbefaler Somerscales at jarlen anmoder om å bli utnevnt til byrettsdommer ⁴⁷ i Doncaster .

⁴² Den engelske termen er ”steward”; Betyr ”forvalter, hushovmester, hovmester, intendant, økonom”. Jeg vil tro forvalter er riktig her.

⁴³ Den engelske termen er ”relase” som blant annet betyr ”frigivelse, løslating, frikjenning, frigjøring, befrielse”. Et tilsvarende begrep er ”remis” som betyr å ”ettergi”. Mer konkret kan dette referere til ettergivelse av gjeld eller av straff, dvs at man slapp unna. En annen betydning av remis er ”make over to another” eller overføring av gjeld, rettigheter eller eiendom. Jeg har valgt å oversette ”relase” med ”ettergi”, det sies ikke noe om hva som ble ettergitt.

⁴⁴ Jeg vil tro dette skal bety at den grenen av Somerscalesfamilien som det vises til her, var oppsittere og at Hamertonfamilien var de som eide jorden og bygningene på den.

⁴⁵ Den engelske termen er ”weir”; dvs demning, dam; fiskedam.

⁴⁶ Det skrives forkortelsen J P som står for Justice of the Peace; fredsdommer. På 1400-tallet hadde kronen sett seg nødt til å renonsere på å ha et fast byråkrati på landsbygda. Som fredsdommere ble det i stedet tatt ut ubetalte og derfor uavhengige folk av landadelen. Under hver ny regent fikk fredsdommerne nye oppgaver og ved Elizabeth I’s død rådde de for så godt som alle distriktets anliggender. De holdt veiene, broene og fengslene ved like, de delte ut rettigheter til ølstuer, de lot forbrytere arrestere. De utøvde den kontrollen som staten hadde overtatt fra de middelalderske korporasjoner (laugene)? De fastsatte lønninger og priser, de fastsatte forholdet mellom mester og lærling. Videre våket de over hvordan den nye fattigloven ble praktisert. Det sies at selv Elizabeth’s forfølgelse av jesuitter, dissenter og non-konformister for en stor del var avhengig av fredsdommernes vilje til å føre den ut i livet. Fredsdommerne var de lokale myndigheter, mens Privy Council overvåket at de utførte oppgavene sine på en riktig måte.

⁴⁷ Den engelske termen ”recordership”; ”Recorder” oversettes med ”nedskriver”, ”opptegner”; ”protokollfører”, ”byrettsdommer”. Jeg har valgt å bruke ”byrettsdommer” pga jarlens sosiale status .

Han nevner også at Michael Wentworth fra herregårdene i Woolley og Notton nekter å vise troskap og lydighet. Han er en ” **non-communicant** ” og dissenter ⁴⁸ og har til alt overmål annektert Staincross Moor og jaget bort de selveiende bøndene . (A Calendar of the Shrewsbury and Talbot papers in Lambeth palace library and College of Arms, Vol M folio 106). En gren av Wentworthfamilien var bosatt i Ashby Puerum hvor Robert Somerscales (den yngste av Giggleswick) bodde .

Den 9 januar 1602 , mens han var forvalter ved Pontefract Manor Court , så klaget oppsitterne over at han tok ublu priser for kopier av rettsprotokoller , kopier av stadfestede testamenter og undervisning av umyndige . (Sheffield Archives BFM/ 2/159-161). Han hadde denne stillingen i regjeringstiden til dronning Elizabeth I og James I. Han delte stillingen med Matthew Kay .

Robert og hans kone hadde flere barn, mange av disse døde . Han etterlot sin enke Jane alt han hadde ervervet seg ; gårder , små stuer (cottages), landområder i Gainsborough og alle festeinntekter , tiender av korn , høy , ull og lam , jordbruk , enger og beiteområder i Lincolnshire .

- **Richard Somerscales** , ble født ca. 1538 og døde den 23 August 1612 i en alder av omkring 74 år. Richard Somerscales og hans hustruer Ellena og **Elisabeth Foster** er alle begravet på kirkegården i Giggleswick . Richard Somerscales’ enke Elisabeth Foster ble begravet den 16 august 1623 og det er sannsynligvis Richard Somerscales’ død som er registrert den 23 august 1612 .

Generelle noter

Den 4 september 1569 giftet Richard Somerscales seg med Eleanor (Ellen) Foster . Richard og Eleanor’s datter Agnes ble døpt den 30 juli 1570 . De fikk ingen flere barn og Eleanor døde den 13 desember 1575 . Hennes søster Elizabeth trøstet den sørgende Richard . Hennes omsorg og forståelsesfullhet gikk langt utover det en kunne forvente og de ble forelsket i hverandre . De var så ivrige etter å starte en familie at Elizabeth var fem måneder på vei da de giftet seg den 30 september 1576 .

I 1587 utnevnte Robert’s fetter , Richard Somerscales av Settle , Richard som den som skulle ha oppsyn med testamentet sitt ⁴⁹. Richard var også involvert i en lokal eiendomshandel med Henry Somerscales , Robert’s fetter . Disse forholdene stemmer med at Richard var sønn av William som var i London da faren Thomas av Stockdale døde .

⁴⁸ ”Non-communicant”; person som ikke mottar nattverden. Her; antagelig som ikke tilhører den nye statsreligionen Church of England. ”Dissenter” står for en person som hevder en avvikende mening og (her) som er medlem av en dissenterkirke / menighet. Jeg regner med at dissens betyr avvik fra den nye statsreligionen Church of England. Dette var helt i begynnelsen av James I’s regjeringstid. James ønsket å styre kirken gjennom biskoper som var valgt av ham. Dette likte verken katolikkene som så paven som kirkens øverste myndighet, de engelsk puritanerne som ville at kirken skulle styre seg selv, eller de skotske presbyterianerne. I tillegg fantes det en sekt som ble kalt ”de uavhengige” og andre små sekter. Det sies at ingen som stod utenfor kirken hadde rett til religionsutøvelse. Hva Michael Wentworth bekjente seg til er ikke så godt å si, men det kan se ut som om han var motstander av statsreligionen og at han ikke hadde rett til å gå til nattverd.

⁴⁹ Termen som brukes er ”supervisor”, dvs ikke ”eksekutor”. Jeg har forstått dette som to ulike ting.

Fikk den beste sommer ponnien og den beste salen av sin bror Robert av Gainsborough da denne døde i 1608. ⁵⁰

Sammen med Henry Somerscales) var han involvert i følgende handel mellom D'Arcy og Billingsley, Somerscales og Armistead. PRO C54/1419 CP 3572.

29 november 1591

Bindende kontrakt ⁵¹ mellom Nicholas D'Arcy of London Esq. og Henry Billingsley borger og rådmann ⁵² av London som den ene part . Og Henry Somerscales av Stockdale i Giggleswick Parish (sogn) i grevskapet York ⁵³, gentleman Richard Somerscales av Settle i samme sogn ⁵⁴, selveiende gårdbrukere og bønder ⁵⁵ Willm Armistead and Christopher Armistead av Stainforth i det før nevnte grevskap York , som den annen part .

Den vanddrevne kornmøllen med tilbehør som går under eller er kjent ved navnet Langcliffe Mill . Og dammen og vannveiene som driver den nevnte møllen og alle dertil hørende avgifter som må betales av dem som krysser eiendommen , avtaler etc. ⁵⁶

Og også det lille skogholtet eller lunden som kalles Langcliffe lunden med ” **tilliggende herligheter** ” som er inngjerdet av en steinmur⁵⁷ og som består av mer eller mindre fem acres samt det jordsmonnet og den grunnen som hører til ⁵⁸. Visse utstykkede parseller eller gressganger (dyrkbar mark) i skogholtet eller lunden , er nå eller var nylig forpaktet eller i besittelse av flere ; dvs Lawrence Swainson , Anthony Armistead , Willm Carr , enken Margaret Iveson , Willm Kidd , John Browne , Thomas King , John Brayshaw og Richard Kidson eller deres fullmektig eller den de har utpekt . Dette sammen med det lille inngjerdete beiteområdet som er på mer eller mindre en ” **rood** ” ⁵⁹ og som i vest grenser til den nevnte lunden eller skogholtet sist forpaktet av Lawrence Swainson og nå i

⁵⁰ Et annet sted sies det at han døde i 1609.

⁵¹ Den engelske termen er ”indenture”; oversettes med ”binde ved kontrakt”, ”kontrakt” og ”sette i lære”.

⁵² Den engelske termen er ”alderman”; oversettes med ”rådmann”, ”formannskapsmedlem”. Jeg vet ikke om ”rådmann” er riktig betegnelse for denne historiske epoken.

⁵³ Dvs York County.

⁵⁴ Gentleman; oversettes med ”fornem mann”, ”fin herre”, ”dannet mann”, ”mann av ære”.

⁵⁵ Den engelske termen er ”yeoman”; se fotnote 26 hvor det refereres til at dette var selveiende gårdbrukere; de drev mindre gods.

⁵⁶ ”Soke tolls”. Dette refererer til en avgift som måtte betales dersom man ønsket å passere annen manns eiendom; for eksempel kirkens, grevens. Det var vanlig med ”tollroads” på denne tiden. Det var også vanlig å måtte betale ”soke toll” for å passere gjennom en by. ”Soke tolls” er et juridisk begrep som henspiller på en rett utøvd av den lokale domsmyndighet og administrasjon.

⁵⁷ ”Wall”; jeg regner med at dette er en tørrsteinsmur.

⁵⁸ Området var på 5 acres, dvs litt over 20 mål. De engelske termene er ”soil” og ”ground”. Dersom dette ikke bare er to måter å si det samme på (noe de synes å ha hatt for vane den gangen), så kan kanskje ”soil” (”jordsmonn”) henspeile på overføring av eiendomsrett som omfattet ”dyrking av jorden”, mens ”ground” (”grunnen”) kan henspeile på overføring av eiendomsrett utover dette.

⁵⁹ Termen ”rood” er et mål på lengde. Som flatemål tilsvarer det ¾ acre eller 0.10 hektar.

besittelse av nevnte Henry Somerscales og Richard Somerscales . Og også alt trevirke ⁶⁰ i underskogen samt trær som vokser eller befinner seg innenfor det nevnte skogholtet eller lunden og den lille innhegningen nevnt ovenfor .

Og også en gård med ” **tilliggende herligheter** ” i tidligere nevnte Langcliffe samt alle hus, bygninger , hager og inngjerdete markstykker ⁶¹ som dermed brukes, besittes eller som det nyttes godt av. Og også mer eller mindre seks acres med dyrkbar mark og eng innenfor grunnen og områdene til tidligere nevnte Langcliffe , nå eller nylig forpaktet av Thomas King og Richard King .

Og også en ” **acre** ” med land som ligger i tidligere nevnte Langcliffe og som for øvrig grenser opp mot sørsiden av muren i den nevnte lunden som løper uavbrutt og stiger østover fra (” **the yeate** ”) som kalles (” **lee yeate** ”) ⁶² og som nylig ble oppmålt av en Willm Freeman utnevnt av tidligere omtalte Nicolas D’Arcy.

Og også seksten ” **acres** ” , en halv ” **acre** ” , en halv ” **rood** ” og syv ” **poles** ” i lengde for hver ” **rood** ” . ⁶³ Dette tilsvarer en tredjedel av femti acres med beiteområde som er lokalisert i tidligere nevnte Langcliffe i det tidligere nevnte grevskapet York. Beiteområdet skal deles i tre deler. Disse femti acres ble nylig målt opp av nevnte Willm Freeman for å bli avhendet og solgt av omtalte Nicholas til omtalte Richard Somerscales og en Bryan Cookson og Thomas Newhouse. Disse femti acres befinner seg i den sørligste delen av Langcliffe høydene der hvor landskapet stiger fra inngjerdingen rundt Langcliffe markene, den som går under navnet Flat Heads-muren, mot et sted som kalles Carlae . Fra Carlae på nordsiden av gjerdet strekker området seg til Warnedale Head . Deretter skråner det nedover og vestover til en stor stein rett over lammekveet , og strekker seg derfra til en steinmur som kalles Stubby muren . Disse femti acres ble nylig målt opp og fremstilt av den nevnte Willm Freeman for den nevnte Richard Somerscales , Bryan Cookson og Thomas Newhouse for en periode på fem hundre år. ⁶⁴

Kjente barn av **Richard Sommerscales** og **Elisabeth Foster**

- **Robert Somerscales** , ble døpt den 5 september 1576 og døde den 3 Mars 1607 30 år gammel , før sin far Richard .
- **Thomas Somerscales** , ble født den 23 februar 1578 i Giggleswick Parish og døde den 20 november 1583 i Giggleswick Parish 5 år gammel.

⁶⁰ Den engelske termen er ”woods underwood’s” . Dvs underskog har genitivsendelse. Woods kan bety trevirke, ved, tømmer. Jeg har valgt ”trevirke” . Det kan kanskje også henseile på å hente seg ved av nedfall og kvist.

⁶¹ Den engelske termen er ”croft” . Oversettes med husmannsplass, inngjerdet markstykke. Ut fra hvor ordet står i rekkefølgen, så har jeg har valgt å bruke ”inngjerdete markstykker” .

⁶² Jeg har ikke funnet ordet ”yeate” i ordbøker. Det lydelig noe lignende ”jetty” står for utstikker, men da i forbindelse med vann, dvs molo, pir. ”Jetty” står også for ”sort, kullsort”. Ordet ”lee” betyr ”leside” eller ”i le”. Kan ”yeate” henseile på et utspring i terrenget, eventuelt en svart stein? (Dette er kanskje å trekke det litt langt).

⁶³ Dette er måleenheter. En ”rood” står for 0.10 hektar. Termen ”pole” står for ”stang, målestang” .

⁶⁴ Hele avsnittet var skrevet som en setning. Jeg har delt det opp for å gjøre et mer forståelig. 16 acres tilsvarer ca 64 mål, mens 50 acres tilsvarer ca 202 mål.

- **Margaret Somerscales** , ble døpt 28 desember 1572 .
- **Adam Somerscales** , ble døpt 28 september 1579 og død 20 mai 1621 .
"Rettsundersøkelsen post mortem som ble avholdt i Skipton angående Adam Somerscales, sist bosatt i Settle 14. mai 1622" viser at boet omfattet betydelige jordeiendommer etc.
- **Anna (Ann) Somerscales** , ble døpt den 18 Mai 1582.
- **Henry Somerscales** , ble født den 28 September i 1584 i byen Settle i Giggleswick Parish og døde den 29 Mars 1664 i Trondheim (Begravet på Domkirkegården) 79 år gammel. Dette er vår stamfar Henry ***" Engelskmann "*** Somerscales .

Dette er garden i Settle i Yorkshire hvor vår stamfar Henrich ***" Engelskmann "*** Somerscales ble født den 28 September i 1584 . Settle er et tilhørende anneks underliggende Giggleswick parish . Og garden ser omtrent likens ut i dag som den gjorde for over firehundre år siden . Bygningsmassen er nok kanskje litt større enn den gang , og tak , vinduer og lignende er også selvfølgelig skiftet ut , men murene og veggene står der likens som de alltid har gjort .

Det mest karakteristiske landskapet er grønne, høytliggende beitemarker, hvor sau og storfe gresser , delt inn av steinmurer uten mørtel . Dalene er både av 'V' og 'U' form , de fleste av dem gravet ut av isbreer under siste istid . Fjellet er for det meste kalkstein, med noe skifer og sandstein . Skog og trær er mangelfullt i denne karakteristiske biotopen som kjennetegner denne delen av Yorkshire i Nord England .

Det finnes også en del høytliggende myrlandskap med lyngvekst , hvor det foregår omfattende rypejakt på høsten .

Generelle noter

Vår stamfar **Henry Sommerscales** bodde på et tidspunkt i Linconshire , sannsynligvis sammen med sin onkel Robert i Gainsborough . Robert's sønn Henry og " **vår** " Henry reiste

begge til London i 1605. Gainsborough-Henry dro til Gray's Inn ⁶⁵ og "vår" Henry ble lærling hos John Toy (etter navnet er muligens Taylor) i Bassinghall, han var skredder og laugsmedlem .⁶⁶

Den 9 september 1609 , så fant det sted en rettsak i High Court of the Admiralty (HCA) ⁶⁷ hvor han vitnet i saken Richard Nottingham (en kjøpmann nær Kings Bench i Southwark) versus Andrew Pawlyn som hadde pådratt seg gjeld i forbindelse med en skipslast .

I sin forklaring sier Henry at han var født i småbyen Settle og at han hadde bodd i London i fire år . Før dette bodde han i Lincolnshire og i Settle . Han sier at han er 22 år gammel , ugift og henvist til å leve av det som hans far måtte ønske å skjenke ham .

Hvis han var 22 år gammel da , så må han ha vært født i 1587 eller 1588 og ikke i 1584. Men erfaringer fra engelsk personalhistorie viser at man på denne tiden ikke var så nøye med å oppgi sin alder riktig . Således er ikke dette så forskjellig fra Norge . Det ble døpt en Henry "**sønn av Robert**" i Gainsborough den 15. desember 1587. (Han er sønn av "**Robert**" og ikke av "**Robert gent**" ⁶⁸ som alle Robert Gainsborough's barn er, han var for betydningsfull til å la dette bli oversett . Uansett så ble en annen Henry, "**sønn a v Robert av Gainsborough gent**" , båret til dåpen i 1590) . Det fantes også en Henry , sønn av Robert av Settle . Ut fra Robert's testamente ser han ut til å ha vært født i 1593 , selv om det ikke finnes noe om ham i registrene . Begge Robert'ene var døde innen 1609, så Henry ble ikke nødt til å vente på arven sin . Livet til begge de andre Henry'ene er også klarlagt . Man kan anta at Henry er sønnen til Richard av Settle og at alderen hans er feilregistrert eller opplyst feil .

I oktober 1612 befinner han seg igjen i the High Court of the Admiralty, denne gangen vitner han angående den fortjenesten man kan få ved å importere furuplank fra Norge . (HCA 13/42). Året etter er han nevnt i toll registrene for Trondheim da Jacob Albrethsson førte et skip på 60 "**lester**" (tonnasje) som ankom Trondheim den 22 november . Skipet drev frakt for Henry Somerscales . Det finnes dokumentasjon på at han også drev handel fra Amsterdam på denne tiden .

Skipet hans forlot Trondheim den 10 januar 1614 , men ble tatt av engelske pirater. Henry og piratene ble deretter tatt til fange av spanjolene og holdt i varetekt på en spansk gallion ⁶⁹. En handelsmann fra London som fikk høre om knipen han var kommet i , skrev til Sir John Digby , engelsk ambassadør i Spania . Han forklarte at Henry ikke var pirat og ba om å få ham løslatt .

Henry ble løslatt , men dro til Norge hvor han den 18 august 1614 kjøpte et lite skip (en Kreiger). Det finnes nedtegnelser fra Trondheim som viser at han var bosatt der i 1620 . En av tjenerne hans fikk da en bot på en daler for å drive handel med Arne Olufsen . Han nevnes igjen i 1639 / 40 da Claus Tollefsen fra Bjugn hadde tatt fiskegarnene hans ved en feiltagelse og deretter i 1646 / 47 da Henry kausjonerte for Esten Sivertsen og Birette Pedersdotter som var satt i fengsel for å ha hatt seksuelt samkvem (leiermaal) .

⁶⁵ Jeg har litt vanskelig for å tro at Grays Inn skal være et vertshus. Termen "Inn" står også for juridisk kollegium, juridisk skole. Jmfr Barnards Inn som var et studiested.

⁶⁶ Den engelske termen er "merchant taylor"; dette står for medlem av Merchant Taylor's Company; et laug som sydde opp de kledene de fremstilte til klær. Jeg vil tro dette var klede av ull.

⁶⁷ "The admiralty" antyder marinen. "High Court of the Admiralty" antyder høyeste rettsinstans der.

⁶⁸ Jeg regner med at "gent" står for "gentleman" og at dette indikerer sosial status.

⁶⁹ Gallion; spansk krigsskip.

Våre stamforeldre **Henry Sommerscales** og **Anna Rorig** fikk seks barn (Eileen / Ellen , Stinchen , Hilchen , Elizabeth , Richard og vår stamfar **Henry**). De ble opphav til et helt dynasti med norske Sommerschilder som har sin egen website .

Imidlertid , og av interesse her , så var det flere engelskmenn som bosatte seg i Norge på den tiden . Alexander Sampson i Trondheim var én av disse . Han kom fra Reading og hans andre kone var en av Henry's døtre . To av Sampson's døtre giftet seg med engelske innvandrere : George Reeds giftet seg med Ellen og Henry Nunne giftet seg med Giske Sampson . To generasjoner senere dukker det kjente navnet Hammond opp . Thomas og John Hammond giftet seg da med søstrene Sarah og Sophie Bridgman (etterkommere av Hieronymous Bridgman fra Holstein , Tyskland og Sampsonfamilien) .

- **Ellen Somerscales** , ble født den 18 Okt 1587.
- **John Somerscales** ,ble født den 14 Mai 1589.
- **Ellena Somerscales** , ble døpt 2 mai 1591 .
- **Richard Somerscales** , ble døpt 28 mai 1587 . Han var gift med Mary ? og døde barnløs i 1616 . (Han var kjent som **Richard of Horton**)

Testamentet til Richard Somerscales “ Richard of Horton “ 5th July 1616 (proved 12th Sept 1616)

Testamente til Richard Somerscales, 1616

Borthwick Institute

I Guds navn , Amen, på den femte dagen av Juli Anno domini 1616 ,

Jeg, Richard Somerscales , av Horton i grevskapet York , selveiende gårdbruker⁷⁰, i legemet syk , men fullstendig åndsfrisk og med fullkomment god erindringsevne , lovet være Herren , utferdiger dette som min siste vilje og testamente på følgende måte .

Først og fremst overgir jeg min sjel i den Allmektige Guds barmhjertige hender og min kropp overgir jeg til å bli gravlagt i sognekirken i Horton , det sognet som jeg tilhører⁷¹.

Så er det mitt ønske at all min gjeld , testamentariske gaver⁷², skyldnader i forbindelse med min bortgang og utgifter i forbindelse med begravelsen skal utbetales fra hele mitt gods.

Og ettersom jeg for en tidsperiode på fire hundre og noen år, er i besittelse av (“of and upon”) et inngjerdet område eller utstykket parsell som går under navnet Langclife Springe, og et inngjerdet område som ligger inntil dette og som går under

⁷⁰ Den engelske termen er ”yeoman”. Se fotnote 26.

⁷¹ Betegnelsen er ”parishioner”; betyr ”sognebarn”, ”menighetsmedlem”.

⁷² Den engelske termen er ”Legacies”. Kan også bety ”donasjon” og ”legat. Ut fra sammenhengen har jeg valgt ”testamentarisk gave”.

navnet Hagwormebottom⁷³. Og ("of and upon"⁷⁴) en tredjepart av det nevnte inngjerdete området, som skal deles⁷⁵ i tre deler, ("of and upon") ytterligere to acres og en halv acre med land som ligger på Langcliffe Moore⁷⁶ innenfor det landområdet som hører til nevnte Langcliffe.⁷⁷

Nå er det min vilje og mitt ønske at Marye, min hustru, skal ha som sitt, den avkastningen og fortjenesten fra nevnte eiendom for og i løpet av en tidsperiode på fire tyvetalls år dersom hun lever så lenge.

Og dersom min nevnte hustru nå skulle være med barn, så er det mitt ønske at det nevnte barnet etter hennes bortgang, skal ha som sitt, den fortjenesten og avkastningen fra nevnte eiendom for en tidsperiode på fire hundre år.

Og dersom min hustru enten ikke er med barn, eller dersom barnet dør uten livsarvinger, så er det min vilje og mitt ønske at alle de ovennevnte inngjerdete områder, utparsellerte jordstykker, Cattel passet⁷⁸, med alle de individuelle eiendommene allerede nevnt, etter den ovennevnte Marye's død og det ovennevnte barnet (dersom det finnes et barn), skal tilfalle og fortsette å være i besittelse av min bror Adam Somerscales og de av hans livsarvinger som er lovlig unnfanget eller som vil bli unnfanget.

Dette er hele tiden med forbehold om at dersom min hustru skulle dø tidligere enn tolv år etter min bortgang, så er det min vilje og mitt ønske, selv om det skulle finnes noe som tilsier det motsatte, at min hustru i kraft av dette mitt testamente, fremstiller og legger frem alle de ovennevnte eiendommene sammen med alle rettighetene til eierskap over⁷⁹ Kornmøllen som er nevnt nedenfor, med tanke på betalingen av min gjeld og mine testamentariske gaver for en tidsperiode på de ovennevnte tolv år.

Og dersom det skulle være slik at min ovennevnte hustru ikke er med barn på tidspunktet for min bortgang, så er det min vilje og mitt ønske at umiddelbart etter hennes død, eller utgangen eller opphøret av de nevnte fire tyvetalls år som er beskrevet ovenfor og som skal bestemmes som tidligere nevnt, så skal nevnte eiendom tilfalle og overføres til min nevnte bror Adam og hans arvinger. Dette er hele tiden med forbehold om og under forutsetning av at den ovennevnte Marye, eller den eller de hun oppnevner, ikke på noe tidspunkt skal selge eller avhende den nevnte testamenterte eiendommen⁸⁰, og heller ingen del av denne, da dette vil ha skadelig innvirkning på eller være til hinder

⁷³ En mer moderne skrivemåte ville være Hagwormbottom.

⁷⁴ "Of an upon"; Dette er muligens en juridisk måte å helgardere seg på, dvs at det representerer en nærmere spesifisering mht det nevnte området som for eksempel to måter å bruke området på og dermed to måter å få avkastning. Hvis det da ikke bare betyr noe sånt som "for øvrig"; dvs "for øvrig en tredjedel av det nevnte området", "for øvrig ytterligere 2.5 acres", "for øvrig er jeg for en periode på fire hundre år, i besittelse av et inngjerdet område eller utstykket parsell som ...". Jeg har beholdt "of and upon" og har latt det stå i parentes.

⁷⁵ Jeg er usikker på om dette er "skal deles" eller "er delt", dvs at det kun er en gjentakelse av det som allerede er sagt. Det står imidlertid "to be divided", dette skulle bety at det er noe som skal skje.

⁷⁶ Langcliffe Moore eller Moor; dvs Langcliffe høyden eller heden. Høytliggende og forblåste områder i Nord England.

⁷⁷ Se Kontrakt av 29. november 1591 mellom Henry Somerscales av Stockdale, Richard Somerscales av Settle, Willm og Christopher Armistead som den ene part. Londonbaserte Nicholas D'Arcy og Henry Billingsley som den andre.

⁷⁸ Ordet "gates" kan bety (fjell)overgang, pass. Dvs det er mulig dette står for "Cattel passet".

⁷⁹ Den engelske termen er "title". Jeg kunne muligens ha oversatt det med "skjøte" da "title" også henspiller på "bevis på rettighet".

⁸⁰ Den engelske termen er "demised"; betyr "overdradde, borforpaktede, testamenterte". Jeg har valgt testamentert, men det er mulig eiendommen var forpaktet bort og at det er dette det her refereres til.

for arven eller arvene til enhver av de personene som bør overdras nevnte eiendom etter de begrensninger som er nevnt ovenfor , men som ovenfor nevnt .

Og ettersom jeg har en vanddrevet kornmølle kalt Horton Milne (mølle) i min besittelse for en tidsperiode på femti og to år , så er det min vilje og mitt ønske at den ovennevnte Marye min hustru , skal ha og nyte godt av fortjenesten og avkastningen fra denne for og i løpet av en tidsperiode på femti og ett år , dersom hun lever så lenge og ikke er med barn på tidspunktet for min bortgang .

Og det resterende av dette går til min bror Adam Somerskales og hans arvinger, som nevnt ovenfor .

Og dersom min ovennevnte hustru er med barn på det tidspunktet jeg går bort , så er det min vilje og mitt ønske at min ovennevnte hustru skal ha og nyte godt av de ovennevnte eiendommer kun for en tidsperiode på 51 år. Etter utløpet av denne , så er det min vilje at det ovennevnte barnet , dersom det lever på dette tidspunktet , skal ha og nyte godt av avkastningen fra denne (her: kornmøllen) for den perioden som på dette tidspunktet enda ikke har gått ⁸¹ dersom barnet lever så lenge , eller har livsarvinger som er lovlig unnfanget eller vil bli unnfanget .

Dette er hele tiden med forbehold om at og under forutsetning av at min ovennevnte hustru ikke skal avhende eller selge noen del av eiendommene til skade for eller med skadelig innvirkning på mitt ovennevnte barn , dersom det skulle bli et barn , eller min ovennevnte bror Adam Somerskales eller hans arvinger, men som ovenfor nevnt .

Så gir jeg til Rob(ert)e Sailebancke tyve pund som vederlag for en bolig som min avdøde far hadde hos ham ⁸².

Så gir jeg 20 shilling til hvert av min bror ⁸³ Edmund Jennings' barn , Dinis , Bridget og Adam .

Så gir jeg 20 shilling til min nevø Richard Lund ⁸⁴.

Så gir jeg 20 shilling eller min beste klesdrakt til min nevø Anthony March . ⁸⁵

Så gir jeg fem shilling til Mr. Bankes .

Så gir jeg 10 shilling til de fattige i Horton Parish, dette skal deles etter Mr. Bankes og min ovennevnte hustrus forgodtbefinnende ⁸⁶.

Så gir jeg resten av mitt gods i sin helhet til min ovennevnte hustru , og jeg gjør henne min ovennevnte hustru til eneste eksekutor av dette min siste vilje og testamente .

Så til min nevø Adam ⁸⁷ Somerskales gir jeg 40 shilling .

Og når det gjelder rettighetene til mitt sete i Giggleswicke Kirke som min bror Adam og jeg har delt , så gir jeg min rett til dette og rettighetene angående dette til min bror Adam .

Vitner på dette er Willi(a)m Howson , Rob(er)t Maundsley , Frances Bankes , Rob(er)t Sailebancke og Willi(a)m Eglinne .

Jmfr : Richard Somerscales , ble født ca 1538 og døde den 23 august 1612 i en alder av omkring 74 år . Richard Somerscales og hans hustruer Eleanor og Elizabeth Foster er alle begravet på kirkegården i Giggleswick . Richard Somerscales' enke Elizabeth

⁸¹ Dvs den resterende perioden.

⁸² Dette er bare gjetning; Formuleringen er ” in consideration of a tenement which my late father had of him ”.

⁸³ Dette må være svogeren. Søsteren Anna var gift Jennings og hadde barna Dinis, Bridget og Adam.

⁸⁴ Søsteren Margareth var gift Lund og hadde en sønn Richard.

⁸⁵ Halvsøsteren Agnes (dvs datter av faren Richard og hans første kone Eleanor) var gift Marsh / March og hadde en sønn kalt Anthony.

⁸⁶ Den engelske termen er ”at the sight of”; ”ved synet av”. Jeg har tatt det til å bety at de skal dele det ut slik de ser det for godt.

⁸⁷ Navnet Bankes er skrevet inn her, men er strøket over.

Foster ble begravet den 16 august 1623 og det er sannsynligvis Richard Sommerscales' død som er registrert den 23 august 1612 .

Ved farens død ble det i testamentet eldste sønn tilsatt som hovedarving , det kan synes som om de øvrige barna fikk greie seg som best de kunne . Av dokumenter som er gjennomgått fremgår det at det var ingen sjeldenhet at de yngre sønnene i disse barnerike familier fra Settle og andre steder reiste til London og fikk arbeid der som bla. lærling i tøyhandelsfaget . Allerede den gang leverte befolkningen i Yorkshire ull og tøy til manufaktur forretninger i London , dels opprettet de også selv slike , og det ser ut som en tradisjon at de unge sønner fikk ansettelse her .

I et dokument datert London 9 september 1609 karakteriseres således Henry Sommerscales som **“merchant taylor”** at han ingen inntekter har og lever av hva hans far kan koste på ham . I et annet tidligere nevnt dokument av 24 oktober 1612 opplyser han at han i 5 - 6 år har drevet trelasthandel med / på Norge . I august 1612 dør hans far og fra 24 oktober samme år er han ikke og finne i dokumenter fra H.C.A. , men han dukker opp igjen 1614 hvor han omtales i et dokument av 31 januar samme år til Sir John Digby . Digby er den engelske ambassadør i Spania . Henry Sommerscales omtales her som en engelsk kjøpmann som er falt i hendene på sjørøvere . Det refereres til at han ikke har deltatt i sjørøveri , heller ikke bifaldt til sådant , men ble mot sin vilje holdt som fange på sjørøverskipet . Han ble sammen med sjørøverne ført om bord i spanske gallioner og holdt som fange der . Dokumentet er en henstilling til ambasadøren å søke de spanske myndigheter om å få ham frigitt . Dette lyktes altså da han som nevnt allerede 18 august 1614 på nytt omtales i tollregnskapene for Trondheim .

En må medgi at han alt i alt gir inntrykk av å ha ført et virksomt ungdomsliv , men fra nå av og til vi møter ham som borger i Trondheim i 1621 hører en ikke mer om ham . Flere fakta om Henry Sommerscales liv i Settle , Lincolnshire og London frem til 1613 / 14 kan bli vanskelig å oppspore . Det er da fristende å forsøke å danne seg et bilde av ham , den oppdragelse og utdanning han fikk , det miljø han vokste opp i , hans sosiale posisjon og hvorledes han var kledt . Dette ved hjelp av andre kilder som generelt kaster lys over forholdene den gang .

Hvordan Henry Sommerscales liv i England kunne ha vært

Nedenstående fremstilling er bygget på G.M.Trevellyans : **“ English Social History ”** og på opplysninger i brev fra Yorkshire Archeological Society i Harrogate .

Rosekrigene (1455 , en kamp mellom de 2 adelspartier , representert på den ene siden ved adelsslekten York , hvit rose , og på den andre siden ved adelsslekten Lancaster , rød rose , senere en kamp mellom kongehusets 2 linjer) hadde desimert i den gamle adel og en ny klasse - forretningsdrivende og handlende i stor målestokk tok deres plass . Dette var formuende , borgelige slekter utover landet og mange av dem ervervet seg ved kjøp av de oppløste klosteres landeiendommer . Enkelte slekter påberopte seg gammel arverett til eiendommene og fikk på dette grunnlag en slags fortrinnsrett til å kjøpe dem . Slik foregikk det også i Yorkshire og Henry Sommerscales tilhørte nettopp en av disse raskt oppblomstrende forretnings og kjøpmannsslekter som altså ofte også var mindre godseiere **“ country squires ”** og hvis sosiale posisjon omtrent svarte til den sakfører og jurister hadde i byene . Som den selveierstand de var med ganske omfattende landeiendommer

(gressganger , beitemark skikket for kvegavl , mindre for jordbruk) raget de betydelig over den alminnelige bondestand , jorddyrkerne og de tilsvarende lønnede klasser i byene .

Den alminnelige undervisning foregikk på en slags elementær skoler som nærmest svarte til våre folkeskoler . Disse skoler var knyttet til de kirkelige institusjoner , for eksempel klostrene , men da disse under Henrik VIII ble oppløst og nedlagt forsvant også elementærskolene med dem . Som erstatning for dem ble det så opprettet “ **Chantry Schools** ” kirkelige kapellskoler - skoler som ble basert på kirkelig og privat godgjørenhet . Den høyere undervisning meddeltes gjennom “ **Grammar Schools** ” som også var knyttet til de lokale kirker eller klostre . Kirken i Giggelswick hadde også en slik Grammar School knyttet til seg og i 1599 er en Henry Sommerscales leder av denne skolen . I 1604 mottar han av et sognebarn 100 pund hvor avkastningen skal gå til understøttelse av studenter ved Cambrigde universitet , til studenter som er født i Giggelswick og har gått på “ **the Grammar School** ” der . Allerede i 1548 nevnes en Richard Sommerscales født i 1488 som “ **incumbant** ” (den geistlige bestyrer og forvalter av elementærskolen der) , knyttet til “ the Chantry of our Lady ” en av de tre “ **Chantry Schools** ” som var tillagt Giggelswick kirke .

I årene mellom 1500 og 1600 ble det i England dessuten opprettet en form for høyere skoler i “ **Eaton College's** ” (grunnlagt i 1440) lignelse , såkalte “ **Boarding Schools** ” altså pensjonatskoler og i 1561 ble det i London opprettet en “ Day School ” den såkalte “ Merchant Taylor School ” I det tidligere refererte dokument av 9 september 1609 forteller Henry Sommerscales at han hadde vært elev ved denne skole i 4 år . Som elev av denne høyere skole må han temmelig sikkert ha hatt en eller annen form for forskole og det er vel sannsynlig at han har gjennomgått “ **the Grammar School** ” på hjemstedet hvor slektningen og hans nevnebrosor Henry Sommerscales var bestyrer . Hans signatur på dokumentet av 9 september 1609 er typisk engelsk , er klar og tydelig , peker hen på en god skole . Alt tyder på at han var at han er en mann av “ **some substance** ” . Selv på dronning Elisabeths tid var skrivekunsten i England langt fra alle manns eie .

Som foran nevnt dro Henry Sommerscales tidlig ut fra hjemmet , først til Lincolnshire og siden til London hvor han som før nevnt begynte som elev på “ **the Merchant Taylor School** ” . Siden ble han lærling i tøyhandelsfaget . Skulle han drive det til å bli “ **master** ” måtte han etter de nye krevende bestemmelser “ **Statutes of Artificers** ” som dronning Elisabeth hadde innført , tjene som lærling i 7 år Det virker ikke som han har gjennomført dette da han jo snart opptre som kjøpmann i en annen bransje , nemlig som selvstendig importør av trelast fra Norge .

Hvis en skal forsøke etter det som er fortalt om hans sosiale stilling , gjøre oss en forestilling om hvordan Henry Sommerscales var kledd da han som ung engelskmann forlot sitt hjem i Yorkshire og dro til London for å søke lykken der så : uten tvil var han glattbarbert . Skjegg og annen ansiktspryd var den gang bare alminnelig for soldater og eldre menn . Han har antagelig som skikk og bruk var båret en ullen underkledning , ull trøye og ull undertøy i ett , altså en kombinasjon knebenklær av godt klede , ullgarns strømper da silkestrømper først senere ble moderne , og dessuten den gang i tilfelle fortrinnsvis ble brukt av eldre . En stramt sittende korttrøye , med eller uten ermer . Den dekket kroppen fra halsen til litt nedenfor beltestedet , og over det hele en kappe , i alminnelighet i en sjokoladebrun farge , heftet sammen i halsen . Rundt halsen har han antagelig hatt en liten kruset pipekrave med en spenne . Rundt livet , under kappen et lærbelte , og på føttene har han hatt sko med store og blanke metallspenner . På hodet har han båret en rund hatt , antagelig gallonert . På venstre side festet til belte en kort

korde . På sin reise fra sitt hjem til Lincolnshire og London har han brukt leide ridehester fra vertshus til vertshus .

Ja slik har vi rett til å forestille oss den norske Sommerscales slekten sin stamfar mens han som ung ennå levde i England .

Langcliff Hall

Herregårdene og godsenes hovedbygning er i disse distrikter oppført av naturstein eller , og det i mange tilfeller , slik også med Langcliff Hall , av stein fra de nedrevne klostre .

Husene i byene er for det meste oppført i bindingsverk med kalk (til dels gips) i mellomrommene . Slik var det i Settle . Langcliff Hall ble restaurert i 1860 , men vestveggen med portalen står der urørt og i sin opprinnelige form og skikkelse . Bildene er tatt med her da dette er det eneste synlige i dag som kan gi oss en liten ide om Sommerscales slektens sosiale miljø i England i det 16 århundre .

Disse to fotografier fremstiller inngangspartiet til huset Langcliff Hall som ble oppført av Henry Sommerscales of Langcliff i 1602 . Han var en nær slektning av “ *vår* ” Henry Sommerscales of Settle , sannsynlig hans fetter . I 1646 gikk eiendommen over til den nåværende eier , Goffrey Dawsons families besittelse ved giftermål med familien Foster .

Inngangspartiet til Langcliff Hall

Innskripsjonen over døren er : Ano : D N I . 1602 H : S . E : R : 44 I .

Dette tydes slik : Anno Domini , 1602 Henry Sommerscales : Elisabeths 44 regjeringsår .
Jennet (hans hustru)

Langcliff Hall .

Robert Sommerscales og John Nicolls kjøpte 12 gårder med landområder i Brocksey i 1581 av en gruppe på 12 familier som inkluderte William Catterall . For oktober 1584 bodde Robert i Gainsborough hvor han denne måneden bevitnet et skjøte angående landeiendom i East Stockwith , Lincolnshire

Starten på Sommerscales slekten i Norge

Som tidligere nevnt nedsatte vår stamfar Henry Sommerscales seg i tiden mellom 1614 og 1621 som kjøpmann i Trondheim . For å forstå hvorfor , er det nødvendig å redegjøre litt for de handelspolitiske forhold i Norge på denne tiden for så vidt hva Trondheim angår .

Områdene rundt Trondheimsfjorden -Trøndelag , hører til de mest fruktbare i Norge . Begunstiget av et havklima med rikelig nedbør , gir den i og for seg den næringsrike jorden her årvisse avlinger , tross den nordlige beliggenhet . Utbytte er ikke alltid like stort , men kronår forekommer hyppigere og rene uår betydelig sjeldnere enn i landet for øvrig . I tillegg kommer det som havet og de store skogsstrekninger kaster av seg . Disse næringsveiers allsidighet har til alle tider sikret befolkningen i disse distrikter en høy levestandard og i gammelt tid , da disse næringsveier ene og alene var bestemmende for velstanden , en høyere enn i landet for øvrig . Trøndelagen spilte derfor i landets eldste historie den største rolle økonomisk og derfor også politisk . I “ **Fagrskinna** “ (De historiske skrifter Fagrskinna , Heimskringla (Snorre) og det merkelige skriftet i Kongespeilet fra år ca. 1250 muligens skrevet av den senere erkebiskop Einar Gunnarson fremkom alle under Haakon Haakonsens fredsstyre 1217-1263 , eller i årene like etter da Norges renommé var på det høyeste) står det “**Trondhjem har alltid vært Norges hoved**“ og under Haakon den godes saga i Snorre anføres det at “**det** (Trøndelagen) **var landets største styrke**“ Om Olav den hellige sies det at “ **ham tyktes landets hele magt å ligge i at faa Trondhjem bragt under sig** “

Vel kjent er uttrykket “ **ubi bene , ibi patria** “ d.e. hvor det er godt , der er fedrelandet . Det var derfor ingen tilfeldighet at Harald Hårfagre da han hadde samlet Norge til ett rike , kalte Trondhjem d. e. Trøndelagen sin hjemstavn og valgte det til sitt hoved oppholdssted . Landets første konger holdt til der og Olav Trygvason forsøkte å konsentrere landets politiske og økonomiske administrasjon i byen Nidaros som han i 997 anla ved Nidelvens munning , langs den søndre bredd . Som utførsels og innførselsby kom den derfor til å spille samme rolle som “**Kaupangen i Trondhjem** “ hittil hadde gjort , og Nidelvens munning og nederste løp ga en god havn for den tids og senere tids små farkoster .

På grunn av stridigheter mellom kongsemmene innbyrdes , krigsherjing og annen ufred i de følgende århundrer , blant annet rivalisering mellom kirken og kongemakten , fulgte den økonomiske utvikling ikke jevnt med den kulturelle og politiske som var blitt mektig styrket ved den sentrale stilling i byen på grunn av Olav den hellige , etterhånden inntok i nordeuropeisk kirkeliv . Dette forhold ble enda mer utpreget da Norge fikk sin første erkebiskop i 1152 og Nidaros ble gjort til biskopens residens stad . Nidaros behold derfor ennå i mange år sin betydning som landets fornemste by , og mange mener den omtrent i år 1300 nådde sin høyeste anseelse . Innen og utenriks politiske hendelser syntes imidlertid å varsle at en forandring var forestående , og da landets selvstendighet etter hvert gikk tapt etter at “ **dansketiden** “ ble innledet i 1380 , begynte tilbakegangen . I 1349 begynte også “**svartedauen**” sine herjinger her i landet hvor mange av landets nasjonalbevisste og og handledyktige befolkning døde , og ikke minst i byene hvor befolknings tettheten var størst . Alt dette førte til både en økonomisk , politisk og kulturell tilbakegang som først for alvor begynte å snu etter 1814 . Nidaros gikk nå raskt tilbake i velstand og anseelse . Det skyldtes særlig den privilegerte handelen som Hanseatene i Bergen forsto å sikre seg . På grunn av sin økonomiske makt hadde Hanseatene tvunget til seg eneretten til all handel på Nordland , en handel som geografisk sett burde utgått fra Trondhjem (byen mistet nå etter hvert navnet Nidaros og gikk over til å hete Trondhjem) Samtidig ble all utenlandsk skipsfart nektet anløp av Trondhjem og ble henvist til Hanseaterbyen Bergen som slik på bekostning av Trondhjem og andre kystbyer i Norge , og i motsetning til disse gikk inn i en økonomisk oppgangsperiode .

I det 16 århundre ble det riktignok lettet på disse bestemmelser , men så sent som i 1593 klager borgerne i Trondhjem over den urimelige toll både på inn og utførsel som de i motsetning til andre byer er belemret med , og de anfører at intet utenlandsk skip har

anløpt Trondhjem på 4 år . Tolle ble deretter nedsatt og hollenderne som den gang sto for den vesentligste del av utenriksfarten på Norge , begynte å anløpe Trondhjem . Forholdene lå nå her gunstig an for å gjøre gode forretninger . Med sine skip innførte de forskjellige slags varer som øl , vin , salt (til fiskeeksporten) tøyvarer som flamsk klede , kramvarer og lignende . Solgte disse varer der og utførte samtidig vesentlig trelast , men også fisk og tjære . Denne handelen førte med seg at engelskmennene som også hadde behov for trelast rettet sine øyne mot Møre , Romsdalen , Trondhjem og Fosen , og flere fremmede kjøpmenn både hollandske (Jean de Noquer) og engelseke som Nicolaus , Edward , Sebastian Witte , Johan , Horries , Alexander Samson - denne Samson giftet seg for øvrig inn i “ **vår** ” Sommerscale familie . Alle disse engelske handelsmenn i Trondhjem fikk gjerne tilnavnet “ **engelskmann** ” . Disse handelsmenn slo seg ned i Trondhjem etter at de i noen år hadde drevet handel på Trondhjem fra sitt hjemsted .

Vår stamfar Henry Sommerscales var nettopp en slik kjøpmann . Han må ha forlatt England og slått seg ned i Trondhjem etter 18 august 1614 da han i toll regnskapene siste gang nevnes som kjøpmann i London, men før 1 mai 1622 idet han da i tollregnskapene første gang omtales som innbygger i Trondhjem .

Det fremgår av Henrich Sommerscales’ egenhendige underskrifter på dokumenter fra 1620 årene og oppover til 1640 at han etter hvert forandret skrivemåten for sitt navn . Til å begynne med skrev han Henrich Sommerscales , etter hvert forskjellige varianter . I 1640 Sommerschell . Overgangen til Sommerschiel - schield - schild kom først med de følgende generasjoner .

Henrich Sommerscale , eller Henrich “ **Engelskmann** ” som han ble kalt , inntok i Trondhjem ganske raskt en fremskutt stilling både økonomisk som sosialt . Det er helt klart at han ganske fort ble tilhørende eliten av de fremste i Trondhjem . Gjennom Henrich sine døtre ble slekten inngiftet med fremstående forretningsmenn i Trondhjem , hvor etterslekten utgjør eliten av de trønderske handelshus i de følgende 200 år .

Militær slekten Sommerscales

Sommerscale slekten i de 2 første generasjoner tilhørte kjøpmannsstanden i Trondhjem , men ettehverv gikk den over til å bli en av de mest særpregede militærslekter i Norge over generasjoner i nesten 250 år .

Korporal uniform ved Trondhjemske bataljon av Marineregimentet.

Fra 1662 da hans sønne sønn Henrich Henrichen Sommerschild ble opptatt som korporal ved Trondhjemske bataljon av Marineregimentet , går Sommerschild slekten over til å bli en utpreget militærslekt med i alt 28 offiserer har den sammenhengende i neste 250 år vært representert i hærens offiserskorps . Det var i 1901 at avdøde oberst løytnant Job Thode Sommerschild var den siste av 6 generasjoner hvor far og sønn i en uavbrutt rekke fra 1682 til 1901 hadde vært offiserer i hæren . Det skal og nevnes at fra 1682 og til 1814 var far og sønn alle offiserer , ingen var i sivile yrker. Dette var karakteristisk for den yrkesmessige tradisjon også i militærslekter på den tid . I 1814 brytes tradisjonen idet Henrich Chrisopher Sommerschild det året tar teologisk embedseksamen . Siden har stadig færre slått inn på det militære yrke og i dag bærer ingen yrkesoffiser navnet Sommerchild . Den siste var oberst løytnant Wilhelm Thode Sommerchild som døde i 1937 .

Etter en jevn vekst nådde Sommerchild slekten her i landet i den 7. generasjon - i de siste årtier av det 18. århundre og de første årtier av det 19. århundre - sin største utbredelse . Siden er den stadig gått tilbake og er nå en fåtallig slekt .

Slektens sosiale posisjon i de forløpne 400 år den har levd her i landet , har stort sett vært preget av at den har vært en offiserslekt . Den har gjennomgående bestått av jevnt dyktige og rettskafne mennesker som har vært aktet og æret , til dels høyt ansett på deres oppholdsteder . Noen politisk , militær eller sosial leder har slekten ikke fostret . Bare en mann har deltatt offentlig i det politiske liv og han døde i 1848 på veien til stortinget som representant for Trondheim .

Ved inngåelse av ekteskap viser det seg her som i andre ikkeadelige offisersslekter , at det fortrinnsvis skjer en inngifting i andre militærslekter . Dette gjelder særlig sønnene , men også døtrene blir som regel gift med offiserer av gode borgelige , ikke adelige slekter , men ikke alltid . Den isolerte tilværelsen på landet som distriktsoffiserene og deres familier i mange tilfeller var henvist til , førte fra og til mesaliaser , ja illegitime forbindelser også for døtrenes vedkommende .

I likhet med mange andre offisersslekter på denne tid var det også i militærslekten Sommerchild opp og ned med økonomien . I de første generasjoner var den meget god . Det kan en lese seg til i dokumenter vedrørende arv , skifter og inngåtte ekteskap . Senere har nok økonomien i mange tilfeller vært meget dårlig . Det fremgår også i lignende dokumenter . Årsakene kunne være flere , men de dårlige og usikre lønningene og den som regel store barneflokken gjorde nok sitt . En del satt imidlertid på sine gårder som Nedre Kios i Oddernes , Flahammer i Sogn , Skage og Storamdal i Overhalla , Innbryn i Stod og Moxnes i Stjørdal , som de til dels arvet , dels kom i besittelse av ved at kongen i mangel av kontanter til å lønne sine offiserer med lot disse overta gårdene som eiendom .

Dels bodde de også på bygslede gårder hvor de drev gården for egen regning , så å si forpaktet den av staten som for eksempel Lilleschiør i Rakkestad og Innbryn i Stod .

Slektsvåpen , sigiller , signeter og heraldik

Det eksisterer et “ *slektsvåpen* ” eller riktigere et slektsmerke noe varierende i sitt utseende for de to nålevende grener av slekten , men i hovedtrekkene like , en hjelm med en væpnet arm over et skjold med 2 halvmåner i feltet . Om disse halvmåner heraldisk betyr noe mer enn et tilfeldig valgt motiv er ikke kjent . Nevnes skal det at slekten Dawson i Langcliff Hall , Giggelswick som også ble inngiftet i slekten Foster i Settle også har halvmåner i sitt våpen . Henføringen er imidlertid spinkel og noe slektsvåpen eller segl har man ikke truffet på i forbindelse med slektene Foster og Sommerscales i Settle .

Skjoldet har vertikal skravering , Marcus Vulson de la Colombiere innførte i 1639 skraveringsmetode ved beskrivelsen av slektenes våpen - Blasonering - betyr at grunnfargen skal være rød (horisontal skravering betyr blått , rutet sort , diagonalt grønt osv.)

Slektsmerke kan tidligst påvises anvendt i et lakksegl fra året 1712 i forbindelse med daværende kaptein Henrich Sommerschiel som sjef for Råbygdelaugske kompani av Vesterlehnske regiment og fra 1730 med hans sønn kaptein Peter Heinrich Sommerschiels underskrift på et militært dokument . Han var på det tidspunkt sjef for Lysterske kompani i Sogn . Peter Heinrich segl adskiller seg for øvrig en del fra det som ellers av slekten sees anvendt ned gjennom årene ved at skjoldet er delt ved en fra øvre venstre til nedre høyre med halvmånene og et nedre venstre med 3 liljer .

Major Henrich Sommerscheld segl av 1712 stedsatt Rolstad . “ Hjelmtegnet “ (klenodiet) er her en blomsterdekorasjon , som i de senere varianter av slektsmerke fortrenses av den armerte arm . Bokstavene H og S kan sees “ lett “ oppe i øvre del . Etter Løvendalsfeiden i 1711 , kom Raabygdelaugske kompani med kaptein Henrich Sommerschield som kompanisjef i de siste dager av 1711 til Kongsvinger og var der til høsten 1712 . I distriktet Brandval og Grue er det en gard ved navn Rolstad . Det antas at kompanisjef Sommerschield bodde der .

Det av Peter Henrich anvendte slektsmerke må nærmest kalles et “ **aliansevåpen** “ idet han tydeligvis har hentet motivet med liljene fra morens familie , militærslekten Brun .

Kaptein Peter Heinrich Sommerschiels underskrift på et militært dokument fra 1730 . Han var på det tidspunkt sjef for Lysterske kompani i Sogn .

Peter Henrich Sommerschild sitt brev segl .

Kaptein Peter Henrich Sommerschiels to yngre brødre , Friedrich Hartvig og Wincentz har bare halvmåner i sitt slektsvåpen og ingen liljer .

Når oberst Henrich Christopher Sommerschiel i 1768 laget et “ **aliansevåpen** ” av det slektsmerke som anvendes av “ **preste slekten Lund fra Stod** ” og det som anvendes av slekten Sommerschild skyldes det en misforståelse fra hans side .

Slekten Lund som nedstammer fra biskop i Lund , dr. Mads Jenssønn Medelfar født i Middelfart på Fyen 25 april 1579 og død i Lund 14 mai 1638 og “ **presteslekten Lund fra Stod** ” er to helt forskjellige slekter hva deres opprinnelse angår og med hvert sitt slektsmerke . Det er slekten Lund som nedstammer fra biskopen i Lund som ble inngiftet i Sommerschild og ikke “ **presteslekten Lund fra Stod** ”

Biskopens sønne sønn oberst løytnant Peder Rapahelsen Lund født på gården Ejdet i Skogn 1675 og død samme sted 1721 er den første som sees å ha brukt det slektsmerke “ **våpen** ” som senere gjennom flere generasjoner ble anvendt av denne slekt . Det er et typisk militært slektsmerke og består av et 4 delt skjold . I 1 og 3 felt en fugl (vipe) på grønn bunn , i 2 og 4 felt en væpnet arm i rødt felt . På hjelmen 2 hvite vinger med den væpnede arm i midten . Det er dette “ **våpen** ” oberst Henrich Christopher Sommerschild skulle ha anvendt . Det er derfor genealogisk misvisende når slekten Sommerschild i sitt “ **våpen** ” har opptatt det “ **våpen** ” - et tre - som tilhører “ **presteslekten Lund fra Stod** ” . Det skal mye til for at man forandrer et slektsmerke som har vært brukt gjennom generasjoner , men når det som her er direkte genealogisk misvisende er det grunn til å overveie om treet ikke burde fjernes fra slektsmerket , slik at dette igjen blir som det opprinnelig var - skjoldet med 2 halvmåner . Slik det uforandret har vært brukt av slektsgrenen Sommerschild .

Slektsmerkets opprinnelse går som sagt neppe lenger tilbake enn til da slekten ble en militærslekt , og har ingen ting med adelige våpen å gjøre . Armen med det dragne sverdet er av militær betydning og ble på den tid ofte brukt i segl , signeter og lignende nettopp som et symbol på et militært yrke .

Som bekjent skriver en gren av slekten sitt navn med e-schild , en annen gren uten e-schild . Denne siste skrivemåten kan tilbakeføres til oberst Henrich Christopher Sommerschild på Skage i Namdalen .

En vil fra 1730 årene og fremover ikke sjeldent se navnet skrevet **von** Sommerschild . Denne preposisjon **von** var noe offiserene av norsk og dansk herkomst selv tok initiativet til for at de i de meniges øyne ikke skulle stå tilbake for de mange ansatte tyske offiserer hvor de fleste hadde **von** foran navnet og hvor de forsto og sette seg i respekt hos denne tids mindre kritiske befolkning . Det foreligger ingen kongelig forordning om anvendelsen av dette “ **von** “ , men myndighetene aksepterte det og tok det i bruk fra ca. 1770 . Dette har bragt en del forvirring idet det hendte at prester på denne tiden lot offiseres barn bli døpt med dette urettmessige “ **von** “ foran familienavnet

I militærkalendre fra denne tiden utstyres alle offiserer uten unntak med et “ **von** “ foran navnet . I Norge forsvant det etter 1814 og i Danmark ble det uttrykkelig avskaffet i 1860 .

Oppkallingsskikken vedrørende familie navn

Jeg velger å ta med litt om dette på grunn av Henry Sommerscales og hustru Anna Rorig sine barn . Dette fordi at man ikke vet med sikkerhet hvem som var født først osv. av disse , noe som igjen ville hjelpe oss å få bekreftet at Henrys foreldre er riktige . Navnene på barna spesielt døtrene vil jeg påstå sier noe som underbygger min teori om Anna Rorig sitt opphav , min teori går på tvers av det engelske og mange andre slektsgranskere sier om Anna's opphav .

Oppkallingsskikken som den er blitt praktisert i alle fall i Norge , artet seg temmelig lovmessig slik at det eldste barnet i et ekteskap hvis det var en sønn ble han oppkalt etter farfaren . Hvis det var en datter ble hun oppkalt etter farmoren . Nest eldste barn , hvis det var en en 2 sønn ble han oppkalt etter morfaren , og hvis det var en 2 datter ble hun oppkalt etter mormoren . Farens foreldre hadde således prioritet , men betinget av denne rekkefølge av denne rekkefølge av barna . Når besteforeldrenes navn var oppbrukt kom turen til oldeforeldrene . Denne regelen hadde almen gyldighet og betyr selvfølgelig mye for de som gransker på slekt . Uten unntak var den ikke . Hvis en av besteforeldrene var død sees denne ofte og ha hatt prioritet . Det ble også tatt hensyn til sosial stilling . Regelen kunne bli brutt hvis morfaren hadde en høyere sosial stilling enn farfaren . Hvis for eksempel morfaren var oberst og farfaren kaptein , fikk eldste sønn ofte morfarens navn og den 2 sønn farfaren sitt navn , eller at eldste sønn fikk dobbeltnavn oppkalt etter begge besteforeldre , men da med morfarens navn nevnt først . Det hendte også at barnet ble oppkalt etter en høytstående person som foreldrene kjente eller satte meget høyt for eksempel militære sjefer hvor det gjaldt offisersbarn .

På grunn av den større dødeligheten i yngre alder i gamle dager hendte det langt hyppigere enn nå at en enke eller enkemann ble gift på nytt . Det var da skikk og bruk at enkens 1 sønn i det 2 ekteskap ble oppkalt etter hennes avdøde 1 mann og at enkemannens 1 datter i det 2 ekteskap ble oppkalt etter hans avdøde 1 hustru . Dette var en skikk som var bundet opp til en pietetsfølelse ovenfor den avdøde ektefelle . Dette var et tiltalende kulturutslag den gang som de aller fleste stiller seg helt utenforstående til i dag , og som det i våre dager totalt mangler sidestykke til .

Våre stamforeldre **Henrich “ engelskmand “ Sommerscales** og hustru **Anna Rorig**

Henrich “ Engelskmand “ Sommerscales sitt signet avtrykk funnet på et dokument datert Trondhjem 22 januar 1638 .

“**Vår** “ Henrich Sommerscales “ **Engelskmand** “ født i Settle i Yorkshire , England og døpt i Giggelswick kirke 28 september 1584 og død i Trondheim før 29 mars 1664 og begravet på Domkirkegården .

“Alle klokker ringte , d.e. Vor Frue og Domkirken . Vor Frue Kirkes regnskap : Klocher og Lysestager til Salige Hendrich Sommerschell 3 riksdaler .Ligklædet og Lysestager brugt . Hvorfor betaltes 2 riksdaler”

Trondheim by’s ministralbøker eksisterer for Domkirken fra 1729 , for Vår frue Kirke fra 1732 . Kirkeregnskapene som i visse henseender kan erstatte ministralbøkene er for Domkirken delvis bevart fra 1679 , for Vår Frue kirke delvis fra 1653 . Ekstra stas ved begravelser var klokkekiming (alle klokker ; d.e. både Domkirkens og Vår Frue kirkes , Storklokken , de små klokker St. Urnes klokke) tente vokslys på alteret . Lysestaker og likkleder ble utlånt til hjemmet mot betaling . Begravelsen foregikk enten i eget gravsted , under gulvet i koret (nærmest koret var av forståelige grunner mest ettertraktet) skip eller våpenhus eller i “ **jord** “ på kirkegården som selvsagt var det mest vanlige . De som var mindre “ **bemidlet** “ ble lagt i “ **fattighaugen** “ , “ **triangeljord** “ (3 kantet jord) og “**husarmes jord** “ Det siste begravelsestedet var fritt . Begravelsen under kirken kostet fra 10 til 20 riksdaler , på kirkegården 2 daler , 1 dalers eller sletdalers jord . Klokkeringing kostet 10 daler , altså relativt dyrt . Dette gjeldende for Trondheim , men forholdene var i det store og det hele likens overalt .

I “ **Det Norske Folks Liv og Historie** “ omtales Henrich Sommersskeils og Henrich Engelskmand som to forskjellige personer . Av tollregnskapene for Trondheims by fremgår det beviselig at de er identiske .

Henrich må som før nevnt ha innvandret fra England til Trondheim etter 18 august 1614 , men før 1 mai 1622 , idet han da nevnes i tollregnskapene for “ **30 penges toll** “ på kramvarer og andre specerier som ble innført til Trondheim . Denne tollen ble oppskrevet

mellom 28 september 1621 og 1 mai 1622 . Han benevnes her Henrich Engelskmand . Dette tyder på at han på dette tidspunktet nylig må være innvandret siden han ennå ikke hadde fått tilnavnet Engelskmand som senere alltid benyttes i tollregnskapene . Han innførte “ **48 Dahlers Godz** “ og betalte for dette i toll 1 ½ riksdaler 10 skilling og 1 album (se myntenheter) .

I 1623 sees han som borger i Trondheim å være kommet i konflikt med myndighetene angående salg av et hollandsk skip og utstedelse av sjøpass til dette . Det var nemlig en bestemmelse om at byens borgere kunne innføre varer tollfritt på egne skip . Dette førte til en del misbruk . Importøren kjøpte proforma et skip , og etter at varene deretter tollfritt var blitt innført , ble skipet solgt igjen til den opprinnelige eier . Det var dette “ **vår** “ Henrich Engelskmand hadde gjort .

Henrich Engelskmand eide gård med tilhørende sete (stolestader) i Domkirken . Gården lå på Krambod gatens østside hvor tomte nå er gått inn i eiendommen Dronningens gate 2 . I katolsk tid inntil brannen i 1531 lå Klements-kirkens kirkegård der hvor denne gården siden fikk sin tomt . Tomten strekte seg ca. 130 meter lang , men var smal fra Krambod gaten og ned til elva med beboelses hus , stabbur , staller og lignende. Og med sjøbod eller brygge mot elven .

I 1625 fikk Henrich Engelskmans gård tildelt plass i Domkirkens 10 stol både på manns og kvinnesiden . Etter hans død i 1664 arvet hans svigersønn Christen Jonassen Mechelborg gården . På sydsiden av eiendommen gikk før reguleringen etter brannen i 1681 en passasje “ **Henrich Engelskmans Veit** “ fra gaten og ned til elva . (veit = opprinnelig grøft) .

I 1625 ble han av borgermester Christopher Bjørnssønn etter lensherre Thage Thott sin befaling tilforordnet om å gi bestemmelser om gravsteder og stolestader i Domkirken (Nidarosdomen)

Stolestader i Domkirken

Fra gammel tid , lenge før reformasjonen var det i kirkene hevdet rett til “ **stolestader** “ for fremstående borgere og bønder . Dette tok etter hvert slik omfang at presteskaptet fant det var et ubetimelig inngrep i en rettighet som de mente bare tilhørte den geistlige stand . Straks før reformasjonen gjorde de anstalter til å få “ **uvesenet** “ med stolestader for de verdslige fjernet . Imidlertid kom reformasjonen dem i forkjøpet dem i forkjøpet , og med den større kirkesøkning som fulgte med den ble det også større behov for ordnede plassforhold i kirkene . Behovet for stolestader ble derfor heller større enn før , og snart kom en kongelig forordning om at hus og gårder på landet skulle tillegges stolestader mens huseierne i byene skulle få leie slike mot en passende betaling . dette utviklet seg etter hvert til å bli en slags arvelig leierett som fulgte byeieendommen . Til å begynne med var stolestadene som navnet også sier , ståplasser . Sitteplasser kom først etter hvert og da mest etter reformasjonen . kirkene var som bekjent bygget i øst - vest retning og stolestadene var i kirkene fordelt på den måte at kvinnestolene var plassert på nordsiden eller på venstre side av midtgangen , mannsstolene på sydsiden eller da på høyre side , en skikk som er velkjent helt ned til våre dager . Den tradisjonelle oppstilling av guttene på høyre side og pikene på venstre side av midtgangen ved “ **overhøringen** “ er de aller siste rester av denne skikken . De gifte satt nærmest koret , de ugifte lenger bak . Dette gjaldt uavkortet kvinnesiden hvor imidlertid plassering etter rang innen disse to hovedgrupper ikke konsekvent lot seg gjennomføre . Desto mer nøyaktig var man på mannsiden plassert etter rangen . Her måtte hensynet til om gift eller ugift vike for rangspersonen slik at lensherren alltid uansett om gift eller ugift satt øverst oppe og nærmest midtgangen . Ved siden av

ham satt borgermester og råd , over - kjøpmann og kjøpmann alt etter deres sosiale stilling og formuesforhold . De med minst innflytelse satt bakerst og nærmest veggene .

I kirkeregnskapene for 1660 sees Hendrich “ **Engelskmand** ” å ha betalt for “ **Kjeldskruer** “ (*d.e. tjeldskruer*) til **Stolene** “ Med dette menes at kirkestolene hans har vært teppekledd , antageligvis i form av velour i beste kvalitet .

Forretningsmannen Hendrich “ Engelskmand ”

Henrich Engelskmand nevnes allerede 13 august 1626 som “ **overkjøpmann** ” i Trondheim . Denne tittel betegner ikke bare en større kjøpmann , men også en som har med handelens trivsel og fremme å gjøre som et offentlig verv . Dette er visstnok første gang overkjøpmannstittelen vites anvendt , først fra 1650 årene ble den mer alminnelig . Han omtales senere som borgermester , og må altså ha avansert til denne stillingen før de såkalte “ **fastelavnsborgermesterne** ” ble avskaffet i 1635 .

Henrich Engelskmand drev trelastforretning , skipsreder virksomhet , eksport og import av forskjellig art , og nevnes hyppig i Trondheims Lehns tollregnskaper i årene før og etter 1630 . I 1629 var han sammen med lensherre Parsberg og endel andre av Trondheims fremstående menn med på å anskaffe byens første utenriksfarer “ **St. Oluf** ” som målte “ **100 læster** ” Han vant seg etter hvert en sterk sosial og økonomisk stilling . Således var han rådmann i Trondheim fra 1634 - 1643 , ble i 1644 president og forordnedes fra 1 januar 1643 av lensherre Frederik Urne (etter bondesønnen fra Jylland Anders Jenssønn Helkand som hadde vervet før Hendrich Engelskmand) til overformynder sammen med Claus Nielsen Barfoed , hvis stilling han inntok til 12 januar 1648 da fogd over Gauldalen og Orkdalen Morten Lauritzen (identisk med rådmann M.L.Lerche) utnevntes etter ham .

Etter Hannibal feiden som ble avsluttet med freden i Brømsebro 13 august 1645 ble Trondheims mer velstående borgere anmodet om å utrede en frivillig sølvskatt “ **til Rigets Nytte og Gavn** ” Hendrich Sommerscales har ved denne anledning gitt 100 lodd sølv , for øvrig et av de større bidrag . I ledingsskatt betaler han i 1659 / 60 fire skilling , det samme i 1660 / 62 . I 1663 forærte “ **gode Folk** ” til Vår Frue Kirkes bygning (restaurering) Hendrich Sommerscales ga 4 riksdaler . Dette var et middels beløp på denne tiden . Kirken var nedbrent 11 år tidligere .

Skifte etter Hendrich Engelskmand ble holdt 6 og 7 juli 1664 . Skiftedokumentene eksisterer dessverre ikke . Alle barna til Hendrich og Anna var da gifte og myndige . En dattersønn Henrich Henrichsen Ravert som ennå var umyndig fikk morens , avdøde Ellines arvelodd , 275 Riksdaler .

Hans formue må ha vært ganske betydelig da hver datter fikk ca. 275 Riksdaler , sønnen Henrich Henrichsen Sommerschild fikk 550 Riksdaler . Etter arvebestemmelsene den gang fikk sønnene det dobbelte av døtrene . Altså til sammen 1650 Riksdaler . For å antyde pengeverdien den gang litt nærmere kan det sies at ei middels god ku kunne koste 3 Riksdaler . Ca. 50 år senere da pengene hadde mindre verdi ville 60 Riksdaler være nok for en student til 1 år's opphold ved universitetet i København . Og da Holberg i 1712 ble tildelt et stipendium på 120 Riksdaler årlig i 4 år , kunne han for dette beløpet foreta sin store Europareise i 1714 / 16 og enda være forsørget i 2 år til .

Skifte 6-7 JUL 1664, Trondhjem2,3: «Avdøde Henrich Sommerschel, forr. borgermester og overformynder, en dtr.'s um. sønn, nemlig Ellin Henrichsd.'s sønn Henrich Henrichsen Ravert 274 Rd. Før avdøde h.'s skifte 13/4-63, alle b. mynd. og avdød dtr. (Bet. H.H.Ravert 200 og vergen Lor. Brøchmand 100 Rd.)».

Henrich Engelskmand og hustruen Anna hadde 7 barn 5 døtre og 2 sønner . Hvorvidt rekkefølgen på dem er kronologisk riktig mangler en kildebelagte holdepunkter for å kunne avgjøre med sikkerhet , men den er sannsynlig .

Vår stammor hustruen **Anna Rorig**

Henrich Sommerscales var gift med Anna Rorig , om hennes opphav vet man ingenting . Etter tradisjonen menes det at hun var av engelsk herkomst . Det har til dags dato ikke lyktes å finne noe spor etter henne ei heller slekter i England med navnet Rorig .

Min teori er at Anna ikke var av engelsk ætt , men derimot av tysk eller hollandsk ætt . Man skal ikke “ **leke** ” mye med navnet Rorig før det blir tysk / hollandsk ; Rurigh , Röhrig eller Rörig . Man kan komme langt innen slektsgranskning med sunn fornuft , og evne til å kunne resonere .

Jeg har inntrykk av at Henrich reiste mye som handelsmann før han flyttet til Norge . Han kan jo ha truffet Anna på en reise og så tatt henne med til England og videre til Norge . En annen mulighet er at Anna stammer fra en av de tyske Hanseat ættene som hadde monopol på nær sagt all handel i Bergen og øvrige vestlandet . En gruppe som Hendrich etter all sannsynlighet hadde forretninger med .

Et annet men viktig moment som tilsier at hun kan ha vært av tysk opprinnelse er de navn som 3 av døtrene deres fikk , to av dem fikk gode engelske navn som : Elisabeth og Eline / Ellen som antagelig er oppkalling fra Henrich sin side i England ; nemlig de to Foster søstre , mens de 3 siste døtrene fikk utpregede tyske navn . Disse var : Stinchen , Cannillechen og Hilchen . alle tre med den tyske diminitiv formen “**chen**” . Navnet Hilchen betyr for øvrig “ **lille stridkvinne** ” Disse tre døtrene kan da ha vært oppkalt etter Hustruen Anna’s side da evt. fra Tyskland .

Begge sønnene har “**Somerscales navn**”, Henrich og Richard, så det kan ikke hjelpe oss med å fastslå Annas bakgrunn.

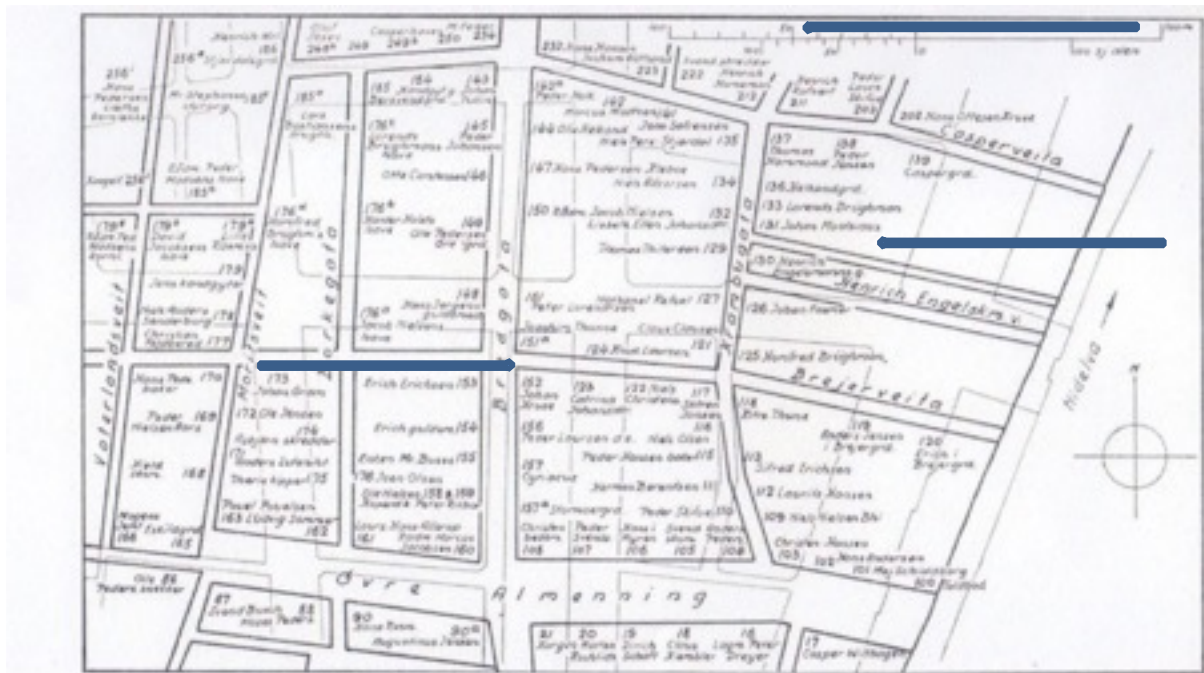
Ren spekulasjon selvfølgelig , men inntil noen eventuelt finner henne nevnt i en sammenheng der hennes bakgrunn og opphav kan kilde belegges , så får en nøye seg med hennes navn.

Skifte etter Anna Rorig ble holdt 13 april 1663 , men hun må ha vært død allerede i 1660 , idet i Vår Frue Kirkes regnskaper den 4 oktober 1660 oppfører som inntekt i avgiften til kirken for “ **Hendrich Engelskmands sl. Quinde** ” for “ **Lysestakene brukt , alle klokker ringte 3 Riksdaler** ”

Noen kilder benevner omstendighetene rundt Anna Rorig’s død som selvmord da hun skulle ha “**størtet sig i Elven (Nidelven) og forgjorde sig selv**” **Ble likevel (som selvmordsoffer) begravet i Domkirken** . En har ikke funnet sikre kilder som kan dokumentere dette , men det er sannsynlig at det var slik . Hennes datter Elisabeth Henrichsdatter Sommerschild tok også sitt eget liv ved nettopp å drukne seg i Nidelven .

Nidarosia (Trondheim) før Cicignon reguleringen av gater og bygårder i 1681 .

Kartutsnittet viser domkirkesognets andre kvarter . Det lå like nord for første kvarter og strakte seg fra øvre almenning nordover til Casperveita eller Thomas Angels gate som det nå heter . Pilene på kartutsnittet viser hvor Sommerscales familien og deres inngiftede bodde i store perioder av deres liv i Trondheim .

Hus 211 (øverst) Her bodde Henrich Sommerscales sin datter Ellen Henrichdatter Sommerscales sammen med sin mann Henrich Ravert .

Hus 137 Her bodde Henrich Sommerscales sin datter Elisabeth Henrichdatter Sommerscales sammen med sin mann Thomas Hammond . Elisabeth tok sitt eget liv ved å drukne seg i Nidelven .

Hus 130 Her bodde vår stamfar Henrich , Engelskmand , Sommerscales sammen med sin hustru Anna Rorig før hun tok sitt eget liv ved å drukne seg i Nidelven . Hun hadde forøvrig meget kort vei til elva .

Hus 157 A Stormoergarden Her bodde våre stamforeldre Henrich Henrichsønn Sommerscales og hustru Karen Ollufsdatter . Henrich og Karen er oppført som leieboere hos Hieronimus Brughmann i perioden 1660 - 62 . Henrich og Karen kjøpte og ble tilskjøttet Stormoergarden den 23 april 1664 . De bodde her til 1673 . Den 5 juni 1673 solgte de Stormoergarden til apoteker Cyriachus Cathe med på salget fulgte også stolestederne i Domkirken . Hvor det ble av Henrich og Karen vites ikke , her slutter alle spor etter dem .

De felles første slektsledd etter **Henrich Sommerscales “ Engelskmand ”** og hustru **Anna Rorig**

- **Eline / Ellen Henrichsdatter Sommerschild** , født før 1626 i Trondheim og død i 1662 , Trondheim . Man antar at Eline / Ellen er Henrich Sommerschiels's første datter oppkalt etter hans far's første hustru Ellen Foster . Etter kirkeregnskapene for Vår Frue kirke må hun være død i Trondheim før 25 juli 1662 **“ Herfor og for bruk av klokkene og lysestakene betaltes 11 Riksdaler ”** Hun ble begravet i gangen i kirken .

Skifte 30 juni 1663 , Trondhjem **“ Hos Henrich Ravert efter avdøde h. Elline Henrichsd. i overvær av borgermester Laurids Bastiansen m.fl., sønn Henrich 8 år fikk 400 Rd. og arvet halvbroren Alexander som døde før Henrichs mor. Svogre og naboer Johan Pettersen og Oluf Fastersen ”**

Nærværende ved skiftet var overformynderne borgermester Lauritz Bastiansen samt Johan Pettersen og Olluf Fastesønn **“ som Svoger och Naboer ”** Boet beløp seg til 835 Riksdaler . Men for at Henrich Ravert **“ denne sin Søn med dess mer faderlige Omhue med Opdragelsen och Optuchtelsen saa och dette Schiffes Omkostning at Clarere ”** ble de enig om at sønnen i moderarv skulle få 400 Riksdaler **“ uden nogen Affkortning for Opdragelse , med ald nødtørftig Underholdning til Kleder , Scholgang , och ald goed Forsiun , indtil hand kommer til Academiet , om hand bliffuer dertil bequemb ”**

Hennes 1 ekteskap var med Hillebrand Johansønn Brunsmand , sønn av Johan Brunsmand den eldre . Hillebrand Johansønn Brunsmand ble gift 1 gang med med Ermegård Alexandersdatter Samson i november 1637 . Det foreligger skifte etter Ermegård Alexandersdatter Samson 25 september 1644 . Hennes far var Alexander Samson (se under Cannillechen Henrichsdatter)

Hillebrand Brunsmand eide den nordøstre hjørnegård i krysset Krambugaten - Casperveita nå Thomas Angels gate tilsvarende til nåværende eiendommer Krambuveita 4 og Krambugata 3 . Senere eiere var Henrich Rafuert (Ravert) og hans sønn Henrich Henrichsen Rafuert . Ellen Henrichdatter og Hillebrand J Brunsmand hadde 1 sønn sammen som ble begravet i Vår Frue kirke den 4 mai 1660 eller umiddelbart før . Han betegnes i kirkebøkene for Vår Frue Kirke på denne dag som Henrich Raverts stesønn og ble begravet i kirkegangen .

“ 6 Riksdaler - Vokslys - Lysestaker , alle klokker ringte ”

Skifte 6-7 November 1649, Trondhjem **“ Avdøde Hillebrand Johansen Brunsmand , 1765 brto., anselig gjeld og børnepenger , arv efter mor og morfar til sønn Alexander , morfar Alex Samsons sk. 22/9-46. Senere: død og arvet av Henrich Raverts egen sønn, Henrich Henrichsen iflg. skiftebrev (30/6-63) efter moren, (Elline Henrichsdatter Sommerschell) ”**

Eline/Ellen Henrichsdatter Sommerschild sitt andre ekteskap var nettopp med Henrich Ravert (Rawert) . Med ham fikk hun 1 sønn , Henrich Henrichsen Ravert sr. født ca. 1655 .

Henrich Ravert , hennes etterlevende mann som blant annet var kirkeverge i Trondheim i mange år , ble senere gift med Elen Lorentzdatter Lossius . Henrich Ravert var så sent som i 1693 ennå borgermester i Trondheim , men død før 2 mai 1702 . Hans sønn med Ellen Henrichdatter Sommerschild Henrich Henrichen Ravert sr. tok 23 november 1682 borgerskap i Bergen . Begravet 27 februar 1732 , "*i kircken i den ny gang paa gulvet med ligp.*", Domkirken i Bergen .

Han var gift med Gjerterud (Trudje) Henriksdatter Wessel , dette var hennes tredje ekteskap . Datter av Henrik Jansen (Johansen) Wessel og Hermichen Jansdatter (Johansdatter) (Storch?, Stolchen?) . Sammen fikk de sønnen Henrich Henrichen Ravert jr. Begravet 18 september 1725 , Domkirken i Bergen , "*Udbaaren af farfaderen Henrich Raverts huus*"

Han var i 1701 i tjeneste hos fogd Frederich Munch på Halse på Nordmøre

- **Stinchen Henrichsdatter Sommerschild** , født 162 ? i Trondheim og død 1671 i Trondhjem før 2 mai , da det til Vår Frue Kirke ble betalt 3 Riksdaler og 2 skilling "*alle klokke for Stinchen , Johan Pettersen Liig* " Skifte etter Stinchen ble holdt 30 mai 1671 . Sønnen Henrich Nielsen (Tønder) Nevnes ikke ved morens skifte 30 mai 1671 .

Stinchen Henrichdatter ble 1 gang gift med Niels Christophersen Tønder ca. 1643 . Han var borgermester i Trondheim og død i 1649 . Han var sønn av fogd Christopher Nielsen Tønder og hans andre hustru Karen Olsdatter Schriver . (Sidsel Andersdatter Bentziger)

Skifte etter Niels Christophersen Tønder ble holdt 3 februar 1649 , Trondhjem .

" 2 umyndige barn Henrich og Anne, 500 rd., stedfar Johan Petersen. Henrich fikk i 1662 utbetalt sin arv. Arv 600 rd. efter farfar Christopher Nielsen iflg. (farmor) Karen Olsdatters håndskrift av 23. dec.. 1657 "

Stinchen Henrichdatter og Niels Christophersen Tønder fikk 2 barn , disse var

Henrich Nielsen Tønder død før 30 mai 1671 . Om Henrich vet man ikke så mye , men barna arvet til deling etter loven 500 Riksdaler , sønnen "*derforuden at beholde Faderens Gangkleder som skulle gjøres i Penge , och Datteren hendes Moders Perlesnor* "

Anne Nielsdatter Tønder født 8 juli 1644 i Trondheim og død 1701 . Skifte ble holdt 28 februar 1703 . Trondhjem "*Henrich Hornemann la frem privat reg. vedt. av arv. Gull 1050 Rd., sølv 1350 Rd., skibsparter, bygårder og bygrunner, ialt 69.934 Rd. Ellen, Martha og Hans fikk forlods 1628 Rd. som svarte til hvad søsknene hadde fått. Netto 64.000 Rd. Nevnes Trollens mølle, Selsbakk gård,*

Storaunum gård og Småaunum, Halsetaune” (store kjente Trondheimseiendommer i dag)

Anne Nielsdatter ble gift 1 gang med i 1666 med Oluf Fastesøn Schancke født i Jemtland i Sverige . Han døde 25 august 1668 i Trondheim. Stilling i Trondheim var rådmann og handelsmann . Skifte etter Oluf Fastesønn Schancke var 23 juli 1667 i Trondhjem “ ***Netto 2350 Rd., Johanne dessuten efter moren 283 og morfaren 79 Rd., verge Peder Clausen, Oluf dessuten efter mor og morfar 725 Rd., verge Erich Olsen gullsmed*** “

Anne’s 2 ekteskap den 25 mars 1669 var med Henrik Horneman født 3 februar 1644 i Flensburg , Tyskland og død 10 november 1716 i Trondheim .

Utvilsomt sønn av kjøpmann Hans Horneman og hustru Bertha (el. Berete). Hans farfar er utvilsomt den Henrik Horneman , borger i Flensburg, som 18 mars i 1601 fik kongelig pass for “ ***det skib , Gert Jakobssøn er skipper paa*** “, til det nordenfjeldske Norge .

Slektens norske Stamfar Rådmand Henrik Horneman benevnes av noen å være født i Flensburg og av andre i Nestved i Danmark . Dokumenter , som er funnet fra denne tid , beviser, at det er i Flensburg at Henrik Horneman er født .

Henrik Horneman benevnes som sagt oftere å være født i Nestved . Dette beror antageligvis på at han er ble oppdratt hos sin onkel (?) Hans Horneman, Borgermester og Kjøpmann i Nestved . Hans Horneman fra Lübeck er Stamfar for en stor slekt i Danmark . Henrik Horneman har vel ikke , som en har sett benevnt å være en sønn av Borgermester i Nestved , dog synes det at det har vært vært et slektsskapsforhold mellom disse 2 menn .

Horneman ble en av byens store kjøpmenn , eiendomsbesitter og bergverksinteressent . I sin karakteristik av Trondheims magistrat og borgere av 1708 omtaler visestatholder Johan Vibe ham som “ ***den bedst formuende Borger, af stor Fredelighed, meget godgjørende imod de Fattige, en ret god Borgermand i Alt*** “

Henrik Hornemann bodde i Krambugata i Vår Frue Sogn , og eide også eiendommen midt i mot hvor Trondheim Bryggeris Malteribygning i sin tid sto .

Han solgte gården med brygge 8 juli 1714 til sin sønn rådmann Hornemann for 2400 Riksdaler slik at han selv fikk bo der sålenge han levde og gården skulle overtaes av sønnen etter farens død .

Natten mellom den 18 og 19 april i 1681 brøt det ut storbrann i Hornemanns brygge , den 4 overfor nåværende Bakke bro . Det ble den såkalte “ ***store Hornemannsbrand*** “, som la nesten hele Trondheim aske .

Henrik Hornemann led store tap, dog sees han å ha tatt tunge løft med og ivrig tatt del i byens gjenoppbyggelse, især i Vår Frue sogn og Vår Frue kirke, hvis verge han var .

I “ ***Lars Wittbranden*** “ 1708 led Henrik Hornemann svære tap .

Det var den almindelig tro at Hornemann hadde fått **“ Lykken med sig i faddergave av en Fe ”**

Stinchen Henrichdatter Sommerschild sitt 2 ekteskap var med den tidligere nevnte rådmann Johan Pettersen som også døde før Stinchen , nemlig i desember 1669 . Det er mulig at de ble gift i 1661 da Vår Frue Kirkes regnskap for dette året forteller at Johan Pettersen for **“ sin hustru Stolestade betalte 2 ½ ort . ”**

Stinchen døde i april 1671 og som tidligere nevnt holdes det skifte etter henne 30 mai 1671 etter henne , mellom de 3 døtre i dette ekteskapet . Lisbeth , Elin / Ellen og Catrine Johansdøtre .

Datteren Anne Nielsdatter Tønder fra 1 ekteskap omtales i dette skiftet , mens sønnen Henrik Nielssønn Tønder fra 1 ekteskap ikke nevnes . De tre døtrene Lisbeth , Ellen og Catrine fikk hver 896 Riksdaler dertl **“ aff adscheligt smaa Vaahre 60 Riksdaler ”** Anne fikk 311 Riksdaler **“ aff adscheligt bekomit 106 Riksdaler ”** samt **“ Hiembgaffue imod Annes 186 Riksdaler ”** Lisbeth tok sin arvelodd under sin **“ svoger ”** (onkel) Thomas Hammonds inspeksjon . Hun arvet morens sete i Domkirkens 10 stol . Hun arvet også foreldrenes gård . Ble gift med Lauritz (Lars) Rasch , som etter 1670 var by og rådstueskriver i Trondheim . Johan Pettersens gård - tidligere - Nils Tønders - lå på Krambugatens vestsida , det 3 huset syd for Casperveita og tilsvare nå til Søndre gate nr. 13 . Ellen tok sitt under sin **“ svogers ”** formynderskap , og Catrine sitt under sin svoger Henrich Hornemanns inspeksjon **“ til hvem hun haffuer begifuert sig ”** Catrine ble gift med byfogd Christen Lustesen , og etter hans død i 1688 med toller Hans Ulrich Tyrholm . Hun arvet en hage i samme nabolaget og **“ bebygget og bebodde ”** den .

Det skal og nevnes at forfatterinnen og nobelspris vinneren i litteratur Sigrd Undset er 10 generasjons ætling etter Stinchen Henrichdatter Sommerschild og Johan Pettersen .

- **Cannillechen Henrichsdatter Sommerschild , død før 23 september 1669 . Skifte 23 september 1669 , Trondhjem “ Avdøde Carnelchen, avdøde Alexander Samsons , datterbørn , nemlig Cornelchen Henrichsd. Gift , Cathrine og Ingborg Bøyesdøtre , Henrich , Petter og Alexander Bøyesønner, arv 225 Rd., Nataniel Reuel verge for Ingborg , de andre døtre tar arven selv , Homfred Brøchmand for sønnene ”**

Cannillechen Henrichsdatter Sommerschild gifter seg med Alexander (Humpreyson) Samson født ca. 1580 og død 1643 i Trondheim .

Alexander (Humpreyson) Samson var engelskmann , han omtales som skipper fra London 1607 og slo seg straks etter ned i Trondheim , hvor han nevnes som rådmann i 1622 og borgermester i 1630 . Han var en av byens aller største kjøpmenn og eide flere skip , drev stor trelasteksport på England og Skottland ved siden av fiskeeksport . Han døde i 1643.

Hans besteforeldre, Alexander Sampson og Elenor, bodde i Reading i England der det ble holdt skifte etter dem i 1606 og i 1620 .

Skifte etter Alexander (Humpreyson) Samson ble holdt 22 september 1646 i Trondhjem. ***“Avdøde Alexander Samsons. E. Cannillechen Hendrichsd. og hennes barn eller medarvinger. Jeronimus (Brüghmann) tok sine barns arv, Hillebrand Brunsmann sin sønn lille Alexanders, de andre selv”***

Cannillechen Henrichsdatter Sommerschild og Alexander (Humpreyson) Samson hadde 3 døtre sammen , disse var

Ermegård Alexandersdatter Samson , hun er sannsynligvis oppkalt etter Alexanders første hustru . Hun kan også være fra hans første ekteskap , hvis man forstiller seg at Alexanders første hustru Ermegaard Casparsdatter døde i barselseng .

Skifte 25 sep. 1644, Trondhjem . ***“ Avdøde Ermegård, Hillebrand Brunsmanns . Liten sønn Alexander. 444 ½ Rd. Skiftet underdømt , halvparten innført i morfarens skifte nedenfor (22 september 1646) “***

Ermegård gifter seg i November 1637 med Hillebrant Johansen Brunsmann .

Gidsken Alexandersdatter Samson , født i 1625 . Hvis Alexanders første hustru døde i 1634 , må Gidsken, som da har inngått sitt første ekteskap ca. 1650 , være datter av dette ekteskap . Og videre er datteren gift i 1663 (ihvertfall før 1669) , fordi hun da må være født i senest i 1640 årene , og Gidsken må derfor være født senest 1625 ?

Skifte 25 august 1663 i Trondhjem.

Gidsken gifter seg 1 gang med Henrich Noen som er død før 17 juli 1651 . Skifte 17 juli 1651, Trondhjem ***“ Hos Boye Pettersen efter hustruen Gidsken Allexandersd.'s første mann Henrich Noen, dtr. Cannelichen, farsarv 511 Rd. Forbehold om halvparten av hvad moren arver efter søster Ellen Allexandersd.”***

Gidsken gifter seg 2 gang med Boye Pettersen Friis som er død før 14 september 1669 . Skifte etter ham holdes 14 september 1669 i Trondheim .

Ellenne Alexandersdatter Samson, død før 5 april i 1649 . Skifte 5 og 6 april i 1649 , Trondheim ***“ Avdøde Ellenne Allexandersd. Jorridtz Ridtzis, 2063 - 563 , Boye Petersen arvet på Gidskens vegne (hustruen - avd.'s søster) “***

Ellenne var gift med Jørris (George) Ridtzi som døde omkring 1662 .

Skifte etter Jørris Ridtzi holdes 20 november i 1662 i Trondheim ***“ Eline Augustinsdatter, sal. George Ritzis skifter med sine 3 barn Stephan nu 12 år, Ellin 11 og Marite 10 år. Enkens festemann, mannhaftig Michel Mortensen Tune, ialt 600 Rd. “***

- **Hilchen Henrichsdatter Sommerschild** , født 5 mai 1627 i Trondheim og død før 23 mars 1688 . Skifte etter henne holdes 23 mars 1688 i Trondheim .

Hun nevnes i koppskatten (personlige skatt) for 1645 , hun nevnes da som hjemmевærende hos sin far Henrich “ **Engelskmand** ”

Hun gifter seg før 6 juli 1664 med Kjøpmann i Trondheim Christian Jonassen Mechelborg . Sønn av Jonas Pederssøn og Anne Jensdatter Mechlenborg . De overtok ved Henrich “**Engelskmand** ” sin død hans gård i Trondheim , men en “ **ser** ” henne i 1666 etter å ha betalt “**Indkommelingspenge**” 1 Riksdaler i den 6 stol , til Vår Frue Kirke .

Arveskifte holdes 23 mars 1688 i Trondheim “ **1540 - 258 Rd., derav sølv 118, kramgods og gård** ”

Begge foreldrene var da altså døde . I skiftet er det oppført 3 barn , Anne Cathrine , Maren og Henrich .

Anne Cathrine Mechelborg var 22 år da skiftet etter foreldrene ble holdt . Hun ble senere gift med Jonas Wegner , handelsmann i Trondheim . De hadde 4 barn som alle bodde hjemme hos moren ved skifte etter deres far Jonas Wegner den 29 august 1713 . Boet var fallit .

Anne Cathrine Mechelborg døde i mai 1736 og skifte etter henne ble holdt 16 mai 1736 .

Maren Christiansdatter Mechelborg var 21 år ved farens død . I skiftet etter faren sies det at hun er forlovet , og hun ble senere gift med Simen Querch (Querg) som var død før 2 april 1692 . Skifte etter ham ble holdt i Trondheim 5 februar 1695 .

“ 1267 - 123 rd. Sølv 83, kramgods, bygård 700. Jonas Weigner verge ”

Maren ble senere gift med Lorentz Jakobsen Angel som døde 11 mai 1719 i Trondheim . Lorentz var mekler i Trondheim og bodde i Elvegaten .Han var sønn av Marcus Jacobsen Angell og Judith Frandtsdatter (Frøling) .

Skifte etter Lorentz J Angel ble holdt i Trondheim 12 mai 1719 “ **Avdøde Lorentz Jacobsen Angell, død dagen før. Barn: Marcus 22 f.t. Hamburg og Judithe 21 år, her. 1067 ÷ 1670 rd. Judithe tok Torpaune i Strida på odel med brors samtykke for 60 rd.** ”

Henrich Christiansen Mechelborg , født i 1669 i Trondheim og død 13 mars 1709 på gården Frengstad i Kvikne . Ble cand. teolog den 25. april 1697 og i 1698 ble han adjunkt på den store latinske i Trondheim , under den kjente rektor, magister Anders Iversen Borck . Henrich var sogneprest til Kvikne fra 8 mars 1705 . I

skifteprotokollen er det anført at Simen Querch , søsterens forlovede , påtok seg formynderskapet for Henrich og skal “ **Suare Capitalen uden Rendte indtil han blifer herfra demiterit til Academiet** “ Han må altså i 1688 ha vært bestemt for studiene .

Henrich ble gift med Anne Cathrine Grøn født 31 mai 1679 og død 26 februar 1757 . Hun var datter av prost og sogneprest til Ørlandet Hans Grøn og hans hustru Ingeborg Munthe .

Epithafium .

Over den ærverdige og vellærde salige Hr. Henrich Mechelborg fordum Vice-Pastor til Quikne og Indseth , født i Trondhjem 8 Januarii 1669 død på Quikne 13 Martii 1709 .

Her har Guds Sædemand / nedlagt sin Ploug og Spade

Hvis Sjæl indhimlet er / i Herrens Hvede - Lade

Han trolig Arbeidsmand / i Herrens Viingaard var

Ved Livets Aftentid / sin Naade - Løn han tar

Nu er han gaaet ind / udi sin Herres Glæde

I Abrahams Skjød / hans Sjæl har alt sit Sæde

Her som et Ljus han blev / av Herrens Haand utslukt

Hans Rygte Efterlod / ei Stank , men Nardus Lugt

Farvel din Herrens Mand / Tak for dit Liv og Lære

Vi med Cypresse - Blad / bestrør din Grav med Ære

Din Erlighed den her / med Guds frygt parret var

Som Sol du skinne skal / udi Guds rige Klar .

- Elisabeth Henrichsdatter Sommerschild , født i Trondheim .

Elisabeth døde i Trondheim 25 mai 1682 idet hun “ **størtet sig i Elven (Nidelven) og forgjorde sig selv** “ Da hun alikevel ble begravet i Domkirken i det nordre koret , har man sannsynligvis den gang betraktet hennes selvmord som gjort under et anfall av sinnsforvirring Som kjent var det vanlig kotyme at selvmordsoffere ikke ble begravet i innviet jord (inne på kirkegården) Hun var Henrich “ **Engelskmand's** “ antatt yngste datter . Skifte etter Elisabeth ble holdt 28 august 1682 i Trondheim . I 1671 nevnes Elisabeth som fadder for sin søsterdatters barn Anna Hornemann . Anna Hornemann ble som 19 åring gift med asseor Ebbe Carstensen som i 1704 ervervet seg den store eiendommen i Rissa utenfor Trondheim . Denne eiendommen

var Reinskloster med underliggende 39 husmannsplasser . Denne eiendommen sin historie er knyttet til vår middelalders kongesagaer - Olav Kyrre og senere - ble det i 1230 et nonnekloster . Jordegodset omfattet ved reformasjonen i 1537 hele 202 gårder i Trøndelag og Romsdal og ble i sin tid administrert av fru Inger til Austråt .

Elisabeth ble i 1659 gift med Thomas Hammond , også kalt for Thomas “**Engelskmand**” . Thomas Hammond som var født i England i 1630 , hans far var Edward Hammond fra Wesilton Hall i Suffolk . Thomas Hammond døde brann natten i Trondheim 18 april 1681 . Thomas “**Engelskmand**” ble begravet i Domkirkens søndre kapell .

Etter Thomas Hammond og Elisabeth Henrichsdatter Sommerschild eksisterer det et sølvkrus med bokstavene T.H., E.H.D.S. 1665 , samt med Ufford familien Hammonds våpen inngraveret.

Sølvkruset etter Thomas Hammond og Elisabeth Henrichsdatter Sommerschild med bokstavene T.H., E.H.D.S. 1665 , samt med Ufford-familien Hammonds våpen inngraveret.

Han skal ha vært “**Proprietær**” i Ufford i England , Parlamentsmedlem og en av dem , som i 1649 underskrev dødsdommen over Karl (Charles) den 1ste. Hans bror John Hammond som var var Oberst og Kommandant på Øya Wight , utleverte Kong Karl i hans fienders Hender. Familien måtte av den Grunn flykte , da Karls sønn kom på Tronen .

Han var en formuende mann , eide jordegods i Selbu og i Nordland , dessuten parter i Røros kobberverk . Han var den første som fra Trondheim solgte trelast til England .

Skifte etter Thomas “ *Engelskmand* “ ble holdt 28 august 1688 i Trondheim .

“ 58490-1-10 - 5200-0-11, derav myntet gull 300, gullsmykker ca. 738, sølv ca. 1200, rede penger vel 18300, bygård ved forrige Krambogate som enken hadde opbygt 800, ikkr ferdig, to bygrunner med hvelvet brandfri kjeller 1000, smukk hage med lysthus, stue, nøst og stabur i Sanden falt i reguleringen efter bybranden, brygge på Baklandet 400, Strømmer og Overdal på Hittra 222, Selbu jordegods iflg. kongeskjøte 23/4 81 3300, trelast, kramgods, silke og andre tøier. Indius jordegods (Irgenske?) i Nordland til antatt verdi 3300 og to skipsparter blev ikke verdsatt. Sl. Per Hellekandes sønn Henrich krevde sin og søskends farmors arv 39 Rd. Brorlodd 8348 Rd. Verger: Henr. Horneman, Claus Clausen, Jochum Hinsche, Joh. Mantzin, Morten Mortensen, Joh. Wessel, Marcus Madsen, Claus Hogtorp, Morten Lorentzen og Joh. Mølman “

Dette ekteparet ble stamforeldre til flere fremstående kjøpmannsslekter i Trondheim , slekter som til dels fremdeles eksisterer , dels har de etterlatt seg varige spor i forretningslivet i Trondheim . De var besteforeldre til blant annet Thomas Angel , gjennom deres datter Sara's ekteskap med Albright Lorentzen Angell . Thomas Angel ble således deres sønn . Ugift , legatstifter og kjøpmann . Død som en av datidens mest formuende handelsmenn i Norden .

Thomas Hammond hadde i 1668 stol “ *ved Funden i Domkirken* “ og hustruen Elisabeth sitt sete var i 11 stol på kvinnesiden . Hans gård lå på det sydøstre hjørnet mellom Krambugaten og Casperveita , nå gått inn i Dronningens gate 2 . Sammen med andre “ *gode Folch* “ ga han i 1663 ; 5 Riksdaler til Vår Frue Kirkes restaurering .

Thomas Hammond var en stor forretningsmann i Trondheim . Han var innvandret fra England hvor hans familie eide mengder med jordegods i Ufford i Suffolk .

Det var Thomas Hammonds formue , dels den han bragte med seg fra England som han investerte i skogeiendommer i Selbu , dels formuen han ervervet seg ved sitt ekteskap med Elisabeth Henrichdatter Sommerschild og som forretningsmann i Trondheim som dannet grunnlaget for Thomas Angel sin formue .

I skiftet etter Thomas Hammond og Elisabet Henrichdatter Sommerschild den 28 august 1682 er det oppført 7 barn , disse var

Elisabeth Thomasdatter Hammond , død 1712 . Hun var gift med Morten Lorentzen Angell født 29 mars 1655 og død i 1696 . Han var sønn av Lorentz Mortensen Angell og Margrethe Hansdatter Puls (Pols).

Skifte 17 november 1696 , Trondheim “ *Avdøde Morten Lorentsen Angell . Enke Elisabeth Thomisdatter Hamand (Hammond) «og arvinger». Arv og gjeld fragått, men blev 12998 - 11180. Lagverge og svoger Albert Angell. Pantsatte sølvkanner, bygård 1900, sjøbrygger 600, hus Levanger 30, 1 bergpart Røros 250, Peder Hansen Leths tidl. hus Herø Holm 320.* ”

Anne Thomasdatter Hammond , født omkring 1662 og død i juni 1739 . Hun giftet seg 26 april 1683 med Johan Møllmann , født 16 februar 1654 i Flensburg og døde 13 august 1707 . Han var kjøpmann i Trondheim . Familien var en gammel og ansett kjøpmannsslekt i Flensburg men den opprinnelige hjemstavn er Recklinghausen i Westfalen. Han var i siste halvdel på 1600 tallet en av Trondheims og det nordenfjeldskes første næringsdrivende og mest formuende menn .

Familien Møllmann var på 1700 tallet en av de økonomisk best stilte slekter nordenfjelds . Herom finnes det flere vitnesbyrd . I merkantilismens høyalder sto familien i spissen for flere privilegerte foretagender, som krevet stor økonomisk evne hos innehaverne . Blant disse kan nevnes forpaktningen i 1749 av inntekten av inn - og utførselstollen i Trondheim , Kristiansund og Molde og privilegier av 1752 på innførsel og raffinering av råsuksker i Trondhjems stift .

Thomas Hammond , født omkring 1663 og død i 1719 . Kjøpmann i Trondheim. Stor etterslekt (12 barn). Hadde vært hos farbroren Johan i London da faren døde og moren døde også plutselig før han kom hjem . Gift 20 november 1686 , Trondheim?, Hjemmeviet med Sara Brüghman som døde 15 september 1733 i Trondheim . Hun var datter av Humpfrey Hieronimussen Brüghmann og Sara Andersdatter Riber .

Skifte i 1735 / 36 , Trondheim “ *Sara salig Thomas Hammond* “

Edward Thomassen Hammond , født omkring 1668 og død 1711 . Det man vet om ham er at han var stiftsbefalingsmann i Bergen . Ekteskap ukjent .

Sara Thomasdatter Hammond , født omkring 1672 og død 1717 . Hun gifter seg 1 gang med Albright (Albert) Lorentzen Angell i 1689 . Født 4 nov. 1660 og død 13 september 1705, i Trondheim . Hans stilling var president i Trondhjem og assessor ved bergamtet . (Røros) Han var sønn av Lorentz Mortensen Angell og Margrethe Hansdatter Puls (Pols).

Sara gifter seg 2 gang med Søffren Bygball den 31 mai 1707 . Hans stilling var cancelliråd og rådmann i Trondheim .

Johan Thomassen Hammond , født omkring 1674 og død i 1722 . Gifter seg 1 mai 169 med , Sophie Brygmand . Født 1673 og død 3 mai 1751 i Trondheim . Paret ble hjemmeviet . Johan Han overtok forretningene etter sin far og var en av

Trondheims rikeste menn . Han eide bl.a. Granaasen (området hvor ski VM i 1997 ble avholdt)

Kjøpmann i Trondhjem. Stor efterslekt. Sophie var datter av Humpfrey Hieronimussen Brüghmann og Sara Andersdatter Riber. Skifte etter Sophie holdes 1751 / 53 i Trondheim **“Sophia sal. Johan Hammonds”** Boet etter henne beløp seg til svimlende 23.000 Riksdaler .

Lydia Thomasdatter Hammond , født 10 oktober 1676 og død juni 1742 . Hun var gift 1 gang med Jochum Johansen Mantzin , født 2 oktober 1663 og død 23 februar 1704 . Han var søn av Johan Manzin og Elisabeth (Lisbet) Augustinusdatter Wivel . Lydia ble gift 2 gang med Hans Hagerup , født 21 juli 1685 og død 10 januar 1753 . Hans stilling var borgermester og kjøpmann i Trondheim .

- **Richard Henrichsen Sommerschild** , født før 1633 i Trondheim . Antageligvis Henrich **“Engelsmand”** sin eldste sønn , oppkalt etter farfaren i England . Nevnes som Henrich **“Engelskmand”** hjemmeværende sønn i en koppskatt liste for 1645 sammen med sin søster Hilchen . Denne **“ person skatten ”** betales ikke for mindreårige , men bare for hjemmeværende barn over 12 år . Richard nevnes kun i denne ene listen og hans senere skjebne er ukjent . Han dør antageligvis som ung .
- **Henrich Henrichsen Sommerschild** , født etter 1632 i Trondheim da han ikke nevnes i koppskatt listen for 1645 , og død etter 1674 . Hans signatur er ikke funnet . Han ble gift med Karen Ollufsdatter (Oel / Olesdatter) Opplysninger om vår stammor **Karen Ollufsdatter** har det ikke lyktes å finne . I 1659 / 60 bor Henrich i Trondheims **“ 2 quarter ”** sammen med sin far i hans gård og betaler 2 skilling i leidingsskatt . I 1660 / 62 betaler han fortsatt 2 skilling . Han bor da som **“husmann”** (leieboer) i Hieronimus Brygmans gård . Han er da flyttet hjemmenfra noe som da tyder på at han har giftet seg med Karen Ollufsdatter . Dette kan indikere også at Karen var fra Trondheim . Den 13 februar 1662 sees Henrich Henrichsen å ha betalt til Vår Frue kirke 1 Riksdaler for et stolestade , dette kan være ham . I 1663 ga han og andre **“ gode folch ”** penger til Vår Frue kirkes bygning . Han ga 2 Riksdaler . Han må være gift før 6 juli 1664 da det i skifte etter faren står skrevet at alle barna er gifte . Ved skjøte , originaldokumentene finnes ikke , kun en avskrift i pantebok for byskriveren i Trondheim , av 5 juni 1673 solgte han for 386 Riksdaler sin gård i Bredegaten (nå apotekerveita) med tilliggende manns og kvinnestoler i Domkirken fra seg , sin hustru og **“ alle vores arvinger ”** til apoteker Cyriachus Cathe , hans hustru samt deres barn og sanne arvinger . Henrich Henrichsen Sommerschild hadde selv fått skjøte på samme hus med grunn den 23 april 1664 Han hadde kjøpt dette etter Sl. Beli Buyrman som var enke etter Hans Bitou (skifte av 20 januar 1661) Huset het for **“ Stormoergården ”** i følge skjøte av 5 juni 1673 , og lå i Trondheims 2 kvarter **“ østen ved Bredegaden , imellem Marchus Jacobsens nu eiende Gaard , før Olluff Nielsen Støren tilhørende på søndre og bemeldte Cyriacus Apotchers iboende Gaard paa Norde side ”**

I 1916 ble en del av Søndre gate 8 som nå krysser nåværende Apotekerveita (tidl. Bredesstrede , før Langstrede) revet ned for å gi plass til et større bygg . Ved utgraving på tomte ble det funnet en del apotekerkrukker , glass og flasker som nå oppbevares i det kongelige vitenskapsmuseum i Trondheim . Her må altså Henrich Henrichsen sin gård **“Stormoegården”** med tilhørende urtehage som han solgte til apoteker Cyriachus Cathe , Trondheims første apoteker , ha ligget .

Fra det tidspunkt den 5 juni 1673 da Henrich selger sin gård hører en ikke noe mer til familien til Henrich Henrichsen Sommerschild før hans sønn Henrich Henrichsen dukker opp som korporal i Trondhjemske bataljon av Marineregimentet . Vår stammor , datteren Anna Catharina Henrichsdatter Sommerschild dukker opp som fadder i årene 1698/99/70 på Røros Dette kan indikere at Henrich og Karen har fraflyttet Trondheim , og slått seg ned i eller omkring Røros . Alle undersøkelser rundt dette har foreløpig vært negative .

Henrich Henrichsen Sommerschild og Karen Ollufsdatters sine barn som en kjenner til

- **Henrich Henrichsen Sommerschild** , født 1660 - 1665 i Trondheim og ble begravet den 17 april 1718 i Oddernes kirke , Kristiansand . Henrich ble gift 4 august 1693 i Oddernes kirke , etter **“ Hans Majestets Allernaadigste Tilladelse kopuleredes ”** med Anne Elisabeth Brun , døpt 21 juli 1665, **“ Horedtangen ”** Akershus , Christiania . Hun døde før 1 oktober 1732 . Hennes foreldre var Peter Brun og Elisabeth (Lisbeth) Nicolaysdatter Worm .

I den i 1681 opprettede Trondhjemske Bataljon av det Norske Marineregiment sees det i regnskapene for 1 kvartal 1683 at Henrich ble ansatt som korporal i bataljonen . Med ham går Sommerschild slekten over til å bli en utpreget militærslekt gjennom mange generasjoner .

Hans militære karriere er i korte trekk

Angir selv i sin avskjedssøknad at han begynte som menig og at han ved sin avskjed har tjenestegjort i 36 år , altså fra 1681 . Innrulert som korporal i Trondhjemske bataljon av Marineregimentet den 14 november 1682 med 40 Riksdaler årlig lønn . Sersjant samme sted 22 mai 1686 . 10 november 1688 ble han fenrik i Marineregimentet . Trondhjems bataljonen av Marineregimentet tjenestegjorde i 1688 sammen med 2 andre Marinebataljoner i Danmark . Sto 1689 som løytnant hos kommandanten ved Fredriksholms garnison , Kristiansandske befestninger . Premier løytnant samme sted fra 13 februar 1690 til 24 mai 1701 , dessuten fra 1 januar 1700 til 23 mai 1701 premier løytnant ved Mandalske kompani . Ved 3 reservekompani - det Stavangerske - i Westerlehnske infanteri regiment 24 mai 1701 til 22 desember 1704 . Kaptein og kompanisjef ved Raabygdelaugske kompani fra 23 desember 1704 til 15 november 1717 , da han på grunn av svekket helse **“ apoplexi ”** (drypp / slagtilfelle) sier han selv . Etter innsendt avskjedssøknad fikk han avskjed med majors grad . Allerede den 5 juni 1715 var han på grunn av **“ svaghed ”** blitt fritatt

for deltagelse i en ekspedisjon til Danmark . Han må imidlertid være kommet seg igjen .

Uniformer fra Westerlehnske infanteri regiment og “ Raabbøidelaugsche “ (Råbygdelaugske kompani)

Den store nordiske krig begynte 28 oktober 1709 og sluttet 14 juni 1720 . Kaptein Henrich Sommerschild deltok i krigen med sitt “ **Raabbøidelaugsche** “ (Råbygdelaugske kompani) Som kaptein deltok han også i Fredrikshalds forsvar mot Carl XII angrep mot festningen Fredriksten den 4 juli 1716 hvor hans svoger oberst løytnant Hans Jacob Brun den gang var kommandant . Han har ved denne anledning og den 14 mai 1717 utenfor Gøteborg “ **vist Flid Troeskab och Nidkierhed i Eders Kongelige Mayestets Tieneste** “ sier regimentssjef oberst Steen Blix .

Under kampene ved Fredrikshald og ved byens brann hadde hans kompani store matrielle tap Det matriell tapet (militære matrielle gjenstander) hadde nok vært oppbevart i kompaniets kvarter i byen , og det har ikke lyktes kompaniet under

tilbaketrekkingen til festningen å få dette med seg . De ble flammenes rov da byen brente . I anledningen av den kontroversen mellom sjefen for borgervæpningen , Peder Colbjørnsen (om Peder Colbjørnsen se oldemor Karen Knutsdatter) på den ene side og festningens kommandant Hans Jacob Brun på den andre side , var kaptein Henrich Sommerschield og hans sønn , daværende løytnant Peter Henrich Sommerschield henholdsvis “ *præses* “ 23 juli 1716 og “ *assessor* “ 27 juli 1716 ved to av de krigsforhør som ble avholdt for anledningen .

Som henholdsvis svoger og nevø av kommandanten fant Peder Colbjørnsen som rimelig var at de to offiserer Sommerschield var innhabile . Da krigsrettens kjennelse gikk ham imot , anket han saken inn for kongen som , da det var vansker med vitnene , påla begge parter om å holde fred . Opinionen var visstnok på Colbjørnsens side , men senere militære sakkyndige har funnet kommandantens operasjoner og og forhold ved beleiringen av festningen uklanderlige . Han ble også etter en imidlertidig suspensasjon forfremmet . 23 august 1720 ble han sjef for 1 Trondhjemske nationale infanteriregiment , den 25 juli 1733 fikk han generalmajors grad .

Avskjed den 12 oktober 1736 .

Som tidligere nevnt deltok Henrich Sommerschield den 14 mai 1717 og kaptein Knudsens kompanier av Westerlehns regiment i Tordenskiolds beleiring av festningen ny Elfsborg for å få tilintetgjort eller erobre de krigsskip som lå liggende i havnen der , og som var en trussel mot de dansk - norske forbindelses linjer . Av Henrich Sommerschield kompani på 120 mann ble “ *4 dødsskutte* “ og “ *3 qvæstede* “ . Kompaniet skjøt ved denne trefningen 316 skarpe skudd og rekvirerer siden som erstatning 316 kuler og 100 flintsteiner . Kompaniet var om bord i galleien Friedrich 4 av Kristiansand . Løytnant hos ham den gang var hans nevø Peter Nicolai von Zernichow . Hans mor var Inger Dorthea Brun , søster av Henrich Sommerschield's hustru .

Tordenskjold sitt flaggskip var linjeskipet Laaland og kampene skal ha vært særdeles harde . Tordenskjold måtte som bekjent oppgi sitt foretagende . Den 19 september 1717 ble det i slaget ved Ronø ved Strømstad tatt 20 mann til fange av svenskene fra Sommerschield sitt kompani .

I 1717 søker han som nevnt avskjed på grunn av svekket helbred . Hans avskjedssøknad blir innvilget samtidig som han blir titulert major , og den 31 desember 1717 søker han om å få innvilget 3 soldater til å ro ham den lange veien i desember måned fra Fredrikstad og hjem til Kristiansand “ *i hans egen baat* “ . Soldatene måtte forplikte seg til straks å vende tilbake til kompaniet .

Kirkeboken for Oddernes kirke meddeler at det den 17 april 1718 “ *parenteredes* (parenterasjon = liktale) *over velædle og velbyrdige major Henrich Sommerschiel* “ Domkirkens regnskaper for samme år meddeler at det ble betalt “ *1 Rdlr. For det bedste ligklæde* “ Henrich ble nedsatt i kirken og “ *er begravet i Dend store Gang ved Coret* “ . For dette skulle det betales 9 Riksdaler .

Barn av Henrich Henrichsen Sommerschield og Anne Elisabeth Brun

Elisabeth Catharina Henrichdatter Sommerschild , født 1694 og død 11 april 1744 . Hun gifter seg med Michael Steensen Brods Pristroph , født 1691 i Trondheim , og begravet 22 september 1774 . Han var sønn av Steen Michelsen Pristroph. Michael var major . Våben/segl : Hjelmskjold med vanlig zirat omkring . På hjelmen en fugl , i skjoldet en arm holdende en vertikalt stående stang rundt hvilken en slange snor seg . Fikk ekteskapstillatelse den 12 mars 1750 til å inngå sitt 3 ekteskap . Hans ekteskap med Elisabeth var hans 1 .

Peter Henrich Sommerschild , født 1697 og død 31 oktober 1761 i København . Begravet 5 november 1761 ved Domkirkegården i Roskilde . Hans datter og svigersønn bodde da i Roskilde .

Han er antagelig født på gården Nedre Kios i Oddernes ved Kristiansand . Han var ved sin død kaptein ved kongens drabantgarde i København . Skifte etter ham er ikke funnet . Han er stamfar til Sommerschild slekten i Danmark .

Peter gifter seg 1 gang den 12 november 1722 , ved Nykirken i Bergen med Bergita Maria von Krogh . Hun var født 1699 i Flahammar og død 1724 samme sted .

Peter gifter seg 2 gang med Birgithe Ottesdatter Munthe , hun var født omkring 1694 , på gården Ouden i Fron i Gudbrandsdalen , og døde 1758 i København . Begravet 22 mai 1758 , *“Vor Frelses Kirkes Begravelse “* i København .

Hun var datter av Otto Christophersen Munthe (Morgenstjerne) og Else Cathrine Bredesdatter Hammer .

Ved sin død bodde hun i København , Vor Frelses Menighed, Christianshavn i *“Overgaden oven Vandet “* Dette huset står den dag i dag .

Barnløs i sitt ekteskap med Peter Henrich Sommerschild .

Friderich Hartvig Sommerschild , født 1699 . Den mannlige slektsgren etter ham er utdødd .

Sara Henrichdatter Sommerschild , født i 1702 og begravet 2 september 1729 . Hun ble gift *“ i huset “*

I Domkirkesognet i Trondheim den 10 mars 1724 med den da umyndige Hans Jacob Smith , født i 1704 . Men den 30 mars 1725 myndiggjort (dog med konens morbror , oberst ved 1 ste. Trondhjemske nasjonale infanteriregiment Hans Jacob Brun som kurator)

Wincentz Henrich Sommerschild , født 30 juni 1706 og død 24 januar 1763 i Skogn , Nord Trøndelag . Han ble antagelig født på gården Nedre Kios i Oddernes ved Kristiansand 30 juni 1706 og var således ved farens død bare 12 år. Han er oppkalt

etter farens daværende sjef , Wincentz Henrich Sesterfleth , oberst ved Westerlehns Infanteri Regiment fra 22 februar 1701 til 23 september 1711 . Wincentz Sommerschield sluttet selv som Oberstløytnant . Stamfar til slekten Sommerschield med sine 6 sønner og 7 døtre .

Wincentz Henric Sommerschield ble gift med Anna Marie Brun født i 1718 og død 17 oktober 1785 ved Hove , begravet 28 oktober 1785 ved Hegre kirke . Hun var datter av Lorentz Brun

og Anna Catharina / Marie Resen .

- **Anna Catharina Henrichsdatter Sommerschield** , vår stammor Anna , søster av forannevnte major Henrich Sommerschield ble født ca. 1676 og døde på garden Bjøntegård i Øvre Rendalen 22 juli 1766 . (se under hennes sønn Christian Erichsønn Werdal) Hun er antagelig oppkalt etter farmoren Anna Rorigsdatter og etter sin mor Karen (Catharina) Ollufsdatter . Hennes far var altså Henrich Sommerschield , og siden det på den tid ikke eksisterte noen annen Henrich Sommerschield som kan ha vært hennes far enn Henrich Henrichsen Sommerschield gift med Karen Ollufsdatter “ *må dette med den største sannsynlighet* ” være far og datter . Tidsaspektet passer perfekt , dertil kommer at hennes nest eldste sønn fikk navnet Henrich etter sin morfar og den eldste datteren fikk navnet Karen etter sin mormor som skikk og bruk var den gang . Ved innføringen av hennes død i kirkeboken for Rendalen er etternavnet hennes skrevet : Sommerschiel , slik stavet også hennes bror major H .H .S sitt etternavn . I kirkeboken står det også ettertrykkelig at hun er født Sommerschiel .

Anna Catharina må ha oppholdt seg på eller i nærheten av Røros i tiden 4 september 1698 og til 3 oktober 1700 . Hun sto nemlig som fadder i Røros kirke til “ **Obr . Kunst Stiger** ” Møllers barn ; Aardzell den 11 trinitas (4 september 1698) Hun var da nevnt som 3 fadder . En har fått det inntrykket at prestene førte opp fadderne i kirkeboken i samme orden som personene var plassert på kirkegulvet under dåpshandlingen . Rekkefølgen der ble visstnok bestemt ved 3 følgende faktorer :

- 1) slektsskapsforholdet mellom fadderne og barnets foreldre .
- 2) Faddernes alder og ekteskapelig stilling - gift foran ugift .
- 3) Faddernes sosiale rang innbyrdes .

I den kvinnelige fadderrekken ble hun som bar dåpsbarnet nevnt først . Fastboende eller tilreisende tror en ikke spilte noen rolle ved rangeringen av fadderne .

Det at Anna Catharina gjentatte ganger og med små mellomrom sto fadder i Røros kirke , synes å tyde på at hun bodde på bergstaden Røros i denne fadderskapsperioden .

Etter 4 september 1698 nevnes Anna Catharina som fadder 5 ganger , og hver gang som 1 fadder nemlig 30 april 1699 , 17 desember 1699 , 28 februar 1700 , 7 mars 1700 og 31 oktober 1700 .

Anna Catharina ble gift med daværende kapellan i Åmot , **Erich Olsen Werdal** . Ekteskapet må være inngått omkring 1702 . Erik Olsen Wærdal er født i 1663 og død 4 januar 1733 ved garden Nordre Bjøntegard i Rendalen .

Hvor vår stamfar ; Erik Olsen Werdal kom ifra er foreløpig ikke kjent , men en mulighet er at han kom fra Verdal i Nord Trøndelag . Vardal i Hedmark er også nevnt som en annen mulighet men dette er heller tvilsomt .

Kapelan Erich Olsen Werdal sitt segl benyttet av vår stammor Anna Catharina Sommerschildt Werdal på et dokument fra 1744 i anledning av skoghogst i " Østalia " i Rendalen . Da seglet er avstemplet i sort lakk er det vanskelig å reproducere . Øverst står initialene E O W . På hjelmen sees 2 bøyde aks . I skjoldet et dødningehode med 3 aks (presten og bonden) En kan også se signaturen til vår stammor Anna Catharina Werdal i overkant av seglet .

Kapelan Erik Olsen sitt første ekteskap var med sin forgjengers enke , hans forgjenger var Hr. Simon Pofvelsen og enken var Maren Jensdatter . Maren var datter av Herr Jens Bondesen , født 1606 i Jylland i Danmark , og død 1685 . Han var sønn av herr Bunde , sogneprest ca. 1585 i Selde og Aasted i Viborg stift / sogn . Han var student fra Viborg skole i 1633 , og prest i Ostindia ca 1640 - 44 , deretter slottskapellan på Akershus 1645 i Christiania , sogneprest i Åmot i Østerdalen 1646 - 1685 . Maren Jensdatter sin mor var Anne Olsdatter , datter av Ole Reersen (eller Jonsen)

Interiørbilde fra Nordre Bjøntegard .

Efter Datids Skik og Bruk skulde Hrr Simon ha giftet sig med sin Forgjængers "Efterleverske" hvis nogen saadan fandtes ved Embedet ; Præsteenkerne hadde nemlig i de Tider verken Pension , Naadensaar (Muldaar dvs. Bruket i et Aar av Præstegaarden) eller Enkesete , men var aldeles paa bar Bakke , hvis de ikke indgik nyt Ækteskap . Efter Hrr Simon sin Død i ca. 1697 gjenoptok hans Efterfølger i Kapelaniet , Hrr Erich Olssønn Wærdall Skikken og giftet sig med Hrr Simons velhavende Enke Maren Jensdatter , fik med henne foruten Deler av gaarden Nordset ogsaa 4 Skind i Bjøntegaard (de andre 4 Skind gik til Stedsønnen Hrr Simons søn Jens) samt kjøpte Hrr Erich i 1698 av Landsherren Hrr Christian Matzens søster Kirsten Matzdotter en hel hud i Bjøntegaard som tidligere delvis var bygslet av Haagen Iversen , hvis far Iver Haagensen hadde opryddet gaarden . Dette Gaardkjøb voldte stor Forargelse i bygden ; Haagen Iveresen og hans bror Embret indsendte Andragende til Stiftsbefalingsmanden Hrr Christian Stockflet med Bøn om at maatte beholde sin Fædrenebygsel ; Kapelan Erich Olssønn Werdall , sa de , var ikke " Boslidts-mand " (Bo = Bonde = som sliter) eller husvild , men hadde to Gaarder tilforn . Hrr Erich Olssønn Werdall oplyste , at dette var usandt . Han eiet bare 3 ½ Skind i Nordset , som han hadde kjøpt sammen med den ene Hud i Bjøntegaard ; Resten var Residents og Bygsel . Hvad huden i Bjøntegaard angik , saa var den lovlig opbudt for Bygslerne til Indløsning ; men ingen hadde meldt sig . I aaret 1700 blev Haagen Iveresen dømt til 6 Riksdalers Bøter for usand Anklage mot Kirsten Matzdotter samt til 3 Lod Sølv for Beskyldningerne mod Hrr Erich Olssønn Werdall . Saken forholdt sig ganske riktig , som Hrr Erich hadde oplyst , og der hadde intet Maskepi (sammensvergelse) været mellem Landsherren og ham .

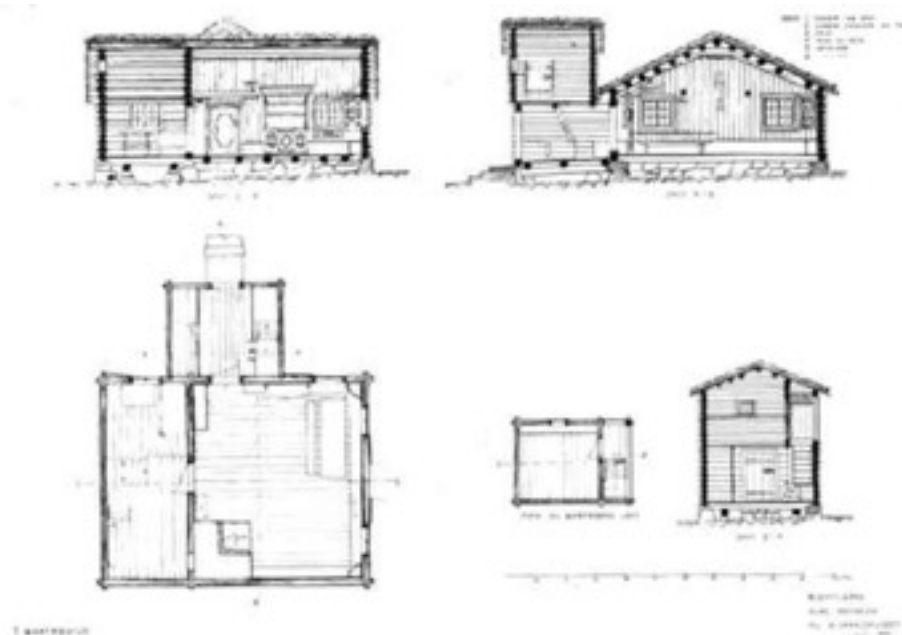
Kapelan Erik Olsen Werdal sin hustru Maren Jensdatter døde 2 mars 1701 og skifte etter henne ble holdt like etter hennes død i 1701 på garden Nordset i Øvre Rendalen . En ser i skifte etter Maren at alle hennes barn ifra 1 ekteskap er nevnt og ogsaa hennes enkemann Erik Olsen Werdal .

Skiftet starter således

Hannibal Knudssen Hammer Sogne Præst til Næs menighed paa Hedemarchen og Herris Proust over Hedemarchen og Østerdallen Sampt Assessores Ærverdige og Vellærde Manr Her Oluf Jenssøn Hornemand Sogne Præst til Aamodt og Hr. Anders Mikelssen Med tieener?? til Tønsæt. Giøre Vitterligt at Aar Christi 1701 er holden skiftte paa Norsset udj Øfre Reendallens Annex efter den Hederlige og gud Elschelige Matrone nu Salig hos gud, Maren Jens daatter Imellum Hendis Efter levende Hæderlig og Vellærde Mand Hr. Eric Werdal. Residerende Capelan til Øvre og Nedre Reendallens Annexer, og Hendis efterlatte børn, Nestelig?? Jens Simonssen, Povel Simonssøn, Olle Simonssøn, Bonde Simonssøn, Simon Simonssen, alle fulmyndig Som vare overVærende og paa Sine og fra værende brødras Ole og Bonde Simonssøms Vægne fulmectiget. Gunder Olssen paa sin Hustrues Anne Simons datters Vegne. Engelbrecht Pederssen paa sin Hustrues Marte Simons datters Vegne, og Laureds Giermundssøn paa sin Hustrues Maria Somins datters Vegne, og Haagen Ericsson paa sin Hustrues Malene Simon datters Vegne, Maren Simons datter. Noch Vare paa de 4de yngste døtters Ingebor, Magrete, Catrine og Johanna Simons døttris Vegne formyndere, Jens Simonssøn, Giermund Elle vold, Ole Haand gaard og Eric Haaset som iche iche ellers paa Registeringen. d. 2 Martij 1701 Har annammet til sig bemelte borns tilfaldende Arf efter deris Sl. Fader saa da var i behold til sig, mens og annammer deris til faldne Her Udj dette skiftte brefe tilladdende arfer Part og tilstaaende i bonden til børnenis gave og frem?? tarv?? at forestaar Efter loven, Boet er forHen den 2 Martij 1701 efter Samptlige Arvingernis begier ved de bemelte Ærværdige Mand Hr. Oluf Jenssen og Hr. Anders Michelssøn og de 2de Danne Mend Oluf Haand gaard og Giermund Elle vold Registeret og Vorderet Efter Hvilchen Registering af Hr. Eric Werdal og de værende Myndige Arvinger underschrefuen, boet er frem?? Eschet og bestaar ifølgende.....

Deretter kommer en full oversikt over boets innhold og gjeld . Hvem som arver hva , og hele skiftet strekker seg over 10 sider . En skal merke seg at Erich Olsen Werdal etter sin 1 hustru Maren Jensdatter's død arver en ikke så uanselig formue . Det var en anelig beholdning av både gull , sølv og tinn . Stor beholdning av buskap . Vår stamfar Erich Olsen Werdal ble således en holden mann .

En ser også at skjøte på halve Bjøntegård Nordre fra Maren Jensdatters barn blir overdratt til deres stefar kapellan Erik Olsen Werdal i 1721 .

En gammel tegning av hovedhuset på Nordre Bjøntegård .

Av det som er skrevet nedenfor så var det tydelig at vår stamfar presten Erik Olsen Werdal ofte var i klammeri og strid med både almuen og mere til , noe som også gir oss en liten karakteristikk av ham :

Hrr Erich Olssønn Wedall blev paa denne tid Maate mer Bonde end Præst , og en stor Del av hans Interesse er optat med verdslige Saker , hvoriblandt adskillige Retssaker mot sin Menighet og Slækt . I 1701 har han Strid med sin Stedsøn Jens Simonsen , hvem han ikke vil oplate Bygsel paa Nordset , men tilbyr to Skind i Bjøntegaard (dette er antagelig den del av Bjøntegård Haagen Iversen , før hadde i bygsel) da han kontraktsmæssig har Ret til den hele Hud , efterat hans Hustru Maren Jensdatter, salig Hrr Simon Pofvelssønn Efterleverske , nu er død . Saken ordnedes i Mindelighed , og Jens Simonsen , som var Klokke i øvre Bygd , fik foruten de 3 ½ Skind i Nordset , som Hrr Erich Olssønn Werdall hadde kjøpt i 1698 , videre Bygsel paa 6 ½ Skind .

Hrr Erich Werdalls næste Sak var med Almuen i øvre Bygd angaaende Præsteskydsen . Han lar i 1703 Almuen tiltale , fordi de hadde understaat sig at negte ham “ sædvanlig Skydsning og Flætning (flytting , skyds av præsteføring = transport) Bøigderne imellem , som i mangfoldige Aar har været brugt og af Kongen allernaadigst approberet , confirmeret og befalet “

Almuen hævdede , at Friskydsen var ophævet , men vil gjerne skydse , hvis ytre Bygd vilde møte halvveis med en Hest til de tre store Høitider og Bededag . Ytterbygden svarer , at de gjerne vil skydse , skjønt de har større Skyds end øvre Bygd og dessuten Nattehold for Kapellanen samt længere Skyds for Sognepræsten end øvre . Dertil svarer øvre , at de ønsker , at ytre ogsaa hadde Præstegaard , saa Kapellanen og

Lendsmanden , som nu saa længe hadde bodd i øvre Bygd , kan bo saa længe ogsaa i ytre , “ saa Tyngselen kan blive lige , da ere fattige Folch “

Dommen gik i Hrr Erich Werdall sin Favør ; Bønderne maatte betale Erstatning med 1 Ort og 16 Skilling pr. Gang , men slap Mulkt “ for sin Fattigdoms Skyld “

I 1728 stævner Hrr Erich Bønderne i øvre , fordi de har hugget Hul paa hans Skigard paa Bjøntegaard . Bønderne med Haagen Berge skjælder Hrr Erich ut for en “ Matfusse “ (fusse = fotgjenger = omvandrende tigger = betler) og blev saa ført ut av Thingstuen av Gudmund Wigen . Denne uttalelse paa offentlig Sted mot Hrr Erich Werdall som kongelig embedsmand , kostet Haagen Berge 20 Lod Sølv og 3 aars Strafarbeide i Jern (slaveri) samt Saksomkostninger Bønderne tapte Saken ; Hrr Erich mottok deres Undskyldning og ½ Riksdaler av hver og en i Erstatning . Haagen Berge , som antagelig har appelleret Saken , tar næste Aar Hævn over Hrr Erich ved sammen med sin Søn Ola Haagensen at indstævne Kapellanen paa egne og begge Bygders Vegner for at ha oppebaaret aarlige Overpenger 8 Riksdaler pr. Aar fra Ringsaker Kirkes Bidrag til “ Vin og Brød ved begge Rendalens Kirker, og Almuens herstedes til Hiælp “

De paastaar , at Kirkerne og Almuen ikke har faat mer end 4 Riksdaler 2 Ort 16 Skilling . Denne tiltale var allerede forberedt i 1727 ; Haagen Berge hadde da paa Berge faat istand en Bemyndigelse (fullmakt) til at opptre på Almuens Vegner i Saken , og med denne Bemyndigelse , som han hadde faat undertegnet av en række bønder fra begge Bygder , møter han opp i Sak mot Hrr Erich Wærdall paa Vintertinget 1729 , hvor han fresætter den ovennævnte Beskyldning .

Under Rettsmøtet erklærer imidlertid baade Lagretten og hele den tilstedeværende Almue , at de intet ville ha med denne Tiltale at skaffe , og da Haagen Berge blev opfordret til at skaffe nogen , paa hvis Vegner han optraadte , kunde han ikke skaffe en eneste Mand . Hans Søn Ola Haagensen Berge fremla da den førnevnte Bemyndigelse av 8 augusti 1727 og oplyste at to av Lagmændene , Ola Tollevsen Akre og Haagen Eriksen Hole , hadde undertegnet Bemyndigelsen . De erklærte imidlertid , at de ikke hadde hørt Fuldmakten oplæst , og at deres Mening bare var at reservere sig for Fremtiden , da Hrr Erich hadde frasagt sig Befatningen med Vinholdet . Saken ble deretter avvist ; men Haagen Berge gav sig ikke dermed . Han faar nogen Maaneder efter Avvisningen en ny Bemyndigelse til sammen med Erik Jonsøn Hvaal at ansøke Ringsaker Kirkeeierer paa Almuens Vegner om , at 8 Riksdaler aarlig , som “ Ringsaker Kirker har at betale for Kirkevins Værdie til Rendalens Kirker og ikke til Hrr Erich Wærdall “ maa betales direkte , samt at de resterende 32 Riksdaler (altsaa for Aarene 1726 - 29 inklusive) ogsaa maa bli betalt . Den fremsendte Ansøknings , som er dateret Gaarden Dælli (Dæhli) paa Hedemarken 14 marchi 1730 , fik det Resultat , at Ringsaker negtet enhver Betaling , da der ikke forelaa kongelig Resolution eller Ordre , men bare en Foranstaltning af Stiftsskriver Broholm . Ansøknings beviser forresten at Hrr Erich Wærdall verken i 1726, 1727, 1728 eller 1729 har mottatt de omstidte 8 Riksdaler og altsaa heller ikke har kunnet beholde noget av dem som Overpenger . Hvorvidt Haagen Berge slapp sine 3 Aars Slaveri vites ikke ; derimot sees hans Søn Ola Haagensen i 1734 at bli idømt 5 Aars Slaveri paa Akershus for at ha skjældt Ola Simensen Finstad ut for Tyv og han Steddatter Goro for en Skjøge .

En ser at ordene “*øvre og ytre*” til stadighet går igjen i disse kranglene , dette var datidens uoffisielle bygdeinndeling av bygda øvre Rendalen .

Hovedhuset på garden Bjøntegård Nordre i Rendalen .

Interiørbilde fra Bjøntegård Nordre i Rendalen .

Kapellan Erik Olsen Wærdal sees å bo på Bjøntegård Nordre i 1732 og i 1733 kommer den nye kapellan Hr. Christen Kiær .

Kapellan Erich Olsen Werdal døde 4 januar 1733 og hadde da vært residerende kapelan i Aamot fra 1695 .

På stabburet på Nordre Bjøntegård , som spir på klokkehuset står det den dag i dag en metallvimpel formet som en kløftet standard , og med bokstavene E.O.S.W.1711 . Dette siste årstallet er året han oppførte embedsboligen . Skifte etter ham ble holdt på garden Nordre Bjøntegård i Øvre Rendalen den 18 februar 1733 mellom enken Anna Cathrine Sommerschild og deres barn .

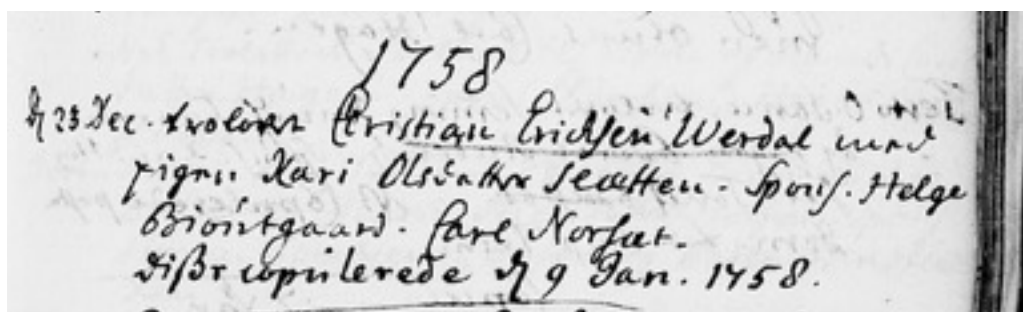

Interiørbilder fra Nordre Bjøntegård i Rendalen .

Barn av kapelan **Erich Olsen Werdal** og **Anna Catharina Sommerschild**

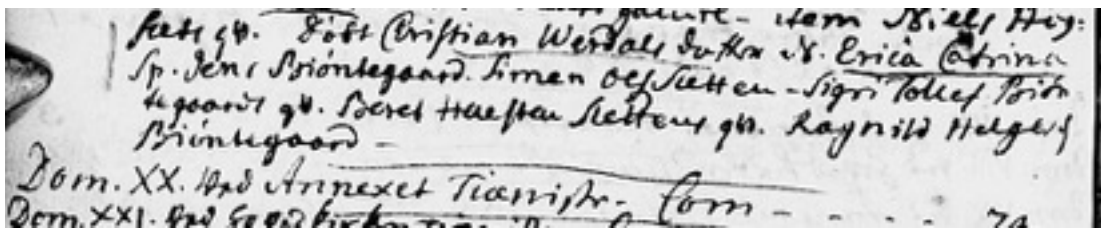
- **Ole Erichsen Werdal** , født 1702 . Sogneprest i Bergens stift 1766 , og død i 1769 som prest i Eid i Romsdalen . Ole var sannsynlig oppkalt etter sin ukjente farfar .
- **Henrich Erichsen Werdal** , født ca. 1704 . Henrich var oppkalt etter sin morfar og han var yrkesmilitær .
- **Christopher Erichsen Werdal** , født i 1704 og død i Rakkestad den 19 januar 1766 . Christopher var først kjent som profesjonell bjørnejeger . Senere ble han klokker i Rakkestad .
- **Karen Erichsdatter** , født i 1709 . Hun var antagelig oppkalt etter sin mormor Karen Olsdatter .

- Anne Marie Erichsdatter Werdal , født ca. 1713 . Gift i 1742 med Erik Jørgensen Grundset .
- Ingeborre Cathrine Erichsdatter Werdal , født i 1714 og død 1752 i Rendalen .
- Johannes Erichsen Werdal , født ca. 1719
- **Christian Erichsen Werdal** , født i 1723 og død 22 juli 1766 . Vår stamfar Christian ble trolovet den 23 Desember 1757 og gifter seg den 9 Januar 1758 med **Kari Olsdatter Ekornsletten**

Trolovelsen og vielsen til våre stamforeldre : Christian Erichsen Werdal og Kari Olsdatter Ekornsletten .

Hennes foreldre var **Ola Simensen Ekornsletten** og **Berit Gjermundsdatter Grindflæk** . (se eget kapittel om opphavslinjene til Kari Olsdatter) Christian var betegnet som “ **mindreverdige** ” (**tilbakestående**) En må da spørre seg ; mindreverdige i forhold til hva ? En helt korrekt definisjon på dette er ikke mulig å finne , men jeg vil anta at han var på en eller annen måte mentalt tilbakestående . Men Christian ble gift , og med Kari Olsdatter Ekornsletten så var ikke dette noe dårlig gifte heller . Christian og Kari fikk bare 1 barn sammen og dette var vår stammor , datteren **Erika Katarina** født i 1766 . Katarina navnet fikk hun etter sin farmor Anna Catharina . Og fra dette Katarina navnet stammer alle Katarina navn i Alvda seg . Erika Katarina vokste opp hos sin stefar i Lykkjen (Strømslykkja i Alvda) Erika Katarina ble senere gift til garden Flaten i Alvda med gardsdreng Jon Olson som døde i 1789 . Etter at hun ble enke der ble hun oppgiftet med vår stamfar **Esten Sjurdsen** i 1791 som kom fra slektsgarden Norsen (gammelstu’u) under Kveberg i Alvda . (se nedenunder)

Innføringa i kirkeboken med dåpen til vår stammor Erika Katarina Christiansdatter .

Brannen på garden Langteigen under Nordre Bjøntegård

Anna Catharina Henrichsdatter Sommerschild døde om natten sammen med sin sønn Christian Erichsen Werdal 22 juli 1766 . Hun var da **“ 90 ½ år og 23 dager ”** Garden Langteen eller Langteigen som den het , var et engstykke like nordvest for nordre Bjøntegård . På dette engstykket lot Kapelane Erich Olsen Werdal's enke Anna Catharina oppføre et enkesete for seg omkring i 1745 , dvs. at Anna Catharina sto for oppførelsen av bolighuset og øvrige bygninger . **idet hun ogsaa der optog sin da ugifte søn Kristian som anses for mindreværdig** . I 1750 solgte hun sin andel i Bjøntegård som var 1 hud i skyld . Hun fikk for sin andel , 500 Riksdaler for salget til kaptein Johan Fredrich Blix . Ved gardens overdragels til kaptein Blix i 1750 forbeholdt hun seg Langteigen som fri bolig for seg og sin sønn og **“ tilflyttede Huset samme aar ”** Første bruker av Langteigen er således den **“ mindreverdige ”** stamfaren vår ; Christian Eriksen Werdal .

Av en eller annen grunn satte Christian fyr på husene på Langteigen den 22 juli 1766 . Husene ble **“totalt nedbrændte . Baade han selv og hans Mor døde samme dag branden brød ut 22de juli 1767, og er sikkerlig indebrændte ”** hvor vår stammor og Christian sin hustru , Kari Olsdatter var på branntidspunktet er ikke godt og vite . Muligens hadde hun rømt fra Christian på dette tidspunkt , hun var enten høygravid eller så hadde hun nylig født datteren Erika Katarina da Christian tente på husene ved Langteigen . Det hører med til historien at man i en tid etter brannen hvor Anna Catharina og sønnen Christian ble flammernes rov , fant smeltet sølv på branntomten .

Enka Kari Olsdatter giftet seg senere om igjen med Ola Olsen fra Nordset i Rendalen . Men han tok navnet Langteigen etter ekteskapet med Kari . Kari og Ola fikk 3 barn sammen i tillegg til Erika Katarina fra Kari Olsdatter sitt første ekteskap med den **“ mindreverdige ”** Christian Eriksen Werdal . Ola Olsen Langteigen og Kari Olsdatter forlot senere Rendalen dalen , og kjøper Nordre Sivilhaug i Alvdal , og flytter dit . Christian Wærdal's datter Erika Katarina fulgte med moren og Ola Olsen til garden Sivilhaug i Alvdal .

Noen forklaringer

Enkesete , en av prestebordets gårder (se prestebordsgods) som presteenken etter åpent brev 29 august 1648 og senere kong Carl den V norske lov 2-13-7 hadde bruksrett til , samt skatte og tiendefrihet av , etter at nådensåret var omme . Retten til enkesete gjaldt ifølge Carl den V norske lov 1 skippund tunge skyld sønnafjells og 1 ½ laup eller spann skyld nordafjells . Enkeseter tillå enker etter sogneprester, normalt ikke kapellanenker, men eksempler på så vel kapellanenkeseter som klokkerenkeseter finnes på 1700 og 1800

tallet. Som regel fantes kun enkeseter i prestegjeld på landet, men kunne også forekomme i kjøpstedene, der likevel fri bolig for presteenene var det vanlige helt siden 1500-tallet (se presteenke).

Nådens år, i følge kong Carl den V norske lov (2-13-1, 2-17-24) hadde geistlige embetsmenns enker eller arvinger rett til andel i embetsinntektene i et nærmere fastsatt tidsrom etter embetsinnehaverens død, som regel ett år. Nådens år betegnet vanligvis dette tidsrommet, men ble også brukt om enkens inntekter i denne tiden. Lovens bestemmelser om nådens år samsvarer i hovedtrekkene med reglene for nådens år i kirkeordinansen av 1539. Også enker etter verdslige embetsmenn kunne bli innrømmet nådens år, men dette var ingen regel. Etter hvert kom det til uttrykk mye misnøye med bestemmelsene om nådens år, særlig fra nytilsatte prester som så sine embetsinntekter sterkt beskåret det første året i kallet. Prester som ble avskjediget, hadde også rett til nådens år som vederlag for hva de hadde måttet legge ut til den foregående prest eller presteenke da de tiltrådte embetet. Etter at det ble innført en slags pensjonsordning for prester, fikk de ikke pensjon i sitt nådens år. Bestemmelsene om nådens år ble opphevet ved lov av 17 juni 1869. S.I.

Åbetsplikten på enkeseter tillå sognepresten som beneficiarius, (benifisert gods) men han kunne eventuelt søke regress hos enken. Enken kunne velge ikke å bo på enkesetet, men bygsle det bort; det samme kunne beneficiarius når kallet ikke hadde presteenke. Enkesetet var som regel ingen fast prestebordsgård, men kunne velges etter leilighet. I den grad det ikke allerede hadde skjedd, påbød lov av 26 september 1845 at enkeseter normalt skulle selges, og det ble i stedet opprettet et pensjonsfond for geistliges enker.

Presteenke betegner teknisk sett en enke etter en prest som døde i embetet eller fikk avskjed derfra i nåde. Da det ved reformasjonen ble vanlig at prestene inngikk ekteskap, ble spørsmålet om underhold av presteenke aktuelt. En rekke reguleringer og enkeltvedtak gjennom 1500 og 1600 tallet viser at spørsmålet var vanskelig å løse. Kirkeordinansen 1539 ga presteenker i kjøpstedene rett til fri bolig og eventuelt en viss fattigunderstøttelse, mens presteenker på landet kun hadde krav på nådens år.

Vår stammor **Erika Katarina Christiansdatter Werdal**

Vår stammor **Erika Katarina** ble som tidligere nevnt gift med “ **gardsgutten** ” Jon Olsson Flaten, og kom således til garden Flaten i Alvdal. Jon var sønn av Ola Jonsson Flaten og Gudlaug Håkonsdatter Eggen. Ola sin far Jon døde i 1766 og enka Gudlaug giftet seg oppatt med Anders Ingvaldsson Rogsved fra Rendalen. Anders styrte gardsdriften ved Flaten godt, det kan en se av skiftet; netto verider i skiftet beløp seg til 881 riksdaler, garden alene var verdsatt til 550 riksdaler. En spiss - slede med skinn og skjæker sto i 11 rdl. en brennevinskjele av kopper med både hatt og pipe sto i 10 rdl.

Selv om Jon sin mor Gudlaug ble oppattgift med Anders, og de fikk barn i ekteskapet så var det likevel naturlig at det var han Jon som skulle ta over driften av Flaten, siden han var odelsgutt fra moren sitt første ekteskap med Ola Jonsson.

Det var ikke så greit å rede ut eiendomsretten til Flaten på dette tidspunktet nå som Jon var gift med Erika . Hun og Jon fikk to barn , dette var sønnen Ola i 1785 og datteren Gudlaug i 1787 , hun ble siden gift med Erik Erikssønn Nystuen på Søndre Romundstad i Rendalen .

Etter at Erika sin mann Jon døde ble det holdt skifte etter han i 1789 , og her kom det for dagen litt av hvert . Erika var slettes ikke kommet tomhendt til Flaten . Netto beløpet var satt til hele 1084 riksdaler , og en må vel anta at mesteparten av dette var noe Erika hadde hatt med seg inn i ekteskapet med han Jon .

Av sølv hadde Erika Katarina blant annet hatt med seg dette inn i ekteskapet

- 1 Ølkrus med sølvløkk , 13 $\frac{3}{4}$ lodd , med navnene til besteforeldrene inngravert ; Erich Wærdahl og Anne Catrine Sommerfelt , og årstallet 1729 på , verdien på dette var 7 riksdaler .
- 1 Sølv spiseskje , merket E.W.A.C.S. 1721 , verdi ; 1 rdl. 1 ort og 12 skill.
- 1 do. (ditto) merket Christian Wærdahl 1725 , verdi ; 1 rdl. 1 ort .
- 2 do. Uten navn eller årstall , 1 rdl. 2 ort.
- 1 do. Rundt blad , merket E.O.S.V ? og A.O.S. 1701 , verdi ; 1 rdl. 1 ort.
- 1 Sølv sukkerklype , 1 rdl.
- 4 Sølv teskjeer , 1 rdl.

Men en stor bryggerpanne var likevel mer verdt enn alt dette , den kom opp i hele 28 riksdaler .

Erika's første mann , Jon Olssønn Flaten døde den 17 april 1789 ved garden Flaten i Alvdal .

I 1791 gifter **Erika Katarina** seg opp igjen med vår stamfar **Esten Sjurdsønn** fra den “*fargerike*” slekta fra garden Norsen på Kveberg i Alvdal .

For å kartlegge Esten Sjurdsønn sine opphavslinjer så må en tilbake til garden Kveberg Store i Alvdal eller Norsa / Norsen som garden ble skrevet for .

Garden Norsa (Norsen) på Kveberg i Alvdal

Fra gammelt av var skylda 8 kalvskinn eller 6 $\frac{2}{3}$ lispund . Fra 1838 5 dl. 2 ort og 19 skilling . Bygdefolket kaller fotsatt garden Norsa , det er en sammendragning av Nordistua , matrikkelen har Kveberg store . Garden er av de største og eldste i Alvdals bygda . I Alvdal hadde Norsa høyest lispund og daler skyld av alle , og i hele Tynset prestegjeld med to anneks var det bare Prestgarden i Tyllidalen og Prestgarden på Tynset som sto høyere i skyld .

Et lite snitt av garden Kveberg Store eller "Norsa" Norsen som den er bedre kjent som .Bildet er vel tatt midten på 1900 tallet .

Det var allerede i 1678 to garders på Kveberg , dette var Norsa og Gammelstu'u , og i 1618 hører en om to brukere her . Det var en Simen i Gammelstuen og **Esten i Norsen** . Esten må vel da være født ca. 1560 . I 1652 er " **Østen Queberig eigendis udi Kielde Odell 3 Skind** " Betydningen av dette "kan " gi noen interessante indikasjoner .

Denne " **Østen Queberig** " er identisk med vår første kjente stamfar ; **Esten i Norsen** , på denne opphavslinjen som starter på garden Norsa på Kveberg .

Det som ligger i den ovennevnte setning setningen er at Østen (Esten) eide 3 skinn jordgods i garden Kielde som han også hadde odelsrett til. Garden Kielde er nok identisk med garden Kilde i Åmot i Hedmark . Dette vil igjen si at Esten eller hans ukjente far hadde eid det samme garden Kielde i minst 30 år , men det sier ingenting med sikkerhet om hvordan han er kommet til de samme 3 skinn , og derfor heller ingenting om at eventuelt Østen (Esten) eller forfedre kom fra Kielde i Åmot . En annen sak er at det kan være arv, men det må da finnes ut av på annen måte , og det vil bli komplisert .

Vår første stamfar **Esten Norsa " Østen Queberig "** på denne opphavslinjen hadde som en kjenner en sønn

- **Sjurd Estenssønn** , født ca. 1590 under garden Norsa på Kveberg . Han er nevnt som bruker her i 1622 og 1624 . En har ingen mer informasjon om ham .

Vår stamfar **Sjurd Estenssønn** hadde tre sønner som en kjenner og disse var

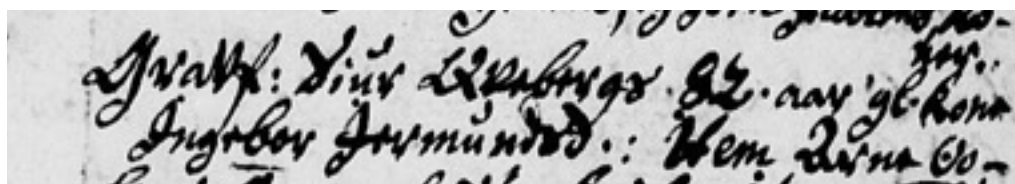
- **Brynjulf Sjurdsønn Norsen** , født ca. 1630 under garden Norsa på Kveberg . Han benevnes som halvvoksen dreng på garden Bogen i 1651 , og som husmann / rydningsmann i 1655 , men han nevnes da uten patronymikon (farsnavnet ; Sjurdsønn)
- **Halsten Sjurdsønn Norsen** , født 1634 under garden Norsa på Kveberg . Halsten bodde ved Kvebegsøyen , han er nevnt her fra 1664 . Halsten kommer senere til garden Uppistuggu , Grimsbu i Follidalen . Halsten dør her ca. 1690 . I årene 1691-92-93 nevnes ei Anne Iversdatter født i 1635 som bruker , om dette var hustruen til Halsten kan man ikke med sikkerhet si .
- **Esten Sjurdsønn Norsen** , født i 1619 under garden Norsa på Kveberg . Esten er også fra gammelt av skrevet som “ **Østen Siffuersøn** “ I 1657 er det vår stamfar Esten som sitter med garden , og før 2 hester , 9 storfe og 8 “ småkrøtter “ . Han er nevnt både i 1652 og i 1671 . I 1661 var vår Esten , skrevet som : “**Østen Hveberg**” vitne på høsttinget på Tynset . I mann tallet for 1666 står fire av sønnene til Esten oppført , således vet en med sikkerhet hvem hans sønner var . Esten . Kona til Esten var ei **Sigrid Larsdatter** , hvor og hvem som var opphavet til denne Sigrid har det ikke lyktes å finne ut . Esten må ha vært døde ca. 1672 for enka etter han Esten ; Sigrid Larsdatter nevnes som bruker på Norsa i 1673 - 93 .

Kjente barn av **Esten Sjurdsønn** og **Sigrid Larsdatter**

- **Erling Estenssønn Norsen** , født i 1659 under garden Norsa på Kveberg . Erling nevnes som ikke møtt på tinget i 1688 , og nevnes innrullert som “ **gammelt mannskap i 1693** “
- **Tore og Lars Estenssønner Norsen** , født henholdsvis i 1661 og 1663 under garden Norsa på Kveberg . En har ikke funnet mer informasjon om disse tre søsken av vår stamfar Sjurd Estenssønn .
- **Sjurd Estenssønn Norsen** , Sjurd var eldstemann i søskenflokket og odelsgutt til Norsa på Kveberg . Sjurd var født i 1657 . Sjurd møtte heller ikke opp på tinget sammen med sin bror Erling i 1688 . Sjurd var kranglefant i familien og slettes ikke så enkel å ha med å gjøre . Tredje juledag i 1678 ryker han i slagsmål og “ **Clameri** “ med Amund Storsteigen i bryllup's selskap på garden Nystuen , og som straff for dette så må de betale bot av “ **deris yderste Formue** “ og 2 riksdaler i domspenger i tillegg . Sommeren 1693 , da Sjurd var blitt godt voksen , så havner han igjen i slagsmål , denne gang med Bersvend Larssønn Nesteby , og nå må begge ut med 10 riksdaler hver for slossing . Sjurd ble gift med **Ingeborg Jermundsatter** , hun var født i 1645 . En har ikke klart å finne ut hvor hun kommer ifra og hvem som var opphavet hennes , men garden Ellevold er nevnt , uten at jeg har klart å

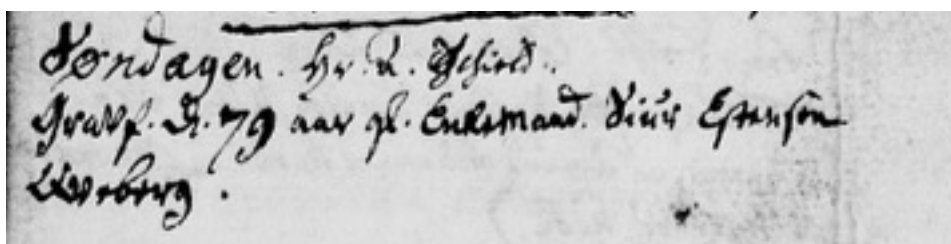
lokalisere denne garden , det er ingen gard i Alvdaal med det navnet . I Rendalen er det en gard med navnet Elvål , og her er det flere Gjermundsfolk , men jeg finner ikke ut at vår Ingeborg passer inn her i et riktig tidsbilde , så Ingeborg Jermundsdatter skal få lov til fortsatt å være et mysterium .

I 1727 var det gravøl etter “ *Siur Qvebergs Kone Ingeborg Jermundsdatter* ” og Sjurd var nå blitt enkemann .

Innføringa i kirkeboka med begravelsen til Ingeborg Jermundsdatter , presten har skrevet følgende : Siur Qvebergs 82 aar gl.kone Ingebor Jermundsd.

Fire år etter , i 1731 dør også Sjurd Estenssønn ved garden Norsa i Alvdaal .

Innføringen i kirkeboka med begravelsen til han Sjurd Estenssønn , presten har skrevet følgende : 79 aar gl. Enkemand Siur Estenson Qveberg

En kjenner til tre barn av **Sjurd Estenssønn** og **Ingeborg Jermundsdatter**

- **Tvilling : Sigrid Sjurdsdatter Norsen** , født i 1683 under garden Norsa . Sigrid kom senere til Skredderhaugen under Steia , etter at hun ble gift med skredder Simen Torgeirssønn . En kjenner til 7 barn av Sigrid og Simen .
- **Tvilling : Gudlaug Sjurdsdatter Norsen** , født i 1683 under garden Norsa . En har ingen informasjon om denne Gudlaug , uten at hun døde i 1773 ved garden Norsa .
- **Esten Sjurdsønn Norsen** , født i 1691 under garden Norsa . Esten var odelsgutten til Norsa , og tok således over gardsdriften etter sin far Sjurd . Esten drev garden fra 1723 og frem til 1759 . Det første året oppga Esten at han fødte 2 hester , 14 naut og 10 sauer , fikk 18 lass med høy og sådde en tønne og fire skjepper . To år etter kjøpte han garden til odel og eie av landherren ; løytnant Stub i Tune , for 173 riksdaler . Frem til 1743 var buskapen vokst til 4 hester , 20 naut 10 sauer og 10 geiter . I tillegg til dette er det oppført smieredskap for 8 riksdaler , men på samme

tiden steg også gjelda til han Esten . I 1732 var gjelda på bare 45 riksdaler , men i 1743 måtte Esten låne 161 riksdaler av selveste “ **Sollikongen** ” Engebret Jonssønn , og i 1784 hadde “ **Sollikongen** ” hele 390 riksdaler til gode i Norsa , en formue den gang .

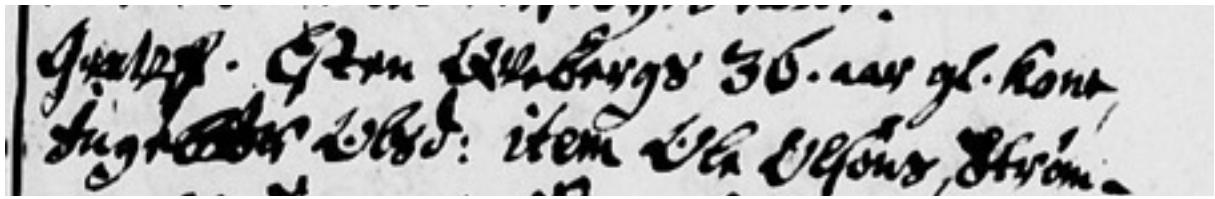
Epitafium av “ Sollikongen ” Engebret Jonsen Sollien 1697-1760.

Engbret Jonsen Sollien var en av de store mektige menn i Stor Elvdal og i Lille Elvdalen på denne tiden , og den viktigste drivkraft bak realiseringen av Sollia Kirke , og eier blant annet av garden Søndre Lien Sollien der vår stamfar Bersvend Eriksson Sollien, slo seg ned og hvor hans sønn , vår stamfar Lars Bersvendsson ble født , samt flere gardar og gardparter i Stor Elvdal og Lille Elvdalen .

Esten Sjurdsønn giftet seg første gang med vår stammor **Ingeborg Olsdatter** fra Vetlsteien (Lille Steien Søndre) i Alvdal . Ingeborg var født ca. 1685 og døde ung , bare 36 år gammel i 1728 . Ingeborg Olsdatter sine foreldre var **Ola Jonssønn** (1639 -) og **Marit Pedersdatter** (1652 - 1725) En vet ikke hvor Ola Jonssønn kom ifra , men en antar at han ble først gift med enka Ingrid etter den første kjente brukeren på Vetlsteien , en Tore (se for øvrig tippoldemor Maria Pedesdatter Trøen sine opphavslinjer)

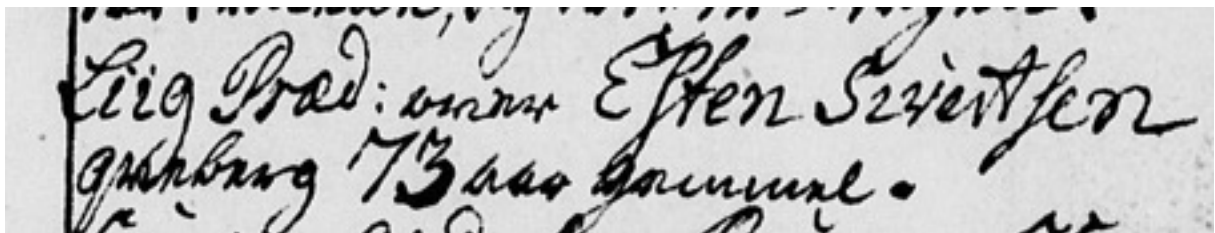
En kjenner til en halvbror til Ingeborg og seks helsøsken til Ingeborg . En bror , Erik Olssønn , kom til Nordistu'u under Steia hvor han ble gift med ei Brynhild Olsdatter . En annen bror , Tore Olssønn kom til Husom under Steia hvor han ble gift med ei Marit Olsdatter fra Flatene . En tredje bror , Esten Olssønn ble gift med ei Marit Eriksdatter Olen , denne Marit

var søster til vår stammor fra Olen med samme navn . Ingeborg sin eldste bror ; vår atamfar Jon Olssønn tok over garden etter sin far Ola , og ble gift med ei Ingrid Olsdatter .

Innføringen i kirkeboka av vår stammor Ingeborg Olsdatter sin begravelse i 1728 , presten skriver følgende : Esten Ovebergs 36 aar gl. Kone Ingeborg Olsd.

Den 18 juli 1732 gifter Esten Sjurdsønn seg opp igjen , denne gang med Ingeborg Pedersdatter fra Nordigarden ved Strømmen , hvis foreldre var Peder Simenssønn og Marit Olsdatter . Slehta til han Peder skal være kommet til Alvdal fra Stor Elvdal . I Esten sitt andre ekteskap med Ingeborg Pedersdatter , så kjennes det til 5 barn . Hvis det skulle være interessant for noen så har jeg disse nedtegnet , men jeg tar dem ikke med her .

Innføringa av begravelsen til vår stamfar Esten Sjurdsønn , presten skriver : Liig Præd : Esten Sivertsen Oveberg 73 aar gammel .

En ser at ved begravelsen til Esten så har presten holdt likpreken over Esten , i den vanlige bondestanden så var ikke dette så vanlig , men enkelte ønsket nok dette i sin egen begravelse , så dette har nok Esten avtalt i forkant av sin død , både med presten og etterlatte .

Likpreken (av latinsk *concio funebris*) minnetale over den avdøde etter jordfestelsen . Blomstringstiden for likprekner var 1600 og 1700 årene , men likpreken forekom alt omkring 1550 , og skikken varte ved til langt inn på 1800 tallet . Avdødes vita , om personen og den avdødes forfedre var det sentrale i likprekenen. Prestene fikk betaling for likprekenen , og jo bedre betaling desto mer panegyriske ble gjerne preknene . Det forekom likprekner på opptil flere timer, og ofte ble likprekner over storfolk trykt og utgitt . (dette har jeg eksempler på) Mot slutten av 1700 tallet fikk den tyske skikken med kortere gravtaler (*Standreden*) innpass.

Våre stamforeldre **Esten Sjurdsønn** og **Ingeborg Olsdatter** fikk fire barn sammen , disse var

- **Ola Estenssønn Norsen** , født i 1722 under garden Norsa . Ola døde også ved Norsa i 1812 . Ola ble gift med ei Ingeborg Pedersdatter , og de bodde på heimgarden til Ola ; Norsa . Ola bodde hjemme i 1762 “ *mot opphold for betaling og arbeider for*

andre “ og er hjemme i 1801 . Ola døde som legdslem . Om Ola og Ingeborg hadde barn kjennes ikke .

- **Ingeborg Estensdatter Norsen** , født i 1724 under garden Norsa . Ingeborg ble gift med Erik Jonssønn som var født på Sjurdhusaugen i 1715 . Ingeborg og Erik kom til garden Randmælsplassen i Alvdal , denne plassen hørte til under jurdhus gardene på 1700 tallet . På Randmælsplassen sto det ei lita stue , et lite fjøs og ei løe . De som bodde her var kommet fra de største gardene i bygda , men når den eldste sønnen hadde odel , og skulle ha storgarden helt og holdent , ble det ikke stort på de som yngre var . Ingeborg og Erik hadde 4 døtre , den ene Kari (f. 1754) ble gift med Jon Bentssønn , grenader i det “ **2 Trondheimske Kompani** “ Hvor det ble av de tre andre døtrene vet man ikke . Ingeborg var 9 år yngre enn Erik , og Erik døde allerede i 1766 . Randmælsplassen kom under garden Haugen igjen , og i 1792 så kvitterte enka Ingeborg Estensdatter for 11 riksdaler som hun for plassen med hus på hadde tatt imot av Ola Jonssønn på Haugen . I folketellingen for 1801 heter det at Ingeborg er “ **lægdslem og nyder almisse på Klokkarrønningen** “ Ingeborg døde på legd i 1802 .
- **Iver Estenssønn Norsen** , født i 1726 under garden Norsa . Iver tjente hjemme på garden Norsa i 1762 Iver ble gift den 29 desember 1767 med Sigrid Simensdatter fra garden Øren (Øra) ved Strømmen . Sigrid var datter av Brynhild Simensdatter og Simen Karlsønn fra Hauen i Alvdal . Simen var igjen sønn av våre stamforeldre Berit Olsdatter og Karl Arnessønn fra Sølnerlien . En kjenner til 5 barn av Iver og Sigrid . Blant disse var yngstesønnen Simen Iverssønn født i 1780 . Simen var ute i krigen mot svenskene “ **ufredsårene** “ i hele 7 år om han Simen så er det blitt sagt og skrevet at han kom bort i mye rart . En gang under krigen hadde de samlet i en sekk forskjellig krigsutbytte fra svenskene , som sabler , kokarder og epauletter m.m. De satt inne i skogen og så på dette da kulene plutselig begynte å hvine rundt ørene på dem , så de måtte rømme fra alt . En annen gang satt de ute i skogen og kokte seg grøt . Sidekameraten til han Simen skulle gå bort til en gard og hente melk til grøten , men han ble tatt til fange av svenskene . De to traff hverandre ikke igjen på to år etterpå “ **Du ble borte lenge du som skulle hente mjølk** “ var ordene han ble møtt med av han Simen . Han Simen og ble tatt til fange av svenskene og ført langt inn i Sverige . Men han klarte å rømme fra fangenskapet sammen med noen andre . Simen var ute i krigen i 7 år i strekk . På denne tiden var han innom hjemmet sitt som snarest bare en gang . Da var han med på en sølvtransport til Trondheim . Da han kom hjem igjen overtok han garden . Men gjelden vokste han oppover ørene , og han måtte levere fra seg garden til slutt . Kvebergsgjelten kom da under Rønningen Simen og kona og deres 11 barn reiste først til garden Hoset under Kvernes , dette var rundt 1865 . Etter dette dro Simen og familien til Haverøya .
- **Sjurd Estenssønn Norsen** , født i 1719 under garden Norsa . Sjurd var eldstemann og hadde odelsretten til Norsa . Sjurd ble gift med **Barbro Simensdatter** født i 1726 under garden Nystuen Øverby (Øverby Nordre) i Tyllidalen . Barbro sine foreldre var **Simen Olssønn** født i 1690 og **Brynhild Pedersdatter (Nordigarden) Strømmen fra Alvdal** .

Før jeg går videre med Sjur og Barbro sine barn tar jeg med litt om opphavslinjene til våre stamforeldre Simen Olssønn Øverby , Tyllidalen og Brynhild Pedersdatter Strømmen Alvdal , og hvor de kom ifra , Jeg begynner med Simen Olssønn fra Tyllidalen og deretter Brynhild Pedersdatter Strømmen i Alvdal

Garden Øverby Nordre (Nystuen - Utheim) i Tyllidalen

Garden Øverby Nordre (Nystuen – Utheim) i Tyllidalen

I matrikkelen kalles garden for Øverby Nordre . Skylden var fra begynnelsen av 6 kalvskinn og 1 ½ gråskinn . I matrikkelen av 1838 settes skylda til 3 daler , 1 ort og 6 skilling . Eiendommen er da adskillig redusert . I 1888 viser matrikkelen at enda mer er frasolgt den opprinnelige eiendommen . Det som da var igjen av garden , måtte ha vært særdeles veldrevet da skylda ble satt såpass høyt . Garden hører til de 6 - 7 eldste brukene på Øverby . De første selveiende brukeren her var vår stamfar Simen Olssønn , født i 1690 , hvor han kom fra kjennes ikke . Simen fikk i 1731 skjøte på garden av madam Lossius på de nevnte 6 kalvskinn og 1 ½ gråskinn . Garden var da udelt , men brukerne hadde nok vært bygselsmenn fra langt tilbake i tid . **Simen Olssønn** ble gift i 1719 med **Brynhild Pedersdatter Strømmen** fra Alvdal . De hadde sønnen Ole og døtrene Marit , **Barbro** , Ingeborg og Kirsti . Brynhild døde i 1741 , 47 år gammel . Skiftet etter henne i 1745 viser en netto på 172 riksdaler . Sønnen Ole fikk av boet 44 riksdaler , og døtrene hver 22 riksdaler . Slik var loven på denne tiden at sønnene skulle ha dobbelt så mye som døtrene . Ved skiftet er det oppført 4 hester , 26 storfe , 5 ungnaut , 32 sauer og 11 geiter . Dette viser at garden var en av de største på Øverby . Barnas morbror var for øvrig Simen Pederssønn Strømmen .

Ole Simenssønn Øverby overtok garden etter faren . I 1748 ble han gift med Kari Jonsdatter Prestegard . Ole døde i 1780 , under skiftet etter han er det nevnt i alt 9 barn . Boet har en gjeld på 400 riksdaler til en Ole P Sjøli i Rendalen . Formuen ble taksert til 789 riksdaler , men da all gjelden var trukket ifra , gikk det hele i minus . Ingen av ungene til han Ole Simenssønn så seg i stand til å overta garden , og i 1786 ble den solgt på auksjon til en Embret Toressønn Øverby Øvre for 674 riksdaler .

Vår stammor **Brynhild Pedersdatter Strømmen** sitt opphav og ættehistorikk

Strømmen grenda i Alvdal

Strømmen eller Straumen er fellesnavnet på alle gardene på begge sider av Glåma fra Tynset grensa i nord og nedover til Brannvålen i sør . Navnet har fra begynnelsen vært brukt om stryket i Glåma , og har senere blitt knyttet til gardene her fremme ved Straumen . Dette kommer frem i språkbruken den dag i dag , det heter oppmed (nedmed) Strauma og aldri på Strauma .

Strømsgrenda i Alvdal sett fra Sørvest .

Den eldste garden ved Straumen lå på bakken ovenfor elvefareet . Det er vanskelig å tidfeste når den ble bygd . Den er ikke nevnt i skattemanntallet fra 1529 , da en første gangen hører navnet Brannvålen . Den første skyldsettingen skjer i 1661 , da blir Nordigarden og Framigarden (Storstrøm) satt til 1 kalvskinn hver . De er da benevnt som “ **Rydningspladser - Kongl. Mayestæt tilhørig** ” Navnet viser klart at de er deler av en mye eldre gard .

Dette blir bekreftet ved en ny skyldsetting i 1732 . Vår stamfar Simen Pederssønn på Nordigarden og Halvor Olssønn i Framigarden som da eide gardene , kunne fortelle at gardene første gangen var skyldsatte da deres forgjengere styrte gardene for 70 år siden , en er da nede på 1560 - 70 tallet , og endatil kanskje litt tidligere . Var det gode år , kunne gardene fø 4 hester , 24 krøtter og 30 kalver til sammen , fortalt de . Skylda ble da satt opp med 10 kalvskinn slik at Straumsgardene kom til å skylde en halv hud hver .

Skogen sto både tykk og tett , og tok opp mye av den beste jorda , elvebakkene var frostlendte , men “**straumingene**” eide beiter langs elveleiet og styrte over hamning og fiskerett hele Sivildalen oppover og Savalstranda opp i Lomsjødalen . Allerede i 1667 forteller ei jordebok om fiske i Lomsjøen Litt av hvert fantes i skogen også , alle de gamle restene etter fangstgraver for elg forteller om dette og så sent som i 1873 var “**straumingene**” av gårde og skjøt to bjørner i skogen .

Krøtter var alikevel mer å stole på . I 1657 fødte Nordigarden 1 hest , 2 kyr og 2 sauer , og Framigarden 1 hest , 4 kyr og 7 småkrøtter . Og gardene vokste , i 1700 eide de både kvern og oppgangssag i Sivilla , sammen med naboene sine . I 1712 var det 17 mennesker ved Straumen som svarte skoskatt (en ekstraskatt)

På den tiden da “**straumingene**” ble odelsbønder , vokste det opp ny virksomhet ved elva Sivilla . I 1722 begynte bergverksfolkene å bygge smeltehytta ved Straumen , Strøms hytte , som den ble hetende . Straks begynte det å strømme folk til fra nabobygdene , en ny tid var kommet . Smeltehytta tilbød folk nytt arbeid , og nå måtte folkene begynne å regne med “**skillinger**” , og nye skikker gjorde sitt inntog . Men bruddet med de gamle tradisjoner var kanskje ikke så stort og komplisert som folk skulle tro , bonden ble hyttearbeider og skysskar i tillegg , og hyttefolket fikk buskap og begynte å dyrke opp jord .

Det ene huset etter det andre reiste seg opp rundt smeltehytta ved Straumen , der kom det provianthus , kullbu , hvilebu , redskapshus og sag og smie . Hyttefolket laftet seg opp lave stuer og bygslet jord av de eksisterende Straumsgardene . Disse hjemmene ble siden til storvokste gardar etter som det ble kjøpt tilleggsjord fra Brannvålen og Straumsgardene . Andre av plassene ble slått sammen eller gikk inn i andre bruk . I 1780 var det 9 plassmenn som svarte grunnleie til Framigarden

Noen av plassene fikk navn etter folk utenbygds ifra som bodde der . Bukkplassen ble oppkalt etter en Buch , Herdalsplassen etter en arbeider fra Herrdal i Sverige , og Meddølsplassen fra Meldal .

Hyttedriften ved Straumen fikk ikke så lang levetid , omkring 1790 var det slutt , og svart i alle smelteovnene . Det ble sagt at grunnen til dette var den store flommen i 1789 hadde skylden for dette . En del av hyttefolkene flyttet på Plassen ved Straumen , eller så reiste de til andre bygder , andre slo seg atter til ro i hjemmene de hadde bygd seg og fant næringa si i jordbruket , i skogen og på fjellet .

Plassgata ved Støms smeltehytte slik den så ut på midten av 1900 tallet .

Når det gjelder Nordigarden og Framigarden (Storstrøm) så var dette krongods fra begynnelsen av . På slutten av 1700 tallet ble den pengelense kongen tvinget til å selge unna mye av dette godset , og de to gardene gikk over til storkaksen på Tynset Anders Lossius . Brukeren på Framigarden kjøpte gardparten sin av Lossius i 1690 årene , men Nordigarden ble værende i hendene på utenbys folk frem til 1723 da den ble kjøpt av vår slekt ; Simen Pederssønn som var bror av vår stammor Brynhild Pedersdatter Strømmen .

Garden Strømmen , Nordigarden i Alvdal

Det gamle bumerke til Strømmen , Nordigarden .

Skylda i 1659 var 1 kalvskinn , i 1732 var den satt opp til 6 kalvskinn . I 1838 var den 2 daler , 15 skilling .

Sagnet sier at han som først slo seg ned og satte bo i Nordigarden , skulle være fra Stor Elvdalen er det blitt fortalt . Han kom seg over elva Øra på den måten at han felte et stort tre over elva og balanserte seg over på dette . Da han kom oppå bakken der garden nå ligger , stanset han og så seg rundt , og så sa han : “ **Her vil ei bygge , og her vil ei bu** “ Det skortet heller ikke på verken vilt eller annet fra skog og fjell den gang . En av de første brukerne dro til skogs og skjøt seg en stor elg mens kjerringa sto og kokte grøten en søndags morgen , er det sagt .

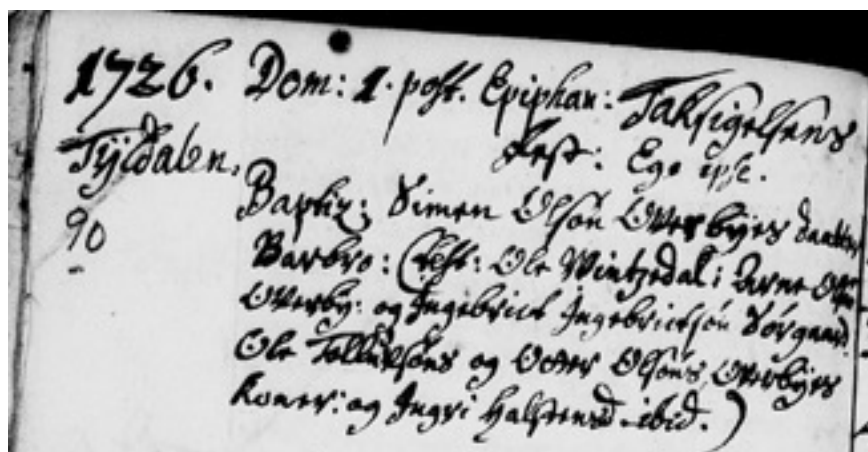
I skriftelige kilder er det **Simen Pederssønn født i 1627** , som er den første brukeren av Nordigarden som en kjenner på navn . En vet at han sto for garden i 1650 - 90 , og Nordigarden kan vel knapt være så mye eldre , for i 1657 før han Simen bare 1 hest , 2 kyr og 2 sauer . **Sønnen Peder Simenssønn** født i 1659 , tok over etter sin far , og satt med garden frem til 1720 . Peder var gift med ei **Marit Olsdatter** født i 1661 og død i 1743 , hvor Marit kom ifra og hvem som var hennes opphav kjennes ikke . På garden Buen (Strømsås) finnes det et skap som er kommet fra Nordigarden , det har initialene P.S.S.M.O.D. og årstallet 1702 . Peder døde i 1746 ved Nordigarden .

En kjenner til 7 barn av **Peder Simenssønn og **Marit Olsdatter****

- **Simen Pederssønn Nordigarden** , født i 1681 under garden Strømmen , Nordigarden . Simen var innrulert som 16 år i ungt mannskap i 1697 . Simen ble gift med Sigrid Simensdatter fra Nystuen på Steien . Simen overtok driften av garden etter sin far , og sto som bruker av garden i 1720 - 43 Han var kjent som en “ **drivendes dyktig gardbruker** “ og det kan en av kildene se på flere vis Fjøs og stall var fullsatte , det sto 22 storfe , 20 sauer , 6 geiter og 3 hester i 1723 . Og det samme året kjøpte han også garden til odel og eie for 200 riksdaler av Anders Lossius

på Tynset . En kjenner til 5 barn av Simen og Sigrid . Den ene var datteren Barbro Simensdatter som ble gift med Esten Jonssønn fra Utistuen hvis opphav var vår stamfar Arne Larssønn fra Utistu'u Nesteby og Olen på Steia . Simen døde i 1761 ved Nordigarden .

- **Ola Pederssønn Nordigarden** , født i 1688 under garden Strømmen Nordigarden . Ola Pederssønn ble gift den 27 desember 1731 med Kirsti Jonsdatter og kom således til garden Brandvold . Kirsti Jonsdatter var enka etter Nils Arnessønn fra Sølnerlien , og Nils var igjen sønn av vår stamfar ; svensken Arne Karlson født ca. 1635 , og som kom fra Brevads Hytte på Kvikne . En kjenner ikke til barn i ekteskapet mellom Ola og Kirsti .
- **Bersvein Pederssønn Nordigarden** , født i 1697 under garden Strømmen Nordigarden . Bersvein ble gift den 18 juni 1731 med Brynhild Pedersdatter fra garden Borsen under Steia . Bersvein og Brynhild kom til garden Sivilhaug , Strømmen . En kjenner ikke til barn i dette ekteskapet .
- **Halsten Pederssønn Nordigarden** , født i 1692 under garden Strømmen Nordigarden . Halsten ble gift den 22 september 1726 med Kari Olsdatter fra Halvorsgarden under Strømmen . Halsten og Kari kom til garden Nordihaugen under Strømmen . Halsten døde i 1763 . En kjenner til 5 barn i dette ekteskapet .
- **Ingeborg Pedersdatter Nordigarden** , født i 1705 under garden Strømmen Nordigarden . Ingeborg Pedersdatter kom til garden Norsen i Alvdal etter å ha blitt gift med vår stamfar der Esten Sjurdsønn . Dette var Esten sitt andre ekteskap , og Ingeborg Pedersdatter er således ikke vår stammor i ætta etter Esten sine barn . Vår stammor er Ingeborg Olsdatter som var Esten's første hustru . (Se ovenfor under : Esten Sjurdsønn og Ingeborg Olsdatter fire barn) Ingeborg døde i 1773 ved garden Norsen i Alvdal . Ingeborg Pedersdatter og vår stamfar Esten Sjurdsønn fikk i sitt ekteskap 5 barn som en kjenner til .
- **Brynhild Pedersdatter Nordigarden** , født i 1694 under garden Strømmen Nordigarden . Vår stammor Brynhild ble som tidligere nevnt gift i 1719 med Simen Olssønn fra garden Nystu'u Øverby i Tyllidalen . Brynhild kom således til Tyllidalen og hun og Simen fikk barna ; Ole og døtrene Marit , Barbro , Ingeborg og Kirsti . **Barbro Simensdatter** var født i 1726 under garden Nystu'u Øverby i Tyllidalen . Se for øvrig under eget avsnitt ovenfor om garden ; Øverby Nordre (Nystuen - Utheim) i Tyllidalen .

Innføringa i kirkeboka med dåpen til vår stammor : Barbro Simensdatter ; Baptizta; Simen Olson Overbys Datter Barbro . Så nevnes fadderne opp .

Våre forfedre **Sjurd Estenssønn** og **Barbro Simensdatter** på garden Norsa , Kveberg i Alvdal

Det gamle bumerke til garden Nosa på Kveberg .

Sjurd Estenssønn tok over garden da faren Esten døde , men som sin far så var ikke Sjurd den likeste gardbrukeren i bygda . Det var Sjurd sin sønn og odelsgutten Esten Sjurdsønn som skulle bli den som klarte å rette opp gardsdriften ved Norsa .

Sjurd Estenssønn og **Barbro Simensdatter** hadde disse barna som en kjenner

- **Ingeborg Sjurdsdatter Norsen** , født i 1753 under garden Norsa på Kveberg . Ingeborg ble gift i 1781 med Haldo Haldossønn . Etter at de ble gift kom Ingeborg til plassen Kolstu'u under Barkald . Haldo var født på Moen , Vestate i 1747 . En kjenner ikke til noen barn i ekteskapet mellom Ingeborg og Haldo . Foreldrene til Haldo var Haldo Simenssønn født på Søstulien og Berit Eriksdatter født og oppvokst på Olen i Alvdal . Hun ble introdusert i 1749 , og gravlagt med sitt 11 dagers gamle barn i 1751 . Haldo sine foreldre kom senere til Amperhaugen i Atnelien , og deretter til Moen , Vestate . Haldo sin far ble oppatt gift ca. 1753 med Anne Jonsdatter fra Haugen i Alvdal .

- **Brynhild Sjurdsdatter Norsen** , født i 1758 under garden Norsa på Kveberg . Brynhild ble gift i 1795 med **Zet (Seth) Anderssønn** fra Egnundmoen , Østre Egnunden . Brynhild og Zet er også våre stamforeldre og således våre 3 * tippoldeforeldre (se Seth linjen)
- **Ingeborg Sjurdsdatter Norsen** , født i 1760 under garden Norsa på Kveberg . Ingeborg døpes i 1760 (Dominica 24 post Trinitas) ; Sivert Estensen gaardbruks datter Ingeborg , men i 1761 (*Dominica 7 MA Post Trinit*) så gravlegges Sivert Estenson gaardbruks datter , presten har ikke skrevet inn navnet på datteren til Sjurd , så dette må være datteren Ingeborg som gravlegges knapt et år gammel .
- **Simen Sjurdsønn Norsen** , født i 1762 under garden Norsa på Kveberg . Simen kom til Belgmakerplassen Lien i Alvdal etter at han ble gift med Anne Margret Andersdatter . Anne Margret var datter av Anders Erikssønn fra Innset , Anders var belgmaker ved smeltehytta . Anne Margrete sin mor var Anne Catarina Jokumsdatte Koch av Koch ætta fra Røros . Simen fikk kjøpt “ **Belgmaker plassen** ” med sæter i Sølndalen . Simen var også pliktsfogd ved smeltehytta . Opprinnelig het denne garden for Fauthaugen (Syversplass) men det var etter han Simen at garden fikk navnet Belgmakerplassen . Simen døde 15 april 1839 . En kjenner til 5 barn av Simen Sjurdsønn og Anne Margrete Andersdatter .
- **Kirsti Sjurdsdatter Norsen** , født i 1765 under garden Norsa på Kveberg . Kirsti ble gift i 1792 med **Peder Olssønn** , og kom deretter til garden Enget , Plassen . Denne Peder sine foreldre var **Marit Larsdatter fra Utistuen** og **Ola Jonssønn fra Vetlssteien** . De hadde syv barn , men det var bare Peder Olssønn som vokste opp . Fem av søsknene til Peder døde i den forferdelige blodsott epidemien i 1773 , fastelavnssøndagen ble fire av barna deres gravlagt og noen dager etter fulgte odelsgutten Lars etter , han ble 20 år gammel . Peder sin far , Ola Jonssønn var smelter ved Fredrik Gaves verk og var av slekta våres fra Vetlssteien , det var tanta hans ; Ingeborg Olsdatter som nettopp ble gift til Norsen på Kveberg med han Esten Sjurdsønn (våre stamforeldre som er beskrevet ovenfor) Kona til han Ola Jonssønn , Marit Larsdatter , var av slekta våres fra Utistuen Nesteby . Peder tok over driften av garden Enget etter sin far, men heller ikke han var noen gardbruker å snakke om , i 1802 var han kommet dithen at han måtte låne 199 riksdaler av Peder Haugås i Sokndalen , og i 1807 fikk Jon Olssønn Follosen en panteobligasjon på 398 riksdaler av han Peder . Peder døde i 1827 , men allerede i 1817 hadde han gitt ifra seg Enget til “ **mågen** ” sin . Kirsti Sjurdsdatter døde 27 november 1836 ved garden Enget . En kjenner til 4 barn av Kirsti og Peder , det ene barnet var datteren **Ingrid Pedersdatter Enget** som var født i 1798 , og som i 1830 ble gift med **Sjurd Zetssønn ved Egnundmoen , Østre Egnunden i Alvdal , Ingrid Pedersdatter og Sjurd Zetssønn** var således søskenbarn og våre stamforeldre (Se Seth linjen og tippoldemor Maria Pedersdatter Trøen sine opphavslinjer)
- **Esten Sjurdsønn Norsen** , født i 1755 under garden Norsa på Kveberg . Esten var eldste gutten og odelsgutten på Norsa , og han skulle bli kjent som en meget dyktig

kar i de fleste sammenhenger . Han inngikk et godt gifte i 1791 med enka fra garden Flaten , vår stammor ; **Erika Katarina Kristiansdatter Werdal** . Esten fikk skjøte på garden Norsa i 1784 . Han var en meget dyktig gardbruker og klarte å rette opp garden igjen etter de vanskelighetene han var kommet opp i under de to forrige brukerne ; sin far og bestefar . Tidene var meget harde rundt 1800 tallet , det var krig , uår , sult og dyrtid , men han Esten han slet seg igjennom livet med en stor barneflokk å mette , han klarte å løse inn all gjelda , og ga fra seg garden i beste stand til vår stamfar Jon Estenssønn i 1820 . (Om Jon Estenssønn : se Marit Avlesdatter sine opphavslinjer) Esten Sjurdsønn var også i sin tid magasinforvalter ved “ **Lille Elvedals Bygdemagasin** ”

Lille Elvedals Bygdemagasin

I mange bygder fantes det i gamle dager bygdemagasin eller “ **kornboder** ” der bøndene kunne få låne såkorn om våren mot å levere korn tilbake neste vinter . Bygdemagasinene var på denne tiden et så godt tiltak at det her må nevnes . Den historie er en viktig del av bygdehistoria i Alvdal . De forteller om våre fedres slisomme kår , og strevet med å komme igjennom harde kår .

Misvekst og uår med mangel på såkorn var saktens årsaken til at det ble opprettet et bygdemagasin . Alvdal lå da som nå 5 - 600 meter over havet , og i den kalde Nord Østerdalen . Frost og andre uting var årsaken til flere magre år etter hverandre , så det var ofte matmangel og stor nød i bygdene . Og de som var voksne menn i slutten av det 1800 århundre , hadde selv vært ute i harde år , og de visste av egen erfaring hva jord og korn var verdt . Grøtmel måtte de ha , og magasinene skulle være tryggheten deres . Det skulle spares i gode år så de hadde noe å ta av når de magre årene kom , og kunne de for lengst avdøde gammelkarene tale , så ville de nok av takknemlig hjerte ha takket bygdemagasinet for god hjelp mang en gang , både direkte og indirekte . For når livet var som hardest i midten av det 1800 århundre , hvor det ene uåret etter det andre kom på rekke og rad , og låvene og stabburene var tomme for korn , da ble kornmagasinet redningen for mang en familie . Våronna kom , og det fantes kanskje ikke såkorn på garden eller i hele grenda for den saks skyld , og det var heller ikke lett å få noe fra andre bygder . Når det ikke var sledeføre så en kunne bruke Glåma som ferdselsvei , var det å kløve kornsekkene de mange og lange mil fra Trøndelag eller andre steder

En måtte derfor prøve å være selvberget , men før en kan høste må en ha både såkorn og jord .

Det hendte nok for mang en bonde at kornkista var tom . For livet måtte berges , det var aldri noen vei utenom . Det var og kanskje barna og livet deres det gjaldt . Og det var i slike tilfeller at bygdemagasinet var sikkerheten “ **korntrygda** ” . Etter de forferdelige årene fra 1739 til 42 tok Alvdølene for alvor til å arbeide med saken , og i slutten av 1800 tallet kom mesteparten av kornmagasinene i stand . Magasinhuset ble bygd av flinke tømmermenn , og ble et bygdestabbur i to eller tre høyder , og tomt til dette var som regel å finne på de mest sentrale steder i bygda .

Lilleelvdalens bygdemagasin (det gamle kornmagasinet i Alvdal .

Magasinet sitt grunnfond kom i stand på den måten at hver gardbruker ga frivillig et visst antall skjepper korn gjennom flere år . (En skjepper var $\frac{1}{6}$ tønne) En fikk også hjelp til grunnfondet av Kongens kasse i København , for det ble sendt mange tusen “ **sædekorn** ” til Norge og delt ut på magasinene . På magasinet kunne en få låne såkorn om våren , fra 8 mai og måneden ut , mot løfte om å levere tilbake korn den neste vinter , og da med en skjepper overmål pr. tønne . Når en tønne tilsvarte 8 skjepper , ble dette et dyrt lån for bøndene omregnet til % (12,5 %) Men som hjelp til selvhjelp ble det billig likevel .

Planen for magasinet gikk med andre ord ut på “**at enhver pålidelig Gaardbruger , eller en som kunde stille betryggende Kaution , kunde faa laane Saakorn og mindst en Skjepper og høiest en Tønde**”

En pålitelig mann i bygda ble valgt som magasinforvalter . Han hadde tilsyn med bygningen , og at korn som ble levert , holdt mål og var brukbart til “ **sågjerd** ” (såkorn) Magasinforvalteren måtte passe på lageret , så kornet ikke tok skade . Korn som ikke ble bortlånt , måtte byttes ut , for det var jo såkorntrygd det gjaldt . Regnskap måtte legges frem av magasinforvalteren for sognepresten innen 1 mars . Viste dette overskudd skulle en del av dette deles ut blant fattige og trengende i sognet .

Alvdølene var nok tidlig ute med denne ordningen . De viste fremsyn og hadde lært samarbeidet sin vanskelige kunst . Kornmagasinet ble en sterk og solid sammenslutning , og for sin tid til stor hjelp for Alvdølene i bygda .

Lille-Elvdalens Bygdemagasin kom i stand i 1792 , og planen er datert 29 februar samme år . Som startgrunnlag fikk det av Den kongelige Danske Regjering 50 tønner “ **sædebygg** ” mot at bygda kostet ogsatte istand et magasin på et “ **bekvæmt sted** ”

Det var og meningen at bygda skulle dyrke korn , men det greidde den ikke i 1742 . Men huset var på plass i rett tid , og et stort tiltak var satt i gang . Dessverre kom magasinet ut i hardt vær allerede den første våren , og samholdet bøndene i mellom holdt på å rakne fullstendig . Magasinet sin eksistens ble truet . For 26 tønner av den kongelige gave , som skulle være på plass da dørene ble åpnet , ble liggende over i Stor Elvdal , fordi føret på Glåma slo aldeles feil . Magasinforvalteren holdt på å gå trøtt av all motgangen som kom , fordi kornet ikke nådde frem til våronna . Det var ingen vei langs Glåma på denne tiden , og det å kløyve så mange korntønner var ikke gjort i en håndvending .

Kornmagasinet kom da i gang , og i 1794 ble det gjort vedtak om å innskrenke kornlageret til 80 tønner . Det var og vanskeligheter med å skaffe disse , av den grunn at det korn som er avlet her “ *er ikke tjenligt til Udsæd , saasom det modnes for sildig* “

Årene gikk , og det gikk ikke så mange år før magasinet hadde vokset av seg de første vanskene . I 1797 hadde magasinet et fond på 74 tønner og et utlån på 53 tønner og 4 skjegger . Fra å være 50 tønner i 1792 hadde fondet på 27 år blitt seks ganger større .

I 1817 og i senere år sendte kong Karl Johan store kvanta korn som gave til bygdemagasinene i Norge for å få disse på fote igjen etter alle nødsårene . Men Alvdal takket nei da de ikke hadde bruk for slik hjelp .

Magasinforvalter ved Lilleelvedalens bygdemagasin var inntil 1823 vår stamfar Esten Syversen (Esten Sjurdsønn) på Norsen Kveberg , det er grunn til å tro at Esten kanskje hadde vært forvalter fra bygdemagasinet's spede begynnelse . Etter Esten så var det hans sønn igjen , Syver Estensen (Sjurd Estenssønn) som var forvalter frem til den ulykksalige dagen 3 juni 1829 . (se under Sjurd Estenssønn)

Esten Sjurdsønn og Erika Katarina Kristiansdatter Werdal hadde disse barna som en kjenner

- **Barbro Estensdatter Norsen** , født i 1792 under garden Norsa på Kveberg . Barbro ble i 1813 gift med Lars Larssønn Sandeggen født i 1787 . Lars var den første som bosatte seg her ved Kloppbekken i Alvdal . Garden het for Kloppbekkmoen i matrikkelen , men ble gjerne kalt for Sand eller Sandeggmoen etter han Lars fra Sandeggen . Låven på Sand er av gran fjøler , og på en planke på fjøset så sto det innrisset L . L . S . Moan .1820 . Lars og Barbro bodde ved Sand til 1823 , da flyttet de sammen med Lars sin bror , Ola , til Ytre Rendalen . Der var Barbro og Lars først ved garden Sjøli et par år , siden i Holmslia , og tilslutt kjøpte Lars garden Lomnes . Det sies om han Lars at han var en stor og røslig kar , han var sterkt religiøs , men Haugianer var han ikke . Hver morgen satte han seg og ba sin bønn før han gikk til sitt arbeide . Han var en skikkelig arbeidskar , særlig når han drev som snekker eller smed . Ellers hadde han ord på seg for å være så snill og god at det hendte mang en gang at folk dro nytte av dette og snøt han Lars . Alle de 4 barna til Barbro og Lars ble alle gift i Rendalen . Barbro Estensdatter døde i 1879 .
- **Jon Estenssønn Norsen** , født i 1793 under garden Norsa på Kveberg . Jon ble i 1816 gift med **Marit Avlesdatter Sandegga** . Jon og Marit var således våre tipp tipp oldeforeldre .

NB . Om våre stamforeldre : Jon og Marit Avlesdatter ; se under vår tipp oldefar Avle Jonssønn Kveberg sine opphavslinjer : Marit Avlesdatter sine mor's og far's linjer .

- **Ingeborg Estensdatter Norsen** , født i 1796 under garden Norsa på Kveberg . Lille Ingeborg døde i 1797 knapt et år gammel .
- **Ingeborg Estensdatter Norsen** , født i 1797 under garden Norsa på Kveberg . Ingeborg ble i 1825 gift med husmann Jon Olssønn . Ingeborg og Jon skal ha vært bosatt under Fløtten , Elvål Sekundærkilder oppgir at Ingeborg skal ha hatt en uektefødt datter , Oline , med en Erik O Rogsve . Ellers er det sparsomt med informasjon å finne om disse to .

- **Sjurd Estenssønn Norsen** , født i 1798 under garden Norsa på Kveberg . Sjurd kjøpte garden Gammelstu'u , Kveberg Søndre i 1823 av Lars Olssønn Sivilhaug for 300 Speciedaler . Sjurd var en respektert foregangsmann i Alvdalsbygda på denne tiden . Han tok over etter sin far som forvalter ved "**Lilleelvedalens Bygdemagasin**" (kornmagasinet) Sjurd Estenssønn ble i 1823 gift med Ingeborg Arnesdatter Søgarden fra Tyllidalen . Ingeborg var enke etter Jon Jonssønn Eggen , fra hjembygda si i Tyllidalen . Den 3 juni 1829 skulle Sjurd , hustruen Ingeborg og Sjurd sin 23 år gamle søster Gudlaug frakte noen storfe over elva Glåma . Det gikk ikke likere enn at den gamle skrøpelige båten gikk under , og alle tre druknet denne sommerdagen .

Erland Engebretssønn på nabogarden til Sjurd , Jordet på Kveberg (Kveberg Jordet) var sønn av Engebret Olssønn Dalen og Kari Larsdatter fra Hjerkin . Det var for øvrig Erland sin far Engebret som skrev "**Kvebergsvisa**" som handler om drukningsulykken i Glåma i 1829 , hvor Sjurd Estenssønn , hans hustru og søster Gudlaug Estensdatter druknet da de skulle føre noe krøtter over Glåma . Teksten i visa gir et godt bilde av hendelsesforløpet denne ulykksalige sommerdagen 3 juni 1829 og hvem og hvor lang tid det tok før de druknede ble funnet igjen i Glåma .

Det måtte vel gå slik det gjorde ; båten var vel både liten og skrøpelig . Fire personer og ei lite båt vant ku over elva Glåma på begynnelsen av 1800 tallet var nok ingen spøk

Sjurd sin søster Gudlaug som var med i båten , og druknet ble visstnok ikke funnet igjen . I følge visa var det også en fjerde person med i båten sammen med kua (kuene) og denne karen ble reddet , men hvem han var , se det vet ingen . I visa fremgår det også at vår stammor Erika Katarina Kristiansdatter Werdal hadde satt 13 barn til verden , og da er vel dette barn fra begge hennes ekteskap , og da går dette regnestykket opp .

Visa ble ved en tilfeldighet funnet igjen for mange år siden hos skomaker Haardnes i Alvdal av Odd E Sivilhaug fra Alvdal .

Vise fra Kveberg

Tragedien i 1829 på Kveberg, der mann, kone og ei ungjente drukna.

1. En sørgelig tildragelse og ynkelig tilfald,
den 3dje juni her mon ske alt med 3 menesker,
dem hastig fra sitt hjemme drog fra slægt
og børne smaa,
alt om en times forløb, de død i vandet laa.

2. Dem tvende baade sammen bandt som vi
vel pleje gjør,
de flere gange over fór med sine kreatur.
Den sidste gang fra landet kom, en tyr blev rasende,
og væltede deres baade om, saa de til elven drev.

3. Da manden udi fare saa sin kone han har kjær,
han taledet til hende saa og bad hun komme her,
dermed han rækkede sin haand og hende tog i favn
men ingen rædning blev for dem, før de opgav
sin aand.

4. Paa Glommen elv de druknede, de i vest for
Kveberg var,
det var vel dog i dage 3, som vi paa vandet fór,
der soknet blev i nøysomhed, men ingen
fandt af dem,
om aftenen der sluttet blev og hver gik hjem til sit.

5. De 4de morgen samlet blev en mængde menesker,
som skulle lede efter dem, paa pintsedag det var,
det hændte sig ved middagstid, at manden
funden blev
og vejret var meget stridt saa ingen bund' kun se.

6. Ti uger efter træffer ind, at konen funden blev,
kom flydende til Langodden og der inhænted blev.
Hun tagen blev i hastighed og foret til sit hjem,
den anden dag begravet – var nedsat bredd
ved sin mand.

7. En sædelig god nabomand – og kone ligesaa,
med godhed omgaaet dem, som vi vel sanne maa,
den skjæbne hastelig løb om, at den henvandre lod
hen til et bedre stedde kom og hvile nu i ro.

8. En pige i sin ungdoms aar, hendes tid
hastig henløb,
hun var godvillig til at gaa imod sin haarde død,
fik sin grav og hvilested alt paa de bølger blaa,
en vei som Herren har beredt som vi vel vandre maa.

9. I stille levned vandrede her i sin ungdoms tid,
hun i sin spæde aar blev rykt hæn til et bedre liv,
vi regnet er som dine faar og ved ei hvilken tid,
som vi fra verden vandre skal og lægges ned til dig.

10. Dens gamle moder levede i sørgelig tilstand,
hun 13 børn avled har og er enke anden gang
de mange sorger hun har haft, men nu den
største blev.
Gud giv hende god fornuft at stride her sin tid.

11. Thi Job var en gudfrygtig mand, som vi i skriften ser,
hans børn de døde paa en gang, som han vel smærtes ved.
Han bad til den almægtig' Gud, som hannem trøste maa,
jeg nøgen her til verden kom og nøgen skal herfra.

12. Han sig derved ei skrække lod sin bøn han gjorde saa.
Da Herren gav og Herren tog, hans navn vi love maa.
Han fik sin helbrede igjen og hannem lykkes vel,
blev rigere end han før var som Gud vel dannet til.

13. En ung person i følge var, paa baadens kjøl han sig kom,
den pige udgav et ynkeligt raab om han hende hjælpe kan,
men han sig ej røre kan, sit liv han redde maa,
han maatte sitte paa samme rum ti han sin hjælp da faar.

14. To personer kom med en baad og førte ham i land,
sin skjæbne han ei har opnaad, sin sundhed fik igjen.
Forsiktig vi bruge bør, ihvor vi vandre hen,
vi ved ei paa hvad tid vi dør og skilles fra vor ven.

15. Jeg slutte vil mit digt og sang og bede om pardon,
da jeg som en enfoldig mand maa skrive simple ord.
Gud trøste maa de børne smaa som igjen leve lod,
jeg ringe mand ei bedre kan, men meningen den var god.

Tone: Sigmund Tronsli
Illustrasjon: Odd Syversen

Visa er skrive av Engebret Olson Jorda (1790–1857).
Dei som drukna var: Sjur Gammalstu'u (1798), kona Ingeborg som var fødd Søgard i Tyllidalen og søster til Sjur, Ingeborg, fødd i 1806.
Odd E. Sevilhaug fann visa hjå skomakar Haardnes.

Etter at Sjurd og Ingeborg druknet sto det igjen 4 foreldreløse barn , det var Goro Jonsdatter 8 år , tvillingbrødrene Jon og Arne Sjurdsønner 5 år gamle og datteren Erika Katarina Sjurdsdatter 2 år gammel . Da Sjurd druknet var han gjeldfri , og garden Utistu'u ble bortbygget i påvente om at Jon Sjurdsønn skulle bli myndig , og være i stand til å overta garden . Men skjebnen ville det annerledes , en dag Jon skulle bade på vestsiden av Glåma så druknet han også bare 20 år gammel . Tvillingbroren Arne var den gang reist til Nord Norge , og det ble sendt bud etter ham . I 1848 ble han gift med Anne Avlesdatter som var arving til garden Rønningen , så det ble til at Arne Sjurdsønn flyttet dit . Søsteren Erika Katarina ble gift i Urdstraumen , og garden til han Sjurd , Gammelstu'u , ble da stående øde i en mannsalder og senere drevet under garden Rønningen .

- **Kristian Estenssønn Norsen** , født i 1800 under garden Norsa på Kveberg . Kristian tok over garden Kloppbekkmoen (Sand / Sandeggmoen) der hvor søsteren Barbro og hennes mann Lars Larssønn Sandeggen hadde drevet i en del år . Kristian var den første som fikk hjemmel på eiendommen , da Ole Larssønn Bakken i 1840 skjøtet ifra seg 1 ort skyld i garden Bakken til han . Mot en avgift på 1 speciedaler i året fikk Kristian og rett til å hogge i skogteig 420 a . I 1865 hadde Kristian for til 1 hest , 7 naut og 12 sauer her . Kristian ble først gift i 1825 med Marit Larsdatter Bakken , og med henne fikk han sønnen Esten Kristianssønn som ble gift i Rønningen , og datteren Katarina . Kristian og familien reiste i 1838 til Kvernes på Nord Møre og bodde der noen år . Hvor Kristian var ansatt som **“ Kobberværks og Haandværks og Gaardsbestyrer ”** Kristian sin hustru , Marit Larsdatter døde i 1840 . Midlene i dødsboet etter henne var satt til 195 speciedaler , men gjelda var på 171 spcdl. **“ så gull hadde de ikke funnet på Nord Møre ”** Kristian giftet seg opp igjen i 1847 med Marit Knutsdatter Gulløyen .

Den eneste sønnen deres Martin Kristianssønn Kloppbekkmoen emigrerte til USA så fort han ble voksen . Kristian og Marit satt med garden Kloppbekkmoen frem til 1885 da en Rasmus Rasmussønn Moan fikk auksjonsskjøte på garden. Kristian døde 18 februar 1870 .

Martin Kristianssønn Kloppbekkmoen

Hvordan gikk det så med Martin Kristianssønn her i livet ? Som 13 åring i 1865 var Martin hjemme på garden Kloppbekkmoen under Bakken og **“ hjelper faderen med bruget ”** Den 17 oktober 1876 blir Martin gift med Kari (Karen) Fastesdatter . Da Faste navnet dukket opp så begynte jeg å fornemme en interessant bakhistorie på Kari . Jeg begynte å lete i kirkebøkene etter denne Kari Fastesdatter , og da fødselen hennes dukket opp så begynte jeg å ane et interessant opphav , men noe som dessverre Kari Fastesdatter ikke fikk nyte godt av .

Kari Fastesdatter ble uektefødt den 22 oktober 1849 av foreldrene **“ pike ”** Marie Olsdatter Stormoe i Meråker og unkar Faste Hennigsen Nerstad . Dette var begges første lejermaal . En av fadderene var Elen Estensdatter Volden . (Denne Elen var av vår slekt , og den samme Elen som emigrerte til USA sammen med sin mann Jens Sivertssønn Berget fra Meråker , se under Kari Estensdatter og Esten Jonssønn nedenfor)

Kari Fastesdatter sine besteforeldre var nok den Ole Olsen og Maria Pedersdatter som i 1801 var husmannsfolk på plassen **“ Sollem ”** under garden Stormoen i Meråker . I denne 1801 tellingen så finner jeg Kari sin mor , Marit Olsdatter 8 år gammel sammen med sin bror Peder Olssønn 6 år gammel som også var fadder ved Kari Fastesdatter sin dåp den 10 mars 1850 .

Men det mest interessante her er Kari sin far , Faste Henningsen Nerstad , ved ekteskapet til Kari Fastesdatter og Martin Kristianssønn den 17 oktober 1876 så er Kari sin far navngitt som Faste Henningsen Borchrewink , og da kommer Røros automatisk inn i bildet her . Men stakkars Kari som var uektefødt , det var hun som fikk lide . Hvordan det gikk med hennes mor det har jeg ikke fulgt opp , men Kari ble på grunn av at hun ble uektefødt satt bort som lita til fosterforeldrene Semming Olsen og Ragnhild Halvorsdatter ved garden Lille Steien Nordre i Alvdal . Således kom Kari til Alvdal fra Meråker hvor hun senere ble kjent med Martin Kristianssønn Kloppbekkmoen som senere skulle bli hennes mann , og en annen tungtveiende grunn til at Kari ble satt bort var hennes far's familie ; den mektige Borchrewink familien fra Røros . Før jeg går videre med Kari og Martin , og litt om denne familie kretsen rundt Borchrewink ætta fra Røros , så skal jeg bare ta med ganske kort om hvordan det gikk med Kari sin far ; Faste Henningsen Borgrewink .

Faste Henningsen Borchewink var født på Røros den 16 januar 1827 , og ble senere , ca. 1860 gift med Lussia Hansdatter fra Røros , hun var visstnok av av Kokkvold slekta fra Røros , og født ca. 1832 . På et eller annet tidspunkt så forlot Faste Henningsen Borchrewink og Lussia Hansdatter Meråker , og flyttet nordover til Skjervøy kommune i Troms . I 1865 er Faste og Lussia notert med 5 barn . Faste er husmann med jord på plassen "*Kjækan*" i Skjervøy , ved siden av å være husmann så er han også benevnt som "*kobberværksarbeider*" . I 1857 så skal familien ha bodd i Kåfjorden , Alta . I 1875 er det kommet til flere barn , og familien har flyttet til Senja . Faste har nå avansert til "*Stiger*" ved nikkerverket på Senja i Berg kommune i Troms . Faste sin mor , Karen Borchrewink fra Røros har også kommet til Senja i Troms og bor sammen med sin sønn og svigerdatter og "*forsørjes af sin Søn*" . Faste Borchrewink døde 21 februar 1891 i Berg og Torsken i Troms fylke . Faste sin hustru Lussia , flyttet senere inn til Tromsø hvor hun i 1910 var bosatt hos barnebarnet Ida Marie Bentzen .

Borchrewinkættens opphav

Jeg har valgt å ta med litt om denne ættens opphav da jeg finner den ganske interessant , så jeg starter med den første kjente mannen i denne ætta og går fremover i tid til Faste Henningsen Borchrewink .

- 1) Bonaventura Borchrewink født ca. 1525 og død etter 1587 i Danmark . Han kom fra Tyskland eller Nederland . Han var Kapell mester ved det Danske Hoff , og etter oppholdet ved det danske hoff var Bonaventura en tid i Dresden. Til slutt kom han tilbake til Gottorp. Hustru er ukjent
- 2) Sønnen : Melchior Borchrewink , født ca. 1560 i Roskilde og død 20 desember 1632 i Roskilde i Danmark . Han var Guttessanger , senere instrumentalist . Organist ved Hoffkapitlet fra 1596 . Var Kannik i Roskilde til sin død . Han var gift med Magdalene Augustdatter , hun var datter av August (inus) Eriksen som var Kongens Sekretær i København . Død 1619 i København og moren Helvig , død etter 1619 i København ?
- 3) Sønnen : Christian Melchiorson Borchrewink , født ca. 1590/ 1610 i Roskilde kjøpstad i Danmark . Han var Sogneprest i Hornslet fra 1641 , og død 1650 i Hornslet Prestegjeld Øster Lisbjerg , Randers i Danmark . Han ble gift ca. 1642 med Anna Henriksdatter Sander og som døde i 1690 samme sted som mannen Christian . Annas foreldre var : Henrik Sandersen , rådmann i Holbæk i Danmark , og Elisabeth Hansdatter .
- 4) Sønnen : Henrik Christian Borchrewink , født ca. 1643i Åby (Hornslet) i Danmark . Kom ca. 1680 til Trondheim . Organist i Nidaros domkirke fra 1691 , og Kantor ved Nidaros Domkirke fra 1700 . Han var gift to ganger , første gang med Margrethe Paulidatter Prieur datter av Paulius Prieur , som var født antatt ca.

1620 i Paris . Han var miniatyrmaler og ca. 1675 bodde han og arbeidet i København , han skal ha dødd i London ca. 1683 .

Henrik sitt andre ekteskap var med Catharina Mortensdatter Krag , datter av Morten Eriksen Krag og Maria Lorentzdatter . Catharina Mortensdatter sin morslinje kom angivelig fra Holland .

- 5) Sønnen : Leonard Christian Borchrewink , født 1 April 1698 i Trondheim (Røros ?) I 1727 var han overstiger på Røros . Direktør ved Røros verk fra 1737 , og død 19 September 1772 på Røros . Leonard var gift med Magdalena Johannesdatter Brun , hun var datter av organist og kirkeverge , gårdbruker Johannes Brun og Anne Margrethe Svendsdatter Busch , bosatt på Røros . Anne Margrethes far og bestfar var henholdsvis Svend Gjertsen Busch og Giert Hanssønn Busch , begge auksjonsdirektører i Trondheim . Både mor's og far's linjene her går tilbake til både Tyskland og Danmark . Det skal for øvrig nevnes at Giert Hanssønn Busch sin oldefar Hieronymus Boldich , født ca. 1520 var Borgermester i Haderslev og sekretær hos Kong Christian III av Danmark .

Leonard og Magdalena hadde 16 barn og regnes som stamforeldre for den norske slektlinjen av Borchgrevinck ætten .

- 6) Sønnen : Johannes Borchrewink , født 21 september 1748 på Røros , og død 7 april 1824 samme sted . I 1801 var han Hytteskriver ved Dragås under Røros verk . Johannes var gift med Anna Cathrine Flor , født den 20 januar 1757 og død den 11 mars 1844 . Anna Cathrines slekt kan jeg føre flere generasjoner tilbake , men uten å gå i detalj så dreier det seg i hovedsak om linjer tilbake til Danmark og Opsloe (Oslo) de fleste tilbake til tidlig 1500 tallet .
- 7) Sønnen : Leonard Christian Borchrewink , født 27 juli 1778 og død 18 april 1865 . Leonard sin hustru var Johanne Bergmann Holst , født 19 mai 1784 på Røros og død 5 april 1863 samme sted . Johanne sine opphavslinjer er også kartlagt , og kan føres flere generasjoner tilbake . De fleste tilbake til tidlig 1500 tallet .
- 8) Sønnen : Henning Flor Borchrewink , født 8 oktober 1801 og død etter 1875 . Henning var verksarbeider på Røros. Henning sin hustru var Karen Fastedatter Indset , født 18 april 1802 på Røros . Sammen fikk de sønnen Faste Henningsen Borchrewink som igjen var far til den uektefødte Kari Fastesdatter . Faste hadde 7 søsken som en kjenner og disse var : Johanne , Anne , Leonard Christian , Ane Cathrina , Karen , Henning Flor B og Theodor.

Martin Kristianssønn Kloppbekkmoen og Kari Fastedatter til USA

Som tidligere nevnt ble Martin Kristianssønn og Kari Fastedatter gift i Alvdal den 17 oktober 1876 , og den 11 februar 1879 ble datteren Marit født ved garden Kloppbekkmoen i Alvdal .

Den 17 juni 1881 emigrerte Martin , Kari og datteren Marit på 2 ½ år fra Oslo med Angelo linjen og reisemålet var Wilson , St. Croix County i Wisconsin . Martin sitt yrke var oppgitt til å være snekker . Av bilettprisene så ser jeg at de reiste på 1 klasse da prisen pr. person var Kr. 459 , prisene oppgitt for andre varierte fra ca. kr. 149 til kr. 201. I folketellingen for 1900 finner jeg familien igjen i Cady town St. Croix i Wisconsin . Kari har endret navnet sitt til Carrie og datteren Marit til Mary . De har også fått en sønn etter at de kom til USA og dette var Charley Christianson , født 8 august 1885 .

Hva som skjedde med datteren Marit vet man ikke helt sikkert , men det en vet er at hun ble gift , fikk barn , men døde den 23 april 1915 36 år gammel mens hennes barn var forholdsvis små . Dette kommer jeg litt tilbake til .

Sønnen Charley er i 1920 å finne i St Croix , Wisconsin . Nå er han blitt gift med den 1 år yngre Carrie (Karen) , Carrie er oppgitt med norsk mor og svensk far . Carrie og Charley har fått to døtre , Irene M og Doris L Christenson , henholdsvis 2 ½ år og 5 år . Da kan man anta at Charley og Carrie ble gift ca. 1915 . Av notatene nedenfor skal vi se at noe skjer med sønnen Charley også , der fremkommer det at han forsvant sporløst og ingen hørte noensinne noe fra ham igjen . Her ligger det nok enda en tragedie gjemt men i en annen sekundærkilde er Charley oppgitt død den 4 desember 1972 .

Martin døde den 4 mai i 1923 i Wilson , Wisconsin , etter Martin sin død ble Kari Fastedatter (Carrie Christianson) kjæreste / partner med en Ola Engebretson Dølplass født i 1847 og død ca. 1932 (de var ikke gift) , hvem denne Ola var har jeg ikke funnet ut , men han og Kari hadde sønnen Ole Olssønn Dølplass . Kari kunne ikke være hans mor da denne Ole var født så tidlig som den 15 desember 1871 , altså 10 år før Kari og Martin emigrerte .

Følgende notater om Martin og Kari er funnet i amerikanske sekundærkilder

About Martin Kristiansen

Notater : Han ble født på Kloppbekkmoen Sand og reiste som en ung mann til Amerika ? (tvilsomt) men kom tilbake og giftet seg med Kari Fastesdatter . Han utvandret med sin familie i 1881 og reiste til Wilson, Wisconsin. Her bodde de i seks år før de flyttet ut til farmen, hvor de drev i 20 år. Farmen ligger 3 miles utenfor Wilson. De solgte farmen og bosatte seg i Wilson. I Østerdalslagets Mindeskrift fra 1917 står det på side 45, under kapitlet “ Wilson-settlementet “: “ *Martin Christiansen (Lopbækkmoen) udvandret i 1881 og er fra Lilleelvedalen . Hustruens pigenavn var Kari Stensplads og er ogsaa fra Lilleelvedalen . Martin har farmet i 20 aar, men har nu bosat sig i Wilson* “ Martin døde etter en lengre tids smerfull sykdom som holdt ham det siste året til sengs .

About Kari Fastesdatter Borchgrevink :

Notater : Fosterdatter til Semming Olsen (f. 1805) og Ragnhild Halvorsdatter (f 1811) Gården var Lillesteien nordre (381F). Faddere: Lars Olssen Bakken, Marit Finnesdatter, Lars Enbretsen Kloppbekkmoen, Ingeborg Larsdatter og Hanna Halvorsdatter Kloppbekkmoen. Emigrerte til Amerika sammen med sin mann Martin Kristiansen og 2 år gamle datter Marit Kristiansen 17 juni 1881 . Billettene kostet kr. 459 pr person. De reiste med linje Angelo fra Oslo. Målet for reisen var Wilson, St. Croix County , Wisconsin . De kjøpte en farm 3 miles syd for Wilson og drev denne i ca. 20 år. Eiendommen lå inntil Lutheran Church eiendom, og i 1894 donerte de bort land som skulle brukes til kirkegård. I 1907, etter at deres sønn forsvant , solgte de gården og flyttet inn til Wilson. Etter den

tragiske bortgang av deres datter, flyttet de til svigersønnen for å ta vare på sine to barnebarn. Martin hadde dårlig helse og døde i 1923. I 1926 flyttet Kari til et aldershjem i Witteberg , Wisconsin. Hennes helse hadde de siste årene av hennes liv vært dårlig, men hun var svært aktiv helt opp til en uke før hun døde . Kari døde den 26 november 1926 .

En må anta at det er stor etterslekt i USA etter Kari og Martin , men undertegnede har ikke gjort noe forsøk på å spore opp disse

- **Katarina Estensdatter Norsen** , født i 1803 under garden Norsa på Kveberg . Katarina ble gift med Ola Pederssønn født i 1807 . Ola fikk av sin bror Haldo Pederssønn skjøte på 23 skilling skyld i Moen (Lille Eggen / Eggemoen) Kjøpesummen var på 80 Speciedaler . Ola livnærte seg som skredder , og fikk i sine eldre år tilnavnet “ **skredder gubben** ” Han hadde ord på seg for å være særdeles sta og egen , og så hadde han den uvanen at han alltid skulle arbeide i helgene. En søndag han kom kjørende med et digert høylasse , lurte en av naboene på om han var blitt døgnvill ? Da kom det ovenifra høylasset “ **Det er fill de som er døgnvill som ikke kjøre høy ner det er høyver** ” Han ola hadde også et ordtak : “ **Ner ei dør , så stupe ei som en dau okse** ” En førjulsvinter drev han og kjørte hjem ved , han var blitt gammel nå . En kveld var han så lenge borte at folk begynte å bli redd for han Ola . Sent på kvelden kom hesten ruslende hjem igjen av seg selv , og folk dro av gårde og skulle lete etter gubben . De fant ham stiv som en stokk og steindau liggende på vegen inni Finnbudalen , han Ola hadde fått slag og stupt . Ola og Katarina hadde ingen barn , så det ble til at de hadde testamentert alt de eide til tjenestejenta si , Maria Olsdatter fra Ostermoen , hun ble senere gift med enkemann Esten Estenssønn fra Langodden og flyttet dit ned . Esten solgte i 1900 “ **skredderrommet** ” til han Ola og Katarina .
- **Gudlaug Estensdatter Norsen** , født i 1806 under garden Norsa på Kveberg . Gudlaug druknet 23 år gammel , den 3 juni 1829 i Glåma sammen med broren Sjurd Estenssønn og kona hans Ingeborg Arnesdatter .
- **Ola Estenssønn Norsen** , født i 1809 under garden Norsa på Kveberg . Ola var den yngste sønnen ved Norsa på Kveberg . Ola var den første som bygde på Stamoen Nedre i Alvdal , garden er bedre kjent som Ostermoen . I 1835 ble han gift med Ingeborg Pedersdatter fra Kvebergstrøen . Denne Ingeborg var søsteren til vår tipp oldemor Maria Pedersdatter som ble gift med vår tipp oldefar Avle Jonssønn fra Norsa på Kveberg . Ola og Ingeborg fikk 4 barn som en kjenner , disse var : Esten Olssønn som tok over garden etter sin far i 1877 for 1600 kroner og føderåd til Ola og Ingeborg . Marie Olsdatter som ble gift med enkemann Esten Langodden Katrine Olsdatter Stamoen var født i 1845 og giftet seg med Lars Larssønn Moan fra Follidalen den 8 juli 1875 , og emigrerte til USA . Petra eller Petronelle som hun også ble skrevet som , ble gift med Esten Langodden ?

Katrine Olsdatter 3 barn , den første var sønnen Lars Larssønn som ble døpt den 18 juni 1876 , men han døde som liten , for den 13 oktober 1878 blir sønnen Lars Larssønn født . Og den 22 januar 1882 blir datteren Jørgine Larsdatter døpt .

Den 23 juli 1891 emigrerer Katrine og Lars sammen med deres to små barn med skipet SS Island , og reisemålet var Black River Falls i Wisconsin . De er omtalt i boka “ *Utvandrerhistorie for Folldal* “ De bosatte seg først i Levis i Wisconsin etter å ha bodd en tid i Osseo i Wisconsin .

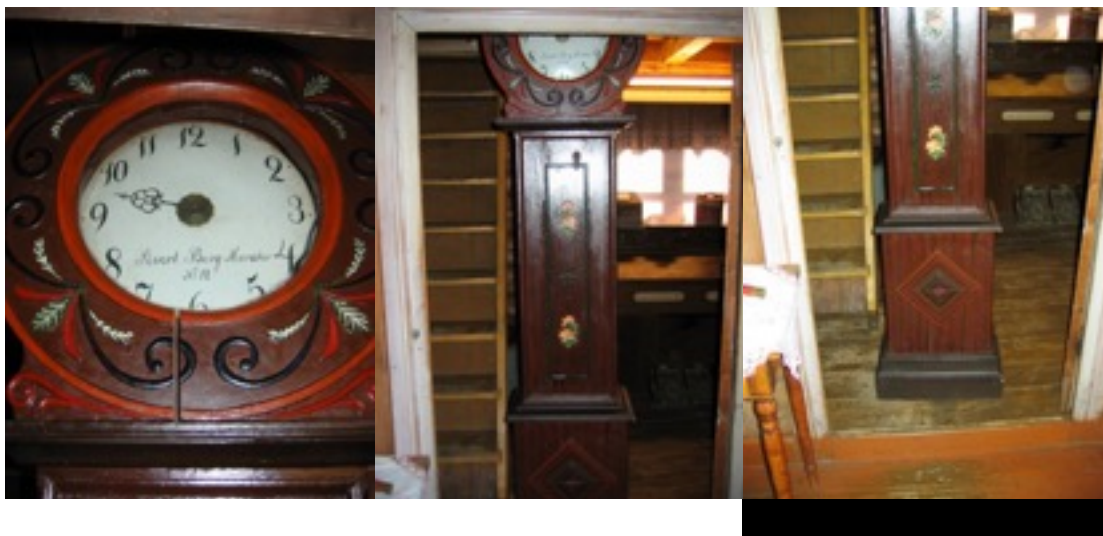
- **Kari Estensdatter Norsen** , født i 1794 under garden Norsa på Kveberg , og søster til vår stamfar Jon Estenssønn . Kari ble gift med Esten Jonssønn Kjølhaug fra garden Kjølhaugen i Alvdal , og født i 1797 . Esten sin far var Jon Estenssønn , smed av yrke , og var fra Ryenget . Han ble gift med Elen Blostrupsdatter fra garden Blostrupsmoen . Jon Estenssønn var hyttarbeider ved Fredriksgaves Verk og fikk ved skjøte garden Kjølhaugen av overstiger Mathias Carlsen . En av brødrene til Esten Jonssønn var for øvrig Arne Jonssønn født i 1805 , Arne var en tid smed i Alta ved kopperverket der , og ble gift med Johanna Brun Borchgrevink fra Røros , de flyttet senere til Tromsø . Borchgrevinknavnet og disse folkene fra Røros skal vi høre mer om . Esten Jonssønn som var eldste sønn og odelsgutt ved Kjølhaug fikk etter at faren var død ansvaret for gardsdriften ved Kjølhaug . I 1835 så hadde Esten og Kari 1 hest , 5 krøtter og 17 sauer , og Esten sådde 1 tønne bygg . Men Esten fant seg ikke til rette ved Kjølhaug i Alvdal , de reiste nordover til Trøndelag , og bygslet først garden Volden i Meråker og siden Sætran i Stjørdal prestegjeld , men heller ikke her slo de seg til ro , Amerika lokket Den yngre broren til Esten ; Blostrup Jonssønn kjøpte i 1839 Kjølhaugen av Esten for 400 speciedaler . I 1865 var Kari og Esten fortsatt i Meråker , de var henholdsvis 69 og 66 år i følge folketellingen (denne viser seg ved flere tilfeller å operere med feil alder) og de hadde føderåd hos sønnen Jon Estenssønn og hustruen Gjertrud Pedersdatter .

Da Kari Estensdatter Norsa og ektemannen Esten Jonssønn Kjølhaug fra Alvdal , senere Meråker bestemte seg for å emigrere til USA i såpass voksen alder så var dette fordi flere av deres barn og barnebarn også dro . Jeg antar at Kari og Esten så for seg en mer “ *tryggere* “ alderdom i USA sammen med sine barn , selv om de skulle til et fremmed og på denne tiden et “ *vilt* “ og forholdsvis utemmet land . Da de dro , holdt borgerkrigen i USA på å ebbe ut , indianerne var fortsatt fullt ut aktive med sine herjinger både innbyrdes , mot soldatene og mot de hvite nyankomne som banet veien mot vest . Mange bukket under på veien og døde før de kom frem til sitt endelige mål . Ukjente sykdommer florerte , og villdyr de knapt hadde hørt om tok også liv . Men lite skulle de vite om de spor de , deres barn og etterslekten satte i USA . Etterslekten etter Kari og Esten er tallrik i USA .

Sivertsen folket fra “ *Berget* “ i Meråker

Jens og Sivert Sivertssønner sine foreldre var Sivert Sivertsen og Beret Joensdatter , født henholdsvis ca. 1767 og 1769 . De var husmannsfolk med jord på plassen “ *Berget* “ under garden Evjen i Meråker Sivert var ved siden å være gardbruker på sin egen husmannsplass , samt utføre pliktarbeid på hovedgarden Evjen også kjent i Meråker som klokkemakeren Sivert

Det har lyktes undertegnede å få fatt på bilde av en av klokkene som Sivert lagde . På grunn av klokken midlertidige plassering da bildet ble tatt så er bildet oppdelt i tre seksjoner , men en ser tydelig det gode håndverket som Sivert utførte i klokkene han lavde . Dette er da klokke Nr. 12 som Sivert lagde , en kan med sikkerhet si at dette var klokke han lavde kun på bestilling da ei slik klokke på denne tiden nok var luksus de færreste kunne unne seg .

En av klokkene som Sivert Sivertsen fra Meråker lavde (klokke Nr. 12) Etter at denne flere ganger ble forsøkt solgt på auksjon utabygd's så fant den endelig veien hjem til Meråker , og er i dag ivaretatt av historielaget i Meråker .

Emigrasjon , “ *Homesteadere* “ og litt om nykommerene

Mellom 1825 og 1925 , innvandret mer enn 800.000 nordmenn til Amerika , dette var omtrent en tredjedel av befolkningen i Norge på denne tiden . Med unntak av Irland , bidro ingen land en større andel av sin befolkning til Amerika enn det Norge gjorde . Den største grunnen var Land / Jordeiendommer . Dette var en mangelvare i Norge på denne tiden . Hvis det var tilgjengelig i det hele tatt , var det svært kostbart , og noe de aller færreste hadde råd og mulighet til . “ *The Homestead Act* “ ble undertegnet i loven

av 20 mai i 1862 av President Abraham Lincoln. Alle emigranter som ble **“ Homesteadere ”** fikk utdelt nær sagt gratis land på inntil 160 dekar . Og med muligheter til å kjøpe til mer land etter hvert , og det var noe nær sagt alle gjorde etter hvert .

PREFACE

When a book is published, be it small or large, there must, as a rule, be given a reason therefore. In accord, herewith, it can be pointed out that when the undersigned, a few months ago, wrote a report in the "Fremad" about Nidaros Congregation, that establishment and further developments together with the names of the gallant men and women, who were founders and were the first Congregational members, won that appreciation in the congregation.

The author was then called upon to publish an account about "The Old Church" in book form, as many wished to record these old memories in such a form that it could be preserved.

To comply with that wish, the first report was rewritten and done more thorough. The book was then printed and handed over to the readers kindly judgment.

H.A. Ustrud

From "The Old Church" A short history of Nidaros Congregation from it's founding in the year 1868. By H.A. Ustrud . Published May, 1926 Preface of book .(Bokens Forord)

“ Nykommerene ” fra Norge ankommer nå på denne tiden i en stadig økende mengde . De aller fleste av dem trengte penger til å betale for reisen sin over Atlanterhavet . Her er et morsomt utdrag fra boken **“ The Old Church ”** som etterlater ingen tvil om hvor de kom fra , hvor lenge de måtte , og hvordan de måtte jobbe for å finansiere reisen sin .

“ Etter at gudstjenesten var slutt , samlet folk seg ute på gårdsplassen og snakket litt om dette , og så var det heller ingen hast i å gå hjem nå på denne kalde vintertid . Meråkerdialekten ble hørt over alt , den hadde gjort seg sterkt gjeldende blant alle nykommerne . Men de få Bynesinger og Vestlendinger prøvde nå og da å presse noen ord inn i samtalen som foregikk . Og de stakkars Telemarkingene var så få i antall, at de måtte bare stikke pipen i munnen å bare røyke i vei , for de slapp ikke til i samtalen i det hele tatt på grunn av folket fra Meråker . Så da folk gikk hjemover , var det sikkert mange som stoppet på hjemvegen den dagen for å snakke om nyheter fra gamlelandet ”

De fleste av nykommerne var unge mennesker , som gikk inn i arbeidstjeneste blant sine medreisende sambygdinger , og det var noen gårder på østsiden , sør fra Nessan's og opp til Bruaas og Langness i nord , (Dette er gardsnavn som de norske emigrantene brukte på sine nye hjem i dette tilfelle Minnehaha County i Sør Dakota) hvor ikke bare én , men flere nyankommede jenter og gutter som ble satt i arbeid . Mange av disse arbeidet hardt for å betale for turen deres over til Amerika . Den rådende kontrakten tilsa at det var ett år for gutter og litt lengre for jentene . Det var fordi **“Onkel Sam”** hadde vedtatt en lov som forbød innleid arbeidskraft . Ikke alle var fornøyd med loven , og denne tiden med denne type **“ plikt arbeid ”** ble senere ofte omtalt som slave tiden . Men , når alt er tatt i betraktning , var deres situasjon ikke den verste. De gikk på skole og fikk en viss utdanning , arbeidet seg opp og frem her i Amerika , og de fleste gjorde det bra noen til og med meget bra , slik at mange av dem ble noen av de mest respekterte mennesker i landet . De var med å bygge og formet landet vårt .

Litt om **“ våre ”** Alvdal's og Meråker folk til og i Amerika

Den første som dro til Amerika fra denne familien var Kari og Esten sin datter Elen Estensdatter og ektemannen Jens Sivertsen Berge (fra husmannsplassen Berger i Meråker) og datteren Marie Jensdatter på 2 år , de reiste fra Trondheim den 14 mai 1865 med barken “ **Bergen** ” og ankom Quebec i Canada den 3 juli 1865 , reisemålet var Mapleton , Minnehaha County i Sør Dakota . De neste som reiste var Kari Estensdatter og ektemannen Esten Jonssønn Volden (Kjølhaug) og sønnen Esten Estenssønn Dalemoe Eggen (Kjølhaug) på 36 år Kari og Esten var henholdsvis 72 og 69 år gamle da de emigrerte til USA , reisemålet var Goodhue County i Minnesota . De emigrerte den 26 mai 1866 fra Trondheim med barken “ **Vidfarne** ” og ankom Quebec i Canada den 18 juli 1866 .

Båttypen “ Bark ”

Bark er et seilskip med minst tre master, hvor de fremste er skværriggede mens den akterste masten har mesanseil.

Barken har en noe enklere rigg enn en fullrigger, og kan dermed seile med mindre mannskap. Norske seilskipsredere kjøpte på slutten av 1800 tallet ofte inn gamle fullriggere fra utlandet og rigget dem ned til barker. Disse skipene var som regel bygget av stål eller jern. Dette i motsetning til de norskbyggede, som vanligvis var bygget av tre. En bark er større og smekrere bygget enn en brigg , og derved raskere . Det fantes også fire og fem mastede barker. Mastene på en tremastet bark heter fokkemast , stormast og mesanmast eller kryssmast. Det norske skole skipet Statsraad Lemkuhl er en tremastet bark .

Den 30 april 1867 emigrerer Kari og Esten sin datter Guro Estensdatter og ektemannen Sivert Sivertsen Berge (Sivert var bror til Jen Sivertsen som var gift med Guro sin søster Elen) og deres barn Sivert Sivertssønn og Anne Marie Sivertsdatter , henholdsvis 5 og 3 år gamle . De reiser med seilskipet Neptun . Det var mange flere fra Sivertsen familien fra Meråker som emigrerte , men jeg tar bare med historien og nevner de som var nærmeste familie til Kari Estensdatter som da stammer fra vår slekt .

Seilskuta "Neptun"

Inspection Record of The "Neptunus"

I 1867 dro hun fra Trondheim ,den 2 mai , og ankom Quebec i Canada den 19 juni . Ca. tre uker tok reisen over atlanteren . Skipet ble inspisert før det forlot Trondheim , og ble funnet å være i skjønneste orden . Det hadde nok forsyninger av vann , mat og medisiner . På denne seilasen som Neptunus gjennomførte , var det 347 passasjerer , 124 voksne menn , 111 voksne kvinner , 97 barn i alderen 1 til 14 år og 15 barn under 1 år. De fleste av passasjerene var fra Selbu , Aalen og Holtaalen . Passasjerene på dette skipet var de første til å bli oppført i Trondheim politietet's utvandrigs protokoller . Skipet hadde et mannskap på 17 inkludert kapteinen .

Fra Quebec så tok de mest sannsynlig et annet skip til Milwaukee og flyttet til Goodhue County i Minnesota . Det har ikke vært mulig å finne ut hvor i Goodhue County de først slo seg ned , men en indikasjon på hvor det kunne ha vært finnes på "**Amerika kisten**" til Guro Estensdatter og Sivert Sivertssønn . På "**Amerika kisten**" så står det malt med sirlige pene bokstaver "**Sivert Berg To Redwing , Goodhue Co. Minnesota**" . Så det kunne altså vært i Redwing at de slo seg ned , og det kan også være her at søsteren til vår stamfar ; Jon Estenssønn , ligger begravet .

Sivert Berg's Steamer Trunk " med teksten : Sivert Berg To Redwing, Goodhue Co., Minnesota" Kisten er fortsatt i god behold og befinner seg i USA hos en av etterkommerne til Guro og Sivert .

På den lange reisen over Atlanteren er jeg sikker på at diskusjonen gikk livlig om sine fremtidsplaner . Da de kom til Goodhue County i Minnesota og innså at mange emigranter allerede hadde gjort krav på deler av det gode landet , må de ha tenkt "**Jeg kom ikke denne lange vegen for å jobbe på en annen manns land . Da kunne jeg ha oppholdt meg i Norge for å gjøre det.**" De bestemte seg for å være i bevegelse og sendte noen

medlemmer av gruppen ut mot vest for å finne et bra sted for å gjøre sine krav på godt land “

De bodde her kun i noen få år (5 år er nevnt i en kilde) , og de må ha besluttet at det var for mange mennesker der (begrepet ; to crowded - altfor overfylt er blitt funnet angående avgjørelsen deres om å flytte fra Minnesota) . De pakket sammen og flyttet til Minnehaha County i Dakota Territory. Dette var ifølge boken “ *The Pioneer History* “ på en bestemt dato , nemlig den 26 juli i 1869 . De “*homesteaded in the west tier of forties in section 29 in Mapleton township*“

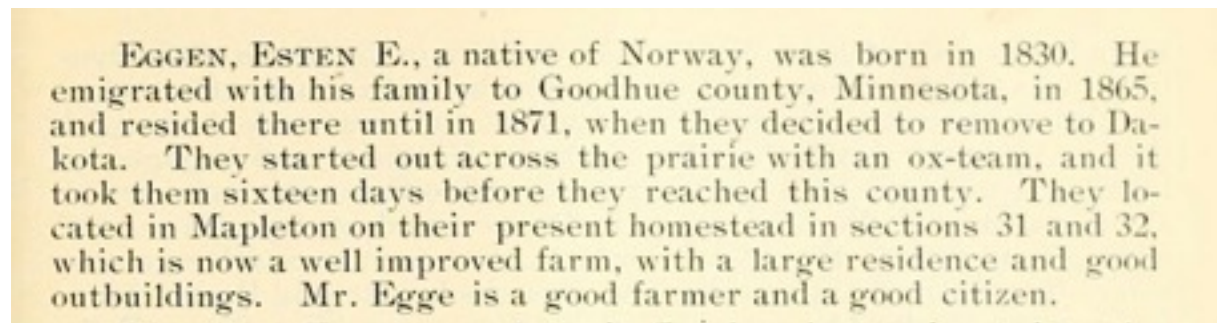
Kari Estensdatter døde i Goodhue County i Minnesota sannsynlig hos sønnen Esten Estenssønn Dalemoe Eggen (Kjølhaug) . Dødsfallet til Kari har det ikke vært mulig å finne en vet heller ikke hvor hun ligger begravet . Guro og broren Esten tok turen fra Minnehaha County i Dakota til Goodhue County i Minnesota for å hente “ *gamle Esten* “ hjem til seg etter at moren Kari Estensdatter døde .

Følgende utdrag er sakset fra : The Pioneer history of Minnehaha County's Norwegian pioneers history from the year 1866 to 1896 , og oversatt til norsk av undertegnede

Esten C Eggen og kone Guro Estensdatter forlot Meråker i Norge i løpet av våren 1866 og kom til Goodhue County, Minnesota hvor de bodde i ca. 5 år. I løpet av sommeren 1871 kom de til Minnehaha County i Dakota og Homesteaded i seksjon 31 Mapletown Township, hvor de bodde resten av sitt liv.

Esten C Eggen sine foreldre kom til Amerika fra Lilleelvedalen i Norge . Navnene deres var Esten Jonssønn Volden (Søndre Kjollhaug) og Kari (Estensdatter) Volden .

Esten Jonssønn Volden ble kjent som “ *Gamle Esten (Old Esten)* ” Disse to gamle menneskene kom til Amerika på 60 tallet og kom til Goodhue County i Minnesota , hvor de bodde 3 eller 4 år.

EGGEN, ESTEN E., a native of Norway, was born in 1830. He emigrated with his family to Goodhue county, Minnesota, in 1865, and resided there until in 1871, when they decided to remove to Dakota. They started out across the prairie with an ox-team, and it took them sixteen days before they reached this county. They located in Mapleton on their present homestead in sections 31 and 32, which is now a well improved farm, with a large residence and good outbuildings. Mr. Egge is a good farmer and a good citizen.

Utdrag fra “ History of Minnehaha County “

I løpet av sommeren 1872 dro sønnen Esten Eggen og svigersønn Jens Sivertsen Berg med hvert sitt eget team av okser , og gikk til Goodhue County , Minnesota for å hente gamle Esten og kona til Minnehaha County , South Dakota , med sine eiendeler. Dette reisefølget inkluderte også 2 melkekyr og en sugende kalv (diende kalv) som tilhørte en annen person. Da kvelden kom , slo de leir der de fant ved så de fikk lavet bål til kvelds . De to kyrne ble melket, kalven fôret , og resten gjort i “ *mush eller pudding* “ som ble deres mat resten av reisen. I denne gruppen av reisende var også en kvinne som het Gertrud Skavmo , Karen J Stordahlsvold og Sarah Ingebretsdatter Øyen og en ugift mann hvis navn er glemt . Karen Stordahlsvold var veldig rampete og skøyeraktig , en dag hun ønsket å spille “*foten styrke*” (antagelig revkrok?) med gamle Esten . Men han trodde hun ikke

ville prøve seg på noe lignende , men hun lurt ham , omstendig pakket hun skjørtene over knærne , og rundt kroppen sin i noe som lignet et stramt sjal , og kunne således foreta ethvert spill som en hvilken som helst mann kunne , hvem som ble vinneren vet forfatteren ikke . Gamle Esten “ **homesteaded** ” nær sin sønn ved ankomsten til Minnehaha county i Sør Dakota .

Kanskje den mest bemerkelsesverdige episoden som skjedde da hvite mennesker begynte å bebo dette fylket i Sør Dakota , var den voldsomme snøstormen i 1873 . Den bredte seg gjennom hele Dakota , Minnesota , og en del av Iowa og den nordlige halvdelen av Wisconsin . Opptil sytti personer omkom bare i Minnesota . I Minnehaha fylke startet stormen på formiddagen den 7 januar og fortsatte med nesten full styrke i nesten tre dager uten antydning til å minske i styrke , de fleste hadde små muligheter til å flykte fra denne fryktelige snøstormen . Det var fire personer i Esten sitt nærområde som omkom i snøstormen .

Robert Foster, som bodde sammen med sin familie i en torv shanty (Torv Shanty eller Sod House som de ble kalt , var små firkantede hytter som utelukkende ble bygd av torv . Dette var på grunn av mangel på trevirke ute på Dakotapraerien , og disse typiske Sod House’s var de første husene emigrantene bygde) i den nordvestlige delen av seksjon 33 i Benton i Minnehaha County , mistet to barn. På morgenen da snøstormen startet var hans sønn Robert , fjorten år gammel , og hans datter Sarah , tolv år gammel , begynte å gå litt over en halv kilometer nordover , hvor noen åte hadde blitt satt ut for å fange rev , når snøstormen kom over dem . Det viste seg siden at de hadde gått omlag en mil , og deretter en halv mil sørover , og en halv kilometer østover , og til slutt hadde de stoppet opp , og forsøkt å søke ly i en Torv Shanty uten tak Der de ble funnet den 15 mars , nesten to måneder etter at de forsvant i snøstormen . Synet som møtte de som fant disse to barna var forferdelig . Begge barna hadde frosset i hjel stående inntil den ene torv veggen i Torv Shanty’en . Sarah på 12 år sto fortsatt oppreist , og det var tydelig at broren Robert på 14 år hadde dødd stående ved siden av sin søster , men han hadde falt overende etter hvert som snø og is hadde smeltet av liket hans .

De andre personene som omkom i stormen var en A .M . Abbott og en “ **skandinavisk mann , hvis navn forfatteren ikke har vært i stand til å lære** ” . Esten Jonssønn Kjølhaugen fra Alvådal var den ukjente skandinaven .

Esten ble overasket og overmannet , av den forferdelige snøstormen som varte i tre dager , og døde den 7 januar 1873 . Når snøstormen kom om morgenen den 7 januar , bestemte “ **Gamle Esten** ” for å gå ut og se til buskapen og at kyrene hadde det bra mot kvelden , og selv om “ **Gamle Esten** ” kjempet mot stormen som best han kunne , så blåste den Esten fullstendig ute av kurs og han fant ikke frem til låven i snøstormen . “ **Gamle Esten** ” ble funnet om morgenen etter , frosset i hjel nær bolighuset .

Vintrene i Dakota kunne være forferdelige , snøstormene kunne vare i dagevis . Dette håndfargede bildet fra 1913 viser en familie som står på taket av huset som er dekket av snø , og forsøker å grave huset sitt frem av av snømassene . The Northern Great Plains , 1880-1920: Photographs from the Fred Hultstrand and E.A. Pazandak Photograph Collections .

Esten Jonssønn Kjølhaug var den første som ble begravet på Berg Cemetery som ble etablert i 1837 . Området der kirkegården ligger er ifølge kilder gitt av Svigersønnene til Kari Estensdatter og Esten Jonssønn , Sivertsen folket . På gravsteinen til Esten så kan man se at det er inngravert feil fødselsår på ham . 1804 i stedet for 1797 .

Gravsteinen til Esten Jonssønn Volden (Søndre Kjølhaug)

Esten Jonssønn Volden sin sønn ; Esten Estenssønn Eggen , for anledningen med fele og sigar . Bildet er arrangert siden Esten hverken røkte eller var musikalsk .

Barna til Esten Jonssønn og Kari Estensdatter som emigrete til USA

Esten Estenssønn Eggen var født i 1830 og døde i 1901 , Han var gift med Guru O Eggen fra Meråker .

Esten Estenssønn Eggen og hustru Guru O Eggen

Esten Estenssønn Eggen og Guro O Eggen hadde i sitt ekteskap disse barna ;

Esten Estenssønn Moan og Ole Estenssønn Eggen , sønnen Esten E Moan og hustru Maria O Moan er begge begravet på “ **Berg Cementery** ” på høyre halvdel på gravstenen under er navnene til Esten Jonssønn og hustru Guro O (Guru) . Esten og Maria hadde to barn ; Gertie (Gurine) og Edward .

Elen Estensdatter , født 10 juni 1827 i Alvdal og ble gift med Jens Sivertssønn Berg , født 29 mai 1837 i Meråker , og var sønn av bonde og klokkemaker Sivert Sivertsen i Meråker . Elen og Jens hadde to døtre : Carrie (Karen Soline) og Maria . Datteren Carrie døde i 1880 av difteri . Datteren Maria ble senere gift med Ole Pedersen Schjodt

Familie bilde ca. 1875 av Elen Estensdatter og Jens Sivertsen Berg , og fra venstre Carrie og bak Maria .

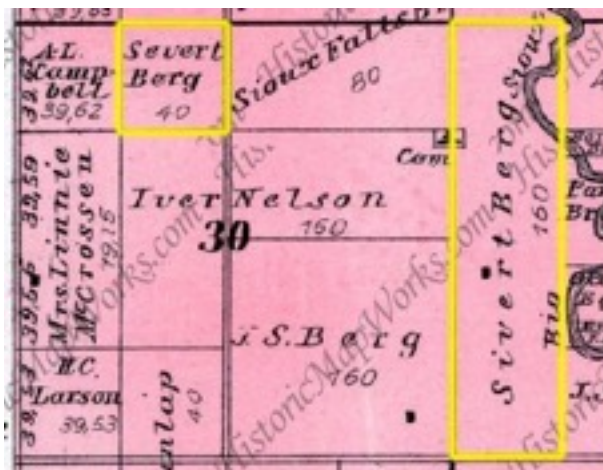
Elen og Jens homesteadet i Minnehaha County i Sør Dakota i 1868 , 160 acres land gitt den 24 mai 1879 . Senere fikk de mer land og deres totale eiendomsmasse var på 320 acres .

Guro Estensdatter , født 1835 i Alvdal , og ble gift med Sivert Sivertssønn Berg , født i 1823 i Meråker. Sivert var bror til Jens som igjen var gift med Guro sin søster Elen . Sivert og Jens Homesteadet like ved hverandre i Minnehaha County . Guro og Sivert fikk 6 barn ; Sivert som ble drept av lynnedslag 16 august 1876 15 år gammel , datteren Karen som døde 4 år gammel , sønnen Esten som døde av lungebetennelse 6 måneder gammel , datteren Anne som døde 1 år gammel , datteren Karen vokste opp og ble gift , datteren Anne Maria . Anne Maria ble gift og fikk to barn ; sønnene Maurice og Sivert Erickson , men deres mor Anna Maria døde bare 19 år gammel , og hennes mann reiste vestover og ingen hørte noensinne mer fra ham . Hva som skjedde med sønnen Maurice har jeg ikke funnet ut , men Anne Maria's sønn ; Sivert vokste opp og ble fostersønn hos besteforeldrene Guro og Sivert .

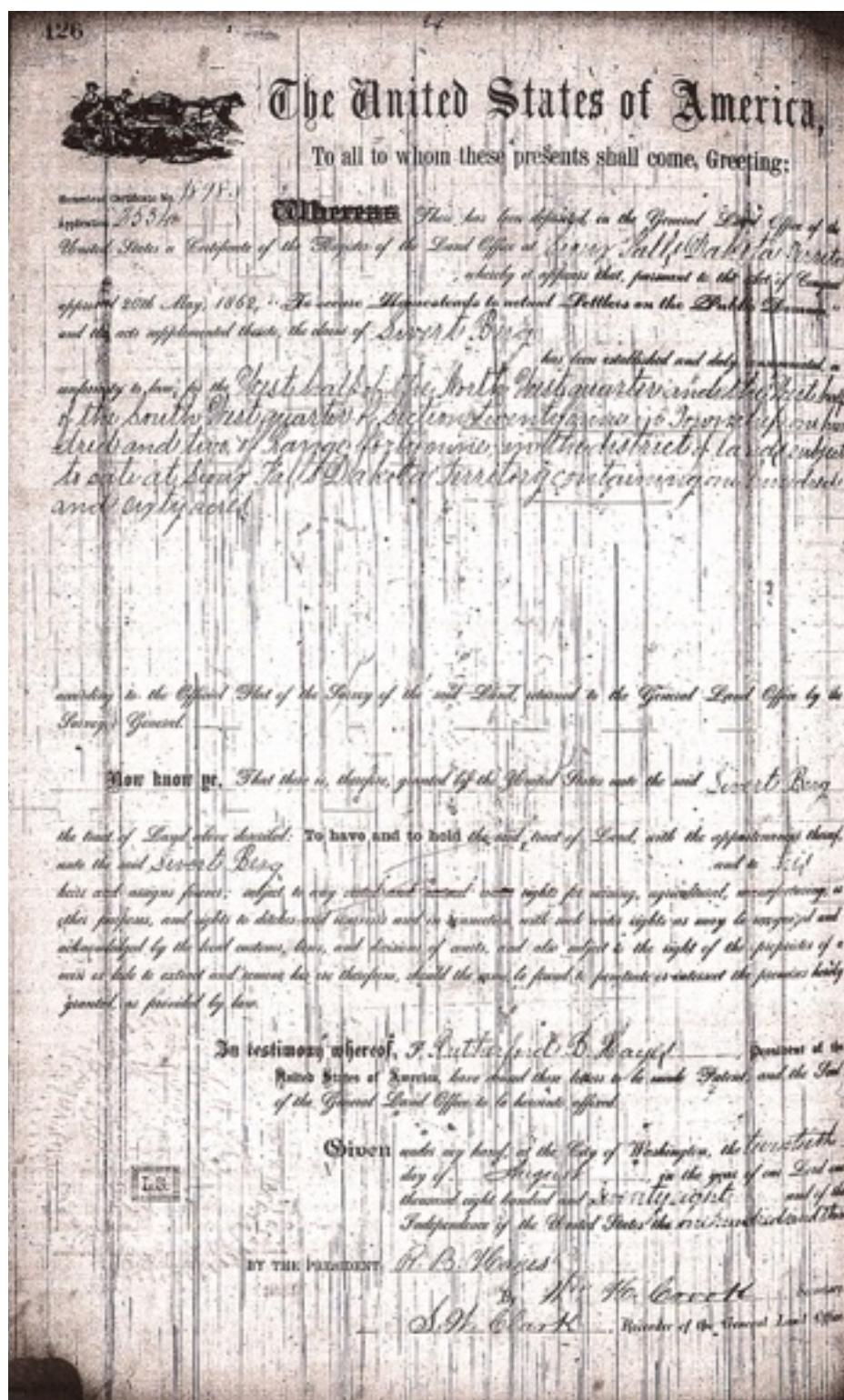
Bildet til venstre : Guro Estensdatter og Sivert Sivertssønn . Bildet til høyre : Sivert Sivertssønn med barnebarna Maurice og Sivert

Da Sivert og Guro Homesteaded , fikk de den 20 august 1878 160 acres land , og den 25 juni 1890 fikk de ytterligere 40 acres . Kartetutsnittet nedenfor viser eiendommene Sivert og Guro eide i 1903 .

Sivert og Guro sitt første “ *land patent document* ” av 20 august 1878 .

“ *Land patent* ” dokumenter viser og dokumenterer overføring av eiendomsretten til land fra den føderale regjeringen til enkeltpersoner. En kan søke i Bureau of Land Management poster for å finne ut om flere emigranter i slekta var en original Homesteader.

Bilde av Sivert Berg og Guro Estensdatter sitt "Land Patent" (Eiendomsbevis) på sine første 160 dekar utstedt den 8 august i 1878.

Homestead sertifikat nr.: 1898
Søknad: 2534 (eller 253H)

United States of America

“ To all to whom these Presents shall come , Greeting “

*Mens det har blitt deponert i General Land Office i USA et sertifikat av registeret av Land Office på Sioux Falls, Dakota Territory, der det ser ut til at i henhold til lov av Kongressen godkjente 20 mai 1862, “ **For å sikre homesteads til faktiske nybyggere på offentlig eidegom** “, og opptreer supplerende dertil , har krav på Sivert Berg er etablert og behørig fullbyrdet i samsvar med lov for West halvdel av North West kvartal og West halvdel av South West kvartal § tjueni i Township 102 av Range førtini , i distriktet lander underlagt salg på Sioux Falls, Dakota Territory inneholder 160 dekar.*

Ifølge den offisielle Plat av kartleggingen av nevnte Land tilbake til General Land Office ved Surveyor General .

Nå vet dere at det er derfor gitt av USA til den nevnte Sivert Berg på jordstykket ovenfor beskrevet, for å ha og å holde den nevnte traktat av land, med tilbehøret derav , til nevnte Sivert Berg og hans arvinger og tildeler alltid .

I vitnesbyrd hvorav jeg, Rutherford B. Hayes , president i USA , har forårsaket disse brevene skal gjøres Patent og Seal av General Land Office til å være Til dette festet. Gitt under min hånd, på City of Washington, den tjuende dagen i august, i Herrens år 1878, og av Independence of USA den ett hundre og tredje.

Av presidenten: R. B. Hayes

Av W.B. Crooks, sekretær

S. W. Clark, opptaker av General Land Office

Guro Estensdatter og Sivert Sivertssønn Berg døde henholdsvis 1909 og 1904 og de ligger også begravet på Berg Cementery . Det samme gjør også deres barn som døde som små og i ung alder . De fleste av deres etterslekt ligger også begravet her ved “ **The Berg Cementery** “ i Minnehaha County i Sør Dakota .

Sivert og Guro Berg samt 2 Barn Sivert og Anne-Maria udbandrede fra Norge i 1865, og kom til Goodhue County, Minn., hvor de levede i 3 Aar. Kom den 26de Juli 1869 til Minnehaha County, hvor de tog Homestead i Sektion 29 i Mapleton Township, og som siden var deres Hjem. Datteren Karen og hendes Mand John Erikson eier nu Landet, og som siden har været deres Hjem. Guros Moder, Mrs. Kari Volden døde i Goodhue Co., og hendes Mand Esten kom herud og tog Land ved Siden af Sivert S. Berg. Denne Esten omkom i en Snestorm som begyndte om Formiddagen den 7de Januar, 1873, og som varede i næsten 3 Dage.

Jens Siverson Berg f. 29de Mai, 1837, Merafer, Norge, død 1902. Ellen Eftensdatter f. Volden, Merafer, Norge, død 21de Mars, 1912. 2 Barn: Maria — Karen Soline som døde ung.

Sivert S. Berg f. 3die Mars, 1823, Merafer, Norge, død 22de Mai, 1904. Guro Eftensdatter f. Volden, 1ste Mai, 1835, Merafer, Norge, død 1ste Juni, 1909. 6 Barn: Sivert, Anne-Maria, Karen, Esten, Anne, Karen.

To utklipp som er sakset fra "The History of Minnehaha County, "Pioneer History" skrevet på gotisk norsk .

Berg Cemetery Established in 1873

THE BERG CEMETERY (located on a gently sloping hillside in the northeast quarter of Section 30 in Mapleton Township along the north side of Interstate 90 about half a mile west of the Sioux River) was founded in 1873 on land given by the Sivert Berg family. It was incorporated thirty-six years later in 1909. The first board of directors included John A. Erickson, Ole P. Schjodt, and Ole E. Moan.

The oldest grave is that of Esten Jonson, 1873. There are many interesting old markers, including the one for Johan J. Skillingstad, 1832 - 1898, and the one for Jens Berg, 1837 - 1902. Both are small obelisks marking the grave sites. Several monuments bear the Norwegian language rather than English. There are ninety-one known to be buried at the Berg Cemetery, but according to the recollections of several in the area, there are others buried there, for whom there are no markers and no records. One of the graves includes centenarian Carrie Peterson, who died in 1966 at age 101.

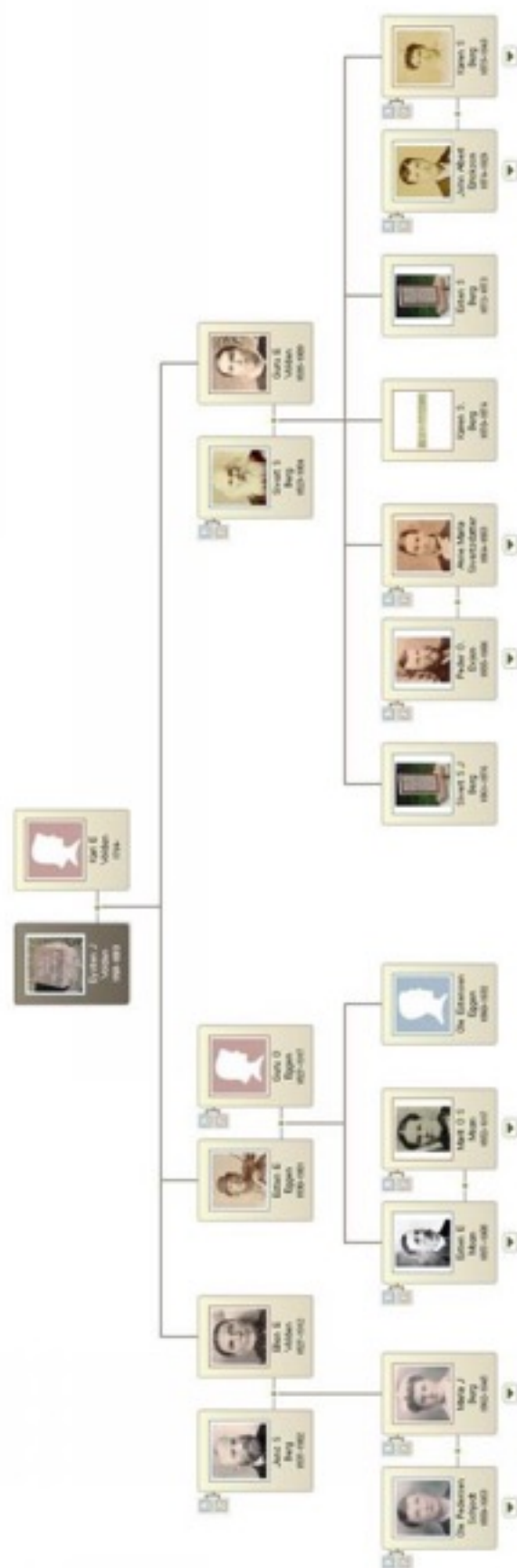
In the earlier days, before the building of the Interstate highway, access to the cemetery was via a dirt road which was often in the past too muddy to drive on, so it was not an uncommon sight in May to see people walking to the cemetery to decorate the graves for Memorial Day. After the beginning of a housing development in 1973 (which now numbers over twenty houses), a good road makes the cemetery easily accessible.

Improvements in the last ten years include a water tank with a pump for watering, many new markers, new fences, and several new trees. A program of weed control has been added to the yearly maintenance of the cemetery.

The Berg Cemetery has no affiliation with a church (although many of the dead had belonged to Nidaros), but is rather a public cemetery, open to anyone interested in purchasing lots. At the present time graves cost \$100 per grave or \$75 per grave when two or more are bought. Its business and maintenance are directed by officers and a board.

Berg Cemetery

I